

L I E T U V I Ų
DIENOS

LITHUANIAN DAYS
FEBRUARY, 1962

PREL. KAZIMIERAS ŠAULYS, VASARIO 16-OS AKTO SIGNATARAS
1962 – MAIRONIO METAI, VASARIO MĖN.

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief

Bernardas Brazdžionis

Literatūros Redaktorius / Literature Editor

Juozas Tininis

Foto Redaktorius / Photo Editor

Daumantas Čibas

Anglų kalbos Redaktorius / Senior English Editor

Milton Stark

Anglų kalbos Redaktorius / English Editor

Mrs. Dalilė Polikaitis

Leidėjas / Publisher

Anthony F. Skirius

Administratorius / Circulation Manager

Juozas Andrius

Redakcijos atstovai atskiruose miestuose ir valstybėse
/ Contributing Editors:

Juozas Beutis, Chicago, Ill.; Viadas Butenas, Chicago, Ill.; Vytautas A. Brazilius, Cleveland, Ohio; Jurgis Almis Jūragis, Sydney, Australia; Viadas Mingelis, Detroit, Mich.; Balys Raugas, Philadelphia, Pa.; Cezaris Surdokas, Baltimore, Md.; Edwardas Sulaitis, Chicago, Ill.; Petras W. Urban, Cleveland, Ohio; Vaclovas Verikaitis, Toronto, Ont., Canada; Vytautas Voietas, Riverside, New Jersey.

Nuolatiniai foto bendradarbiai / Photographers:

JAV: Brockton, Mass. — B. Kerbelienė. Brooklyn, N. Y. — V. Augustinas; V. Mažeis; G. Penikas. Chicago, Ill. — A. Guibinskas, B. Lungys, V. Noreika. Cleveland, Ohio — V. Bacevičius. Los Angeles, Calif. — L. Briedis, Pr. Gasparonis, L. Kančiauskas. Manchester, N. H. — K. Daugėla. New Haven, Conn. — P. Jasiukonis. Omaha, Nebr. — Rev. L. Musteikis. Philadelphia, Pa. — F. Jakaitis, V. Gruzdis. Washington, D. C. — P. Labanauskas; Photo Ada. Waterbury, Conn. — J. Gaidys, V. Vaitkus. CANADA: Hamilton, Ont. — A. Juraitis. Montreal, P. Q. — L. Stankevičius. Toronto, Ont. — J. Dvilaitis. AUSTRALIA: E. Butkūnas, P. Sakalauskas; E. Karpavičius.

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. The opinion expressed in signed or initialed articles are not necessary those of the Editors.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD leidykla pasilaiko teisę panudoti kitais atvejais.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-1949 METAIS.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiros pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku / If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subscribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August

Atskiros nr. kaina 65 centai Single copy 65¢

Prenumerata metams \$6.00 bet kuriame pasaulio krašte.
Subscription \$6.00 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription \$10.00.

"Second Class Postage Paid At Los Angeles, California".

LIETUVIŲ DIENOS

LITHUANIAN DAYS MAGAZINE

4364 Sunset Boulevard

Hollywood 29, California

NO 4-2910

VASARIS, 1962 MAIRONIO M.
N. 2 (121), XIII metai

FEBRUARY, 1962
Vol. XIII, No. 2(121)

TURINYS / CONTENTS

Vienintelis kelias S. Lozoraitis	3
Juozas Gobis, Prelatas Kazimieras Šaulys.	4
Vasario 16-tos minėjimo Lietuvos Atstovybėje Svečiai	6
Juozas Kralikauskas, Rikio Visimanto mirtis, ištrauka iš premijuoto romano Titnago ugnis 8	
B. J. Medelis, Valandėlė pas poetę J. Augustaitytę- Vaičiūniene.	9
J. Augustaitytė-Vaičiūnienė, EILĖRAŠČIAI, iš rinkinio Ant aukuro laiptų.	9
Alg. Gustaitis, Nauja žvaigždutė kino filmų pasauly O. Nausėdaitė.	10
KNYGOS IR AUTORIAI. Pokalbis su B. Kvikliu apie jo knygą "Mūsų Lietuva".	10
Kultūrinės kronika	11
Iš L. Dailininkų Sąjungos parodos Chicagoje.Stančikaitės, Dagio, Buračo ir kt. darbai ...	14
Juozas Švaistas, Rokišky susitinku su komunistais. Iš atsiminimų knygų.	16
Veidai ir vaizdai. Iliustruota kronika iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo	18
Žmonės, dienos ir darbai. Smulkioji kronika ir administracijos pranešimai	20

ENGLISH SECTION

Bishop Teofilis Matulionis of Kaišiadorys, Lithuania. Portrait.	21
To Live or to Perish, by Pr. Alšėnas.	22
Žibintas (The Street Light), short story by Paulius Jurkus, translated by V. Beliajus ..	22
The Great Waters, by Bernardas Brazdžionis translated by Ralph Sealey	23
Stop Soviet Crimes, Balts Urge. Memorandum.....	23
Prisoners' Prayerbook Inspires Catholic Hour Drama.	23
Lithuanian History in Stamps, by A. Bernotas..Part XLIV.	24
State Department Sets Record Straight.	25
Lithuanians Make News.	25
Sovietinė realybė iš po "šluotos".	26

NEUŽMIRŠKITE ANAUJINTI PRENUMERATOS 1962 METAMS!

PAVARTYKITE LD LEIDYKLOS KNYGŲ KATALOGĄ!

TEN YRA KNYGŲ, KURIŲ JŲ S NORITE ĮSIGYTI!

VIRŠELIAI / COVERS

Front Cover - Pirmasis

Monsignor Kazimieras Šaulys, Lugano, Switzerland. He was ninety years old this January 16th. Fittingly, he is a surviving signer of Lithuania's Declaration of Independence on the February 16th in 1918.

In independent Lithuania Monsignor Šaulys was a university and seminary professor and was decorated for his civic achievements. He left Lithuania after the second Soviet occupation and now resides in a convent in Switzerland.

Msgr. K. Šaulys remains one of the five living signers of the Lithuanian Declaration of Independence.

(For more see pages 3, 4 and 5).

Prel. Kazimieras Šaulys, Lugano, Šveicarija, šiemet sausio 16 d. atšventė 90 metų amžiaus sukaktį.

Prel. K. Šaulys yra vienas iš 5 dar gyvenančių Vasario 16-tos Nepriklausomybės Akto signatarų. (Daugiau žiūr. 3, 4 ir 5 puslapius).

Back Cover - Paskutinis

View of Kaunas in the days of independence. In the foreground the Museum of Culture is seen. In the background, to the left, the Church of Resurrection stands which is presently turned into a factory by the Communists.

Kauno vaizdas Nepriklausomybės metais. Priešais matyti Kultūros Muzėjus, toliau Prisikėlimo bažnyčia, dabar komunistų paversta į įmonę.

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo aktą Lietuvių Valstybės Tarybai skaito dr. Jonas Basanavičius. Dail. P. Kalpoko pieštas paveikslas Lietuvos Atstovybėj Washingtonė.

Pirmoje eilėje, kairėje pusėje (sėdi): Jurgis Šaulys, Stasys Narutavičius, kun. Kazimieras Šaulys; dešinėje (sėdi): kun. Vladas Mironas, Petras Klimas, Antanas Smetona, Justinas Staugaitis, Jonas Vileišis. Stovi: (iš kairės pusės): Kazimieras Bizauskas, Donatas Malinauskas, Jonas Vai-

lokaitis, kun. Alfonsas Petrulis, Saliamonas Banaitis; dešinėje: Pranas Dovydaitis, Aleksandras Stulginskis, Jokubas Šernas, Jonas Smilgevičius, Mykolas Biržiška, Steponas Kairys.

Mykolas Biržiška ir Steponas Kairys gyvena JAV-se, Al. Stulginskis ir Petras Klimas — okupu. Lietuvoje, Prel. Kazimieras Šaulys šveicarijoje.

Dr. J. Basanavičius reading the Lithuanian Declaration of Independence. A painting by artist P. Kalpokas at the Lithuanian Legation in Washington.

Vienintelis kelias iš tarptautinio chaoso

STASYS LOZORAITIS, Roma, Italija

Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas, kuris yra iškilmin-
gai daromas visur, kur tik yra lietuvių laisvajame pasaulyje, turi
daugialypės ir svarbios reikšmės. Švęsdami 1918 metų vasario 16
dienos aktą, kuriuo buvo atstatyta Lietuvos valstybė, mes, užsienio
lietuviai, liudijame laisviesiems kraštams, kad lietuvių tautos teisė
būti laisvai, suvereninei bei nepriklausomai nėra pasenusi, bet pa-
lieka visados galioje nežiūrint to, kad Sovietų Sąjunga yra ją pažeid-
dusi ir toliau pažeidžia, laikydama mūsų kraštą neteisėtoje okupa-
cijoje. Ta mūsų tautos teisė tebėgalioja ne tik kiekvienam lietuviui
kur jis bebūtų, krašte ar užsieny, bet taip pat ir objektyviai. Nes
smurtas, o ypač toks niekšiškas, kokį sovietai padarė Lietuvai, kad
ir kaip ilgai jo padariniai egzistuotų, nesukuria naujos teisės, o, prie-
šingai, pažeistąjį padaro tik aiškesnę bei kilnesnę.

Yra neginčijamas dalykas, kad teisė yra moderninės civilizacijos
pagrindas. Tai ima dėmesin net ir sovietai, kurie savo neteisėtus
darbus, agresijas, tautų ir žmonių spaudimą stengiasi pridengti ta-
riamo, melagingo teisėtumo skraiste. Reikalaudami, kad Lietuvos
laisvė būtų atstatyta, mes tuo pačiu prisidedame prie civilizacijos gy-
nimo nuo sovietų pastangų ją sunaikinti, mes tuo prisidedame lygiu

būdu prie Vakarų pozicijų stiprinimo prieš sovietų veržimąsi pirmyn.
Lietuvos ir kitų Sovietų Sąjungos pavergtų tautų laisvės byla teikia
Vakarams nesugriaujamą argumentą prieš sovietų propagandą. Dar
daugiau: neįmanoma morališkai ar politiškai ginti, pavyzdžiui, Vaka-
rų Berlyno ar Laoso arba Vietnamo laisvę, nutylint kartu sovietų už-
valdytų Centro ir Rytų Europos kraštų likimą. Todėl vienas mūsų,
užsienio lietuvių, pirmųjų uždavinių yra nuolat priminti Vakarams,
kad gindami mūsų tautos interesus, mes netrukdome nei tarptau-
tinės tvarkos, nei taikos. Mes joms tik patarnaujame, nes nuo to lai-
ko, kada Sovietų Sąjunga gavo galimumą pavergti pusę Europos,
nebėra tikros taikos, o tarptautiniai santykiai yra sovietų giliai su-
kręsti. Ir vienintelis kelias išeiti palaipsniui iš dabartinio tarptautinio
chaoso tėra visuotinis laisvės idėjos stiprinimas, apsisprendimo teisės
reikalavimas pirmiausiai Sovietų Sąjungos pavergtomis tautomis ir
bent moralinis atviras joms daromų skriaudų pasmerkimas.

Yra daug žymių, kad sovietų spauda Lietuvoje vykdoma vis
naujais ir pavojingais tautai būdais. Be įprastų komunistinei santvar-
kai spaudos priemonių, nukreiptų prieš bet kurią laisvę, sovietų
okupacinė valdžia stiprina rusinimo akciją.

/ Pabaiga 17 psl.

PREL. RAZMINAS, PREL. ŠAULYS, KUN. DR. IGNATAVIČIUS

PRELATAS KAZIMIERAS ŠAULYS

Kauno kapitulos dekanas ir Arkivyskupijos generalinis vikaras, Lietuvos Nepriklausomybės akto signataras, š. m. sausio 16 d. sveikas ir kupinas vilčių tyliai atšventė savo 90 metų amžiaus sukaktį. Iš Romos sukaktuvininką pasveikinti atvyko šv. Kazimiero liet. kolegijos vicerektorius dr. Z. Ignatavičius ir Mons. Kl. Razminas, buvęs Kauno Arkivyskupo sekretorius.

Kadangi Lugane, kur gyvena prel. Šaulys, antras lietuvis tėra kun. A. Arminas, minėjimas buvo grynai privatus: kukliame būrelyje pietų metu perskaityta šv. Tėvo Jono XXIII telegrama, kitų aukštųjų asmenų telegramos bei raštai, kaip vysk. Brizgio, Lietuvos Atstovų Washingtono ir Londone, organizacijų bei privačių asmenų. Min. Balutis, Laisvės Varpo įrašo autorius, jubilatą pasveikino dzūkiškai ir eilėmis:

"Priėjus laimingai prie 90 metų,
Duok, Džie, Jums geriausių sveikatų,
Kad nesustojęs pralenktum ir šimtą...
Taip dzūkiškai karštą ir rimtą
Iš Albiono miglotos šalies
Linkėjimą iš šėryos širdies
Siunčiu Jums šiandien

B. K. Balutis- Lietuvos Ministeris.

Sveikinimo rašte iš Romos min. S. Lozoraitis gražiai išreiškė Prelato santykį su Lietuva:

"Lietuvių tauta ir Lietuvos Bažnyčia yra liudininkais, kad Tamsta joms paskyrei savo gy-

venimą, joms visą gyvenimą ištikimai tarnavai, kilniai vykdydamas Evangelines dorybes ir pilietines pareigas. Gilus tikėjimas, karšta Lietuvos meilė, gryna doktrina, aukštas teisingumo pajautimas, jautri širdis — vedė Tamstą visados tiesiu keliu lietuvių, kunigo, mokytojo ir valstybės veikėjo darbe. Būdamas vienu moderninės Lietuvos valstybės kūrėju, kaip Nepriklausomybės Akto Signataras, Tamstą ir vėliau didžiai nusipelnei, nes stiprinai ją savo veikla ir pavyzdžiu..."

Vasario 16 dienos rytą seselių bažnyčioje sukaktuvininkas, asistuojamas Mons. K. Razmino ir kun. dr. Z. Ignatavičiaus, atlaikė padėkos Mišias — tai ir sudarė iškilmingiausią iškilmių dalį.

Tremties dalia ir Tėvynės ilgesys atsispindi jubilato veide, tačiau širdis visad kupina meilės Lietuvai ir Bažnyčiai.

Prel. Šaulys gyvena Lugano priemiestyje Paradiso, globojamas šv. Brigitos švedijos seserų vienuolių, kurios išlaiko pensiją vasaros svečiams. Jo kambaryje ant stalo krūvos liet. laikraščių, knygų, žurnalų ir Neue Zuercher Nachrichten, kurias jis kasdien skaito. Kambarį puošia jo globėjo šv. Kazimiero paveikslas, Arkivysk. Skvirecko fotografija bei pora meninių piešinių. Visur matyti pedantiška tvarka bei prelato stilius. Prie kambario "inventoriaus" dabar prisidėjo naujas radijo aparatas, Kauno Arkivyskupijos kanauninkų dovana, atvežta iš Romos.

M. Klemensas

PRELATAS KAZIMIERAS ŠAULYS

90 metų amžiaus sukaktį minint

JUOZAS GOBIS, Los Angeles, Calif.

"Istorija — tai didžiųjų žmonių biografija, pasakė anglų istorikas Thomas Carlyle. Šis aforizmas taikytinas ir prelatui Kazimierui Šauliui, kaip vienam iš krikščioniškai demokratiškos Lietuvos respublikos kūrėjų. Jo biografijoje bendrais bruožais atsispindi atstatytos Lietuvos valstybės istorija su jos buvimu, su visų jos siekimų, laimėjimų ir pralaimėjimų pulsais.

Šių metų sausio mėn. 16 d. (naujuoju kal. 29) prelatas K. Šaulys atšventė savo 90 metų sukaktį. Jis gimė 1872 m. Stemplių kaime, švėkšnos parapijoje. Pradžios mokyklą lankė ir baigė švėkšnoje; ten viskas tuomet buvo dėstoma rusų kalba; po to buvo savo tėvų atiduotas mokytis Palangos progimnazijoje. Čia jis rado nemažą būrį tautiškai susipratusių moksleivių, kurie godžiai skaitė draudžiamąją literatūrą, nesiduodami lengvai suvedžioti rusams mokytoms. Palangoje tuo metu mokėsi Ant. Smetona, poetas M. Vaitkus, Pr. Urbonavičius (Kupranas), K. Šaulys ir daug kitų jaunuolių. Vaiduvio-Lapelio teigimu, Birutės kalnas, ošianti Baltijos jūra, pušynai, svajinga aplinka jų širdies gyvenime ugdė tėvynės meilę, palikdami

neišdildomų pėdsakų ateičiai. *)

Baigęs Palangos progimnaziją K. Šaulys pasirinko kunigų seminariją (Kaune), kurioje palyginti su Vilniaus ir Seinų seminarijomis, mokėsi beveik vien lietuviai. Seminarijos lietuvių kalbą ir homletiką dėstė garsus filologas Kazimieras Janius. Anuo metu žemaičių kun. seminarijoje brendo ir jau ėmė visuomenėje reikštis savo kūrybiniu talentu Vaižgantas, A. Jakštas, Dėdė Atanazas (kun. K. Pakalniškis), J. Skvireckas ir kiti tautinio atgimimo pionieriai.

Aukštąjį mokslą K. Šaulys išėjo Peterburgo Imperatorinėje Romos Katalikų Akademijoje. Tokia mokslo įstaiga buvo vienintelė visoje Rusų imperijoje, ir į ją tegalėjo patekti rinktiniai, patys gabieji kunigų seminarijos auklėtiniai. 1897 m. Kazimieras Šaulys gavo teologijos kandidato laipsnį; akademiją baigė 1899 m. cum eximia laude; teologijos ir kanonų teisės ma-

*) Vaiduvutis-Lapelis, PRELATAS KAZIMIERAS ŠAULYS. Keletas būdingesnių bruožų iš jo gyvenimo. 1949. Spaudė "Darbininkas".

gistro laipsniui gauti K. Šaulys parašė disertaciją — "Hieronimus Savanarola ut morum reformator (H. Savanarola kaip dorovės reformatorius)".

Akademijos senatas 1899 m. birželio mėn. pripažino ir suteikė K. Šauliui teologijos ir kanonų teisės magistro laipsnį.

Kunigo šventimus priėmė 1899 birželio mėn. 29 d. Kaune iš žemaičių vyskupo M. L. Paliulionio. Bažnyčios tarnybą pradėjo vikaravimu prie šv. Petro ir Povilo bažnyčios Panevėžyje. 1901 m. kun. K. Šaulys buvo paskirtas tikybos mokytoju ir kapelionu Panevėžio realinėje gimnazijoje, o nuo 1903 m. ir mergaičių vidurinėje mokykloje. Tas pareigas ėjo iki 1906 m. vidurio. Iš Panevėžio buvo perkeltas į Kauno kunigų seminariją kanonų teisės dėstyti. Nuo 1906 rugsėjo 15 d. jis profesoriavo seminarijoje iki 1922, t. y. 16 metų.

1922 kun. seminarijos prof. kan. Šaulys pakviečiamas pirma docentu, vėliau išrenkamas ekstraordinariiniu ir ordinariniu profesorium Lietuvos un-to teol.-filosofijos fak-te, kur dėstė bažnyčios teisę ir vadovavo tos teisės katedrai (cathedra codicis benedictini). Šis fakultetas egzistavo iki 1944 su trumpa bolševikmečio 1940

švėkšnos R. Katalikų bažnyčia. Švėkšnos parapijoje gimė prel. K. Šaulys.

The R. C. church of švėkšna. Msgr. Šaulys was born in švėkšna parish.

Prel. M. Krupavičius, Lietuvos valstybininkas, Msgr. M. Krupavičius, Lithuanian governmentnia's Declaration of Independence, in Lugano, lanko prel. Šaulį 1952 m. Šveicarijoje. official, visits Msgr. Šaulys, signer of Lithua-Switzerland, 1952.

-1941 m. pertrauka. Vokiečių okupacijos metu 1941-44 veikė kaip bažnytinė mokslo institucija, okupacinės valdžios ignoruojamas (Plg. V.-Lapelio op. cit. 36 p.), t. y. kai Vilniaus universitetas buvo vokiečių uždarytas.

Nuo 1911 m. prie profesoriavimo kun. seminarijoje kun. Šauliui prisidėjo dar žemaičių vyskupo sekretoriaus pareigos, kurias ji ėjo bemaž 10 metų (iki 1920) prie trijų ordinarų: prie vysk. Cirtauto, prie kapitulos vikaro Barauskio ir vysk. P. Karevičiaus. Žemaičių vyskupija tuomet buvo didelė, apėmė apie pusantro milijono katalikų Lietuvoje ir Kurše, tad ir vyskupo sekretoriaus pareigos buvo svarbios ir atsakingos. Tuo laiku siautė caristinė reakcija ir greta jos sulenkėjusių lietuvių reakcija prieš lietuvių tautišką sąjūdį. Tokiomis sąlygomis bažnytinis administravimas buvo nelengvas. Nuo 1920 lig 1926 prof. K. Šaulys buvo žemaičių vyskupijos kurijos kancleris. 1926 balandžio 4 d. Apaštalių Sosto konstitucija "Lituanorum gente" įsteigė Lietuvos bažnytinę provinciją su arkivyskupu metropolitu Kaune. Žemaičių vyskupija buvo suskirstyta į tris vyskupijas: Kauno, Telšių ir Panevėžio. Naujas arkivyskupas metropolitas savo gen. vikaru paskyrė kan. K. Šaulį. Tas pareigas jis ėjo iki 1944, t. y. iki pasitraukimo į Vakarus nuo antrosios bolševikų okupacijos. Buvęs ilgametis Kauno metropolinės kurijos juriskonsultas dr. P. V. Raulinaitis sako, kad prel. Šaulys buvęs nemainomas patarėjas arkivyskupui Skvireckui bažnytinės administracijos reikaluose ir Bažnyčios santykiuose su valstybės valdžia.

Bažnytinė vyresnybė labai vertino kun. K. Šaulio veikimą, jojo nuoširdų aukojimąsi krikščioniškos kultūros reikalams: 1916 m. jis buvo paskirtas žemaičių vysk. kapitulos kanauninku, o 1932 m. buvo tos kapitulos išrinktas ir Apaštalių Sosto patvirtintas tos kapitulos prelatu, vėliau pakeltas į Kauno bazilikos archidiacono ir Kauno metropolijos kapitulos prelatų dekanu laipsnį. 1937 m. gegužės 13 d. jam buvo suteiktas Popiežiaus Rūmų prelato titulas, ir pagaliau šv. Tėvas pakėlė prel. K. Šaulį į apaštališkojo pronotaro garbę.

Ne mažiau prel. Šaulį vertino ir pasaulietinė

Lietuvos vyriausybė, kuri jo krūtinę atžymėjo visais ordinais ir garbės ženklais. Tada rodo, kad Lietuvos vyriausybė K. Šaulio nuopelnus savo tautai įvertino ir pripažino, kad jis yra didelis lietuvis ir kad jo nuopelnai Lietuvai yra dideli, bet prel. Šaulys šitais žibučiais nesidomėjo, jais tuščiai nesididžiavo. "Didžios dvasios vyrai gyvena vidaus pasauliu, o ne išorinėmis dekoracijomis, kurios neturi permanentinės reikšmės", sako jo biografas V.-Lapelis (op. cit. 43 psl.)

Kun. K. Šaulys nuo pat savo kunigavimo pradžios Panevėžyje ėmė aktyviai reikštis kaip varguomenės draugas ir globėjas. Vėliau jis ėmė populiarinti socialinius popiežių raštus

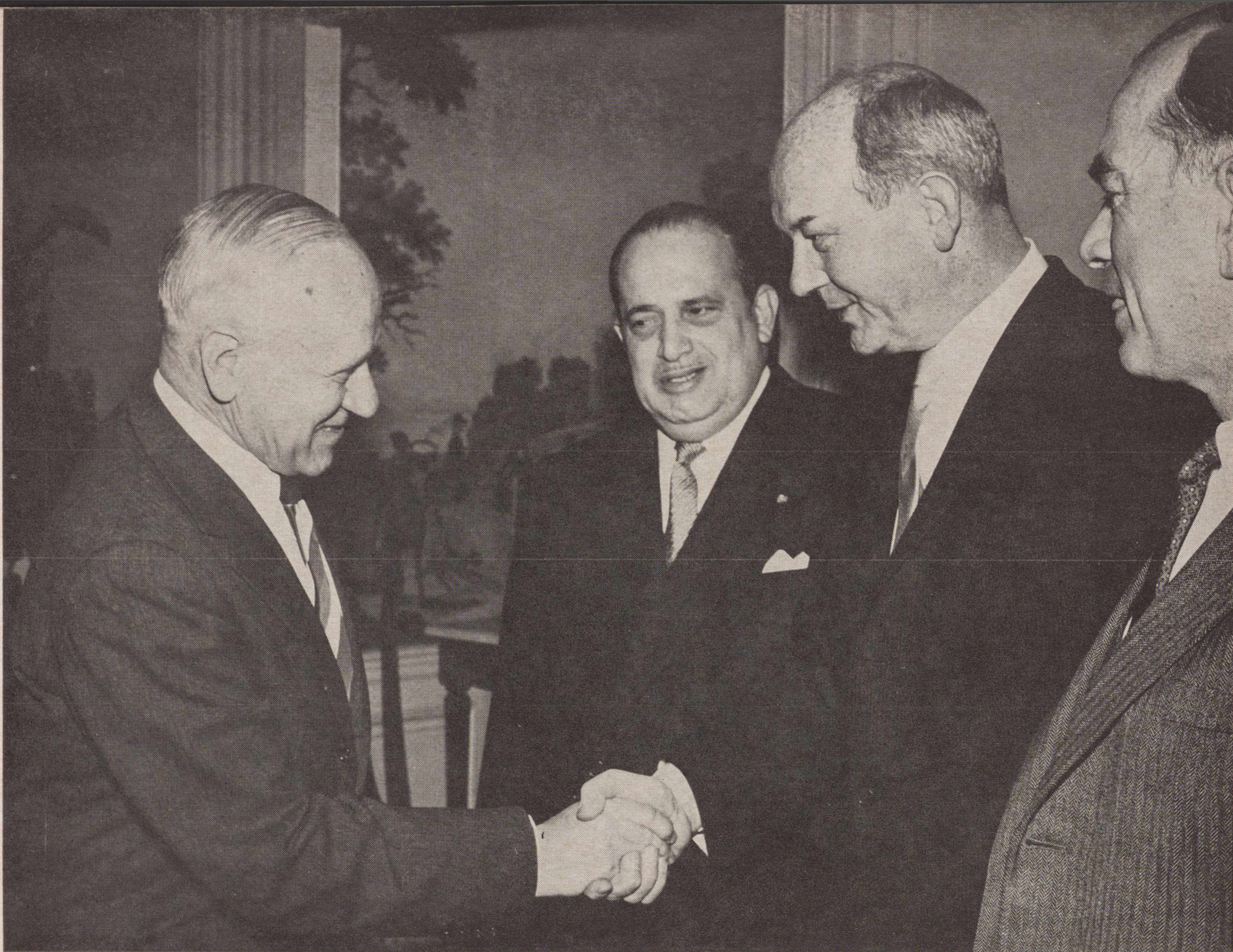
("Rerum novarum" ir kt.). Į Kauno kun. seminariją buvo įvestas visuomenės mokslo bei sociologijos dėstymas ir prof. Šauliui teko imtis naujo neįprasto darbo. Tam tikslui jis parašė knygą-vadovėlį "Sociologija, trumpas to mokslo vadovėlis" (1920). 1906 m. jis išleido savo parašytą knygėlę "Krikščioniškoji demokratija", 1907 m. išeina iš spaudos jo "Socialistai ir mūsų socialieji reikalai", tais pačiais 1907 metais ėmė spausdinti savo ilgą ir rimtą studiją "Demokratija ir krikščionys demokratai enciklikų prasme". 1926 m. išėjo iš spaudos universitetinis vadovėlis "Kanoninio proceso teisė".

Dr. Pr. V. Raulinaitis sako, kad matriomonianukelta į 17 psl.

Prel. J. Mačiulis-Maironis ir prel. K. Šaulys (sėdi) Šveicarijoje su savo draugais.

National poet Maironis and Msgr. Šaulys in Switzerland.

Lietuvos Atstovas J. Kajeckas ir ponia Kajeckienė sveikinas su Philipinų Ambasadorium gen. Carlos P. Romulu ir jo žmona. Gen. Romulo visuomet uoliai gynė Lietuvos reikalus tiek būdamas Jungtinių Tautų pilnaties pirmininku, tiek J. T. pilnaties posėdžiuose, tiek kitomis progomis. Šiomis dienomis jis išvyksta iš Washingtono.

Lietuvos Atstovas Washingtonė Jozas Kajeckas sveikinas su Valstybės Sekretorium Dean Rusk. Viduryje stovi Diplomatinio korpuso dekanas, Nikaraguos Ambasadorius dr. Guillermo Sevilla-Sacasa. Šalia Dean Rusk, kairėje, Senatorius J. William Fulbright, Senato užs. reik. kom. pirm.. Lithuanian Charge d'Affaires Jozas Kajeckas greeting Secretary of State Dean Rusk.

VASARIO 16-TA LIETUVOS ATSTOVYBĖJE WASHINGTONE

Mr. and Mrs. Kajeckas greeting General Carlos P. Romulo, Ambassador from the Philippines, and his wife.

Lietuvos Atstovas J. Kajeckas sveikinas su Kanados Ambasadorium A. D. P. Henney, Q.P.
J. Kajeckas greeting the Canadian Ambassador A. D. P. Henney, Q. P.

Lietuvos Atstovas Kajeckas sveikinas su Saudi Arabijos Ambasadoriumi.

Lithuanian Charge d'Affaires J. Kajeckas greeting the Ambassador from Saudi Arabia.

Ponia O. Kajeckienė kalbasi su Valstybės Sekretoriaus žmona, ponia Dean Rusk.

O Kajeckienė in a conversation with Mrs. Dean Rusk.

LITHUANIAN LEGATION HOSTS MEMBERS OF THE DIPLOMATIC CORPS AND OFFICIALS OF THE UNITED STATES.

Lietuvos Atstovas J. Kajeckas ir ponia Kajeckienė kalbasi su Vietnamo Ambasadoriumi ir jo žmona.

Mr. & Mrs. Kajeckas speaking to the Ambassador from Vietnam and his wife.

Ponia Perle Mesta, buv. JAV Ambasadorė Liuksemburge sveikinasi su Lietuvos Atstovu J. Kajecku. Toliau matyti p. O. Kajeckienė ir svečiai.

Perle Mesta, former U. S. Ambassador to Luxembourg, greeting Lithuanian Charge d'Affaires J. Kajeckas.

Ponia O. Kajeckienė kalbasi su Ceylono Ambasadoriaus žmona.

O Kajeckienė conversing with the Ceylon Ambassador's wife.

Lietuvos Atstovas J. Kajeckas ir ponia O. Kajeckienė sveikinasi su Jordano Ambasadoriumi ir jo žmona.

Mr. & Mrs. Kajeckas greeting the Ambassador from Jordan and his wife.

JUOZAS KRALIKAUSKAS, Toronto, Ont.

Ištrauka iš premijuoto romano Titnago ugnis.

— Numirkim drauge, kad nebūtum paniekinta, — jo išbalęs veidas žvakės šviesoje atrodė vaškinis.

Viešpatni Maldenė prisipila ragą ir išgeria.

— Išeikime Anapus mudu abudu! — jo lūpos dreba. Jis tankiai mirksi, gaudydamas orą.

Maldenės skruostais iš lėto nurieda ašara, tuoj paskui ją ir kitos.

Ji vėl pripila jam ragą. Jis vėl godžiai priima ir išsyk išgeria. Ir paklausia: — Baisu mirti, ar ne?

— Ne! — Maldenė paima nuo gembės durklą. Jos veidas tik truputį virpteli, kai ji duria į savo kairiąją ranką. — Regi? Visai neskau-da.

Bet Visimantas išplečia akis. Durklo dūris į kūną vėl sugrąžina nuogastį. Jis rankom spaudo savo krūtinę. Paskui griebia ašotį, pila midų į ragą ir geria.

— Aš buvau pagrobta. Ne aš pati, o pats mane sau išsirinkai. Betgi ar aš ilgai verkiau? Reikia susitaikyti su savo dalia. Kas tik beatsitinka, būna visados taip Laimos skirta.

Maldenė ištraukia durklo viršūnę iš savo rankos. Paskui geležę išsi-veržia tamsus kraujas.

Ji lašina savo kraują į ragą.

— Mudu negimėm sulipę prie vienos virkščios. Gimėm atskirai, bet mirsime drauge. Anapus būsime išsigelbėję. Jau nieko blogo Anapus ištikti negalės. Laikyk savo ragą!

Visimantas laiko drebantį ragą, į kurį Maldenė lašina kraują iš savo kairės.

Gimėm atskirai, bet mirsim drauge, — pakartoja tvirtu balsu Maldenė. — Užsipilsime midaus ant mano kraujo ir išgersime. Jau niekas negirdės mano širdies tvinkčiojimų. Nei tas nuožmusis, nei joks kitas.

Ji vėl lašina kraują į savo ir jo ragą. Vėl pripildo midumi. — Išgerkime, Vismantai! Šitie lašai ne mano vienos. Šis kraujas tuo pat ir tavo vaiko. Mudviejų. Žinok, ko dar nežinojai.

Visimantas išplečia akis. — Mano vaiko?! Mudviejų?..

— Jau esu nėščia.

— Nėščia!.. Mudviejų vaiko!.. — jis kartoja, lyg norėdamas giliau įsiklausyti ir geriau suprasti. Sunkiai alsuoja. Išprakaitavęs. — Mano vaikas... Jau nėščia... — tolydžio šnabžda užsimiršęs, nudžiugęs, šypsodamas...

Midus neša maloningą nuraminimą. Tegu ir ne iš karto, bet sparčiai palaipsniui. Guodžia vis labiau kiekvieną gurkšniu. Kiekvienas išgeriamas ragas palaimingai lygina į vistiek pat, lengvina ir skaidrina...

Iš pilies kiemo girdėti balsai. De-ga laužai grindinyje. Išiveržėliai ten sauvaiškai piauna avis ir skerdžia paršiokus. Jie ten saujom semia midų. Jiešmais kepa šviežią mėsą, žąsis ir vištas...

Jie ten gyvai šneka. Spaudo riešutus. Jiems diena aušta linksma, džiaugsminga. Jie ten juokiasi...

Pagaliau midus užtraukia Visimanto sąmonę saldžia ramybe, lyg kažkokia vis tirštėjančia migla...

— Aš vėl tėvas!.. Gimimui paminėti sodinsime medelį... Aš vėl... tėvas... — vaba rikis Visimantas, užsikniaubdamas skobnį. Ir išnūsta...

Ir miega sau priartėjant saulėtekiui. Tarsi, visai ničnieko ši ankstųjį rytą neturi įvykti...

Bet pilies kieme — vis balsai...

Ir jau baltuoja, kaip esti čia prieš pat saulei pasirodant...

Maldenė žiūri į mirksinčią dagtį. Jau baigia degti buvusi stora vaško žvakė...

— Tuoj visi trys išnyksime drauge. O pilkieji akmenys! O baltosios šaknys!..

Maldenė išžiūri į miegantį Visimantą...

Mindaugas nelaimėjo, ko norėjo. Štai Kriavo viešpatis prieš mirtį ar jaučiasi nelaimingas? "Aš vėl tėvas" — buvo jo paskutiniai žodžiai. Tai laimingi žodžiai buvusio našlio. Tai buvusio tėvo, kurio su pirmąja vaikais išmirė. Jis užmigo su džiugesiu, kad vėl tėvas.

O tik viena Laima nežino, ar Mindaugas prieš pat savo mirtį nepamatys baisos? Ir tik viena Laimelė tegalėtų pasakyti, kokia bus jo mirtis ir kokie paskutiniai žodžiai...

Rikienė užsimauna žiedą. Skaudančią kairiąją ranką papuošia apyranke. Ant galvos užsideda viešpatnės kepurė: puošnią, bebrų. Kepurės priekyje — sidabrinė plokštė su stiklo lašais. Ant kaklo — gintaro karoliukai.

Paima durklą. Atsistoja už miegančio nugaros. Apsidairo, kietai sučiaupusi lūpas.

Aštrų žvilgsnį įremia miegančio pečiuosna.

Premijos įteikimo šventės programos dalyviai ir draugai: sėdi — solistė P. Bičkienė, Kralikauskienė, Kraučeliūnienė, Kevalaitytė, Braždienė; stovi — komp. Jakubėnas, laureatas J. Kralikauskas, kons. Daužvardis, mecenatas Kraučeliūnas, jūrų komisijos pirmininkas, Gražina Tulauskaitė.

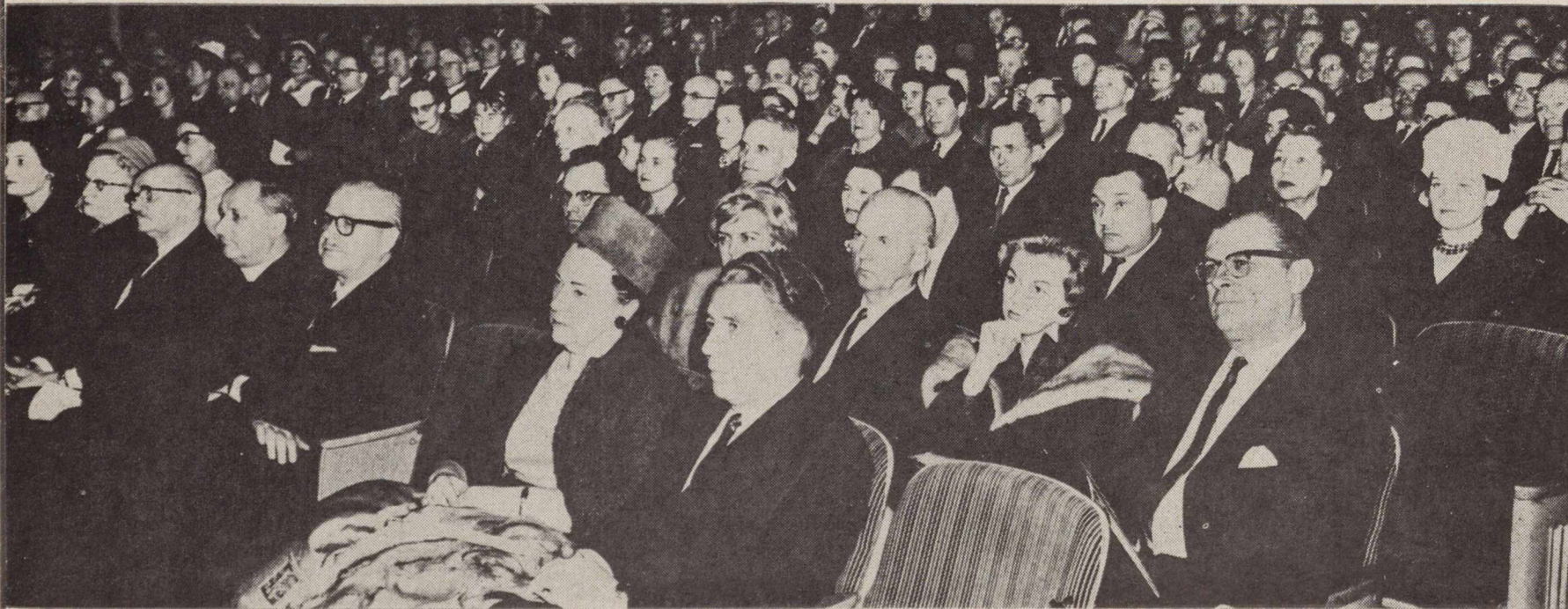
Program participants and guests during the \$1000 award presentation concert in Chicago.

Ačiū už tūkstantį... Imkit mane ir skaitykit... — Juozo Kralikausko, Draugo romano laureato žodis premijos įteikimo šventės pokilyje.

J. Kralikauskas, winner of a \$1000 award in a recent novel contest sponsored by the "Draugas" newspaper, speaking at a banquet in his honor.

Literatūros šventės publika (dalis). Pirmoje eilėje matyti Bičkus, Rudienė, Rudis, vysk. Brizgys, kons. Daužvardis...
Listeners... Visos foto A. Gulbinsko

NERAŠYTI BŪTŲ TAM TIKRAS NUSIKALTIMAS

Valandėlė pas poetę J. Augustaitytę-Vaičiūniene

B. J. Medelis, Baltimore, Md.

Pasirodžius naujam J. Augustaitytės-Vaičiūnienės eilėraščių rinkiniui "Ant aukuro laiptų", panorau kada nors su ja plačiau pasikalbėti apie kūrybą ir šiaip apie mūsų išeivijos kultūrinius reikalus ir patirtais įspūdžiais pasidalinti su visuomene. Pasitaikė tokia proga nuvykti į Čikagą ir užsukti į Marquette Parką, į tą čikaginę Lietuvą, kur Mozarto gatvėje apsigyvenus rašytoja.

Pats gatvės pavadinimas, medžių ir gėlių prieglobsty tūnas namukas padvelkia nemiestiška nuotaika. O ką jau bekalbėti įėjus į vidų! Sve-tainėje, ant lininių užuolaidų, staltiesių ir minkštasuolio pagalvėlių žydėjo dar Lietuvoje išsiuvinėtos tulpės. Nuo staliukų ir knygų spintų sviro sunkios raštuotos juostos, o pats minkštasuolis ir kėdės buvo užtiestos lininėmis namų darbo drobėmis.

Paprašytas atsisėsti, nedrįsau glamžyti lino gluodnumo ir visą laiką atsargiai kabojau ant kėdės krašto. Pakėlęs akis į sieną, pamatčiau rašytojos kolegos iš buv. Marijampolės gimnazijos laikų, dail. J. Pautieniaus paveikslus: Baltijos jūra su žvejų laiveliais ir auksinis lietuviškas rudenėlis. Pasidairęs po jaukią lietuvišką aplinką, įsidrąsinau klausti, ką buvau ketinęs.

— Kelintas iš eilės yra šis naujausias Jūsų eilėraščių rinkinys? Gal turite parengusi spausdinti ir daugiau ką nors iš savo kūrybos?

— Paskutinioji knygelė ketvirtoji, jei nebūtų vilties išleisti poros rinkinių, paruoštų spaudai dar Nepriklausomoje Lietuvoje po rinkinio "Su baltu nuometu". Tremtyje išėjo "Skeveldros", JAV-se — "žvaigždėtos naktys". Vieną iš parengtų rinkinių buvo beišleidžianti "Naujoji Vaidilutė" (moterų inteligenčių žurnalas). Užėjus bolševikams beliko tik atsiimti iš spaustuvės. Dabar čia pažadėjo išleisti Terra. Beveik paruoštas ir naujas rinkinys. Gal atsisiras vėl koks knygnešys ir šį paleisti pasižmonėti.

— Leiskite paklausti apie vadina-mąjį kūrybinį vyksmą: kokiomis aplinkėmis gimsta Jūsų eilėraščiai?

— Kūrybinis įkvėpimas, kaip mes pratę vadinti, pasibeldžia tyloje, kada realusis gyvenimas nutolsta ir susilieja į vieną didelį nieką. Dažniausiai anksti rytą kažin kas numeta kokią mintį, net vieną kitą sakinį: apie paliktą savo kraštą ir jį palikusio išeivio daliaį svetur. Kiekviena kėlusi diena negailestingai primena ir kietą gyvenimo tikrovę, priversdama rūpintis priemonėmis, įgalinančiomis laikyti rankoje plunksną — tai laiko atsidėti sugautom mintim sparnuočiau išreikšti beveik nėra. Jauti, kad posmeliai alsuoja nuovargiu, o mintys visai ne taip papuoštos, kaip norėtum.

Rašai todėl, kad be rašymo lyg ko trūktų, kad jis yra lyg gyvenimo atrama, kad nerašymas būtų tam tikras nusikaltimas. Visai negalvoji nei apie madas, nei apie sroves, nors daug kas dabar teigia, kad toks rašymas esąs "nemoder-nus".

J. AUGUSTAITYTĖ-VAIČIŪNIENĖ

— Ką galėtumėt pasakyti apie šių dienų išeivijos poeto misiją?

— Šiame maišaties laikotarpyje atrodo gyva tendencija gilintis tik į žmogų. Ypač mišrios sudėties Amerikoje grindžiamas kelias formuoti tokį socialų žmogų, palenkiant tam, atrodo, tautybes ir religiją. Tai ir poetas pagal tokią sampratą turėtų tai idėjai tarnauti. Iš čia kyla patriotizmo nuvertinimas, net spaudoje iš jo pasijuokimas, pranašavimas trumpo amžiaus ir pan.

Manyčiau kiek kitaip. Jeigu pavergtų tautų ir jų išeivių eina žūtbūtinė kova už savo kraštą ir žmonių laisvę, vis tiek ar ta kova būtų laimėta ar laikinai pralaimėta, tai išeivijos poeto misija būtų taip pat prie tos kovos prisidėti jam duotais ginklais — jei jis nori eiti su didžiuoju dabartiniu gyvenimu. Jis turėtų savo galingą plunksną dažniau pasivilgyti į savo tautos kraują, o ne vien tik į tarptautinį skiedinį, siekiantį sulipdyti čia (ir kitur) esamas tautybes į vieną masę, nors ir "spalvingą". Be abejonės, ir be tautinių bruožų poezija gali būti aukštos kūrybinės ir meninės vertės.

Tautos vis tiek gyvuos. O ir šis kraštas siekia sudaryti vienalytę tautą. Poeto kūrybos stiprumas ir visuotinumas priklauso, greičiausiai, ne nuo tarptautinio visuotinio turinio, bet nuo rašytojo talento, genialumo. Ir grynai patriotinei, tautinės aukštos vertės kūrybai iki šiolei nėra buvę užtvarų išeiti į visuotinį forumą. Nuo seniausių laikų kovojančius ginklais lydėdavo poetų

Juzė Augustaitytė-Vaičiūnienė

ANT AUKURO LAIPTŲ

GRĮŽTU

Grižtu kažką labai brangaus pasiimti,
Pakraustyti indaują ir atvožt skrynias...
Sugaut, kaip žydrą paukštę, mintį,
Paglostyti akis jos auksines...

Kai šalto lino paliečiu rietimą,
Gyvenimas vyniojas iš pradžių —
Ir rankų šilimos dvelkimą —
Atsiminimų šnibždesį girdžiu...

Kad nepabudinčiau vardų ir žodžių,
Užmigusių ant durų ilgesio sapnu,
Pirmavaizdžių skrynias užvožiu,
Duris primetus tyliai išeinu.

Mėnulis slapstosi nakties griuvėsiuos
Nuo ryto aidų balančios giesmės...
Languos įbrėžtais parašais džiaugiuosi —
Nebuvo tas grįžimas be prasmės.

MIŠKŲ ŠVENTOVĖJE

Sesuo žvaigždė, o brolis partizanas,
Kas naktį juodu susitinka menėse miškų,
Kur amžina aukos ugnis kūrenas
Krauju, medumi bičių ir vašku.

Kai maldai nusiims varinį šalną
Su dūmais aukuro, — Tava šventa valia tebus, —
Sesuo mėnulį padeda po galva,
Išaudžia saulės ir žvaigždžių rūbus.

Naktis, lyg paukštė per sapnus, suvirpa,
Pajutus ant pečių rankas, kaip lelijas dienos,
Ji broliui numeta pagalbos kilpą —
Slaptažodį ant kardo rankenos.

SNIEGAS

Ant drobės spindinčios gali rašyti
Pirmoj delčioj išplaukusius atminimus.
Jie žais, dienovidžiais kaišyti,
Jei plunksnos juodas takas lygus ir ramus.

Kas nesupras, kam po sniegu rūta sužėlei,
Prabėgdamas upe, kaip veidrodis, slidžia, —
Ties inkilu, kur pilnaty ikėlei,
Nustebs, kad pabaigoj gyva pradžia.

Š E I M A

Delnais tekmės užtvenkti negalėjau,
Ištriškusios po mano kojom iš akmens.
Po verkiančiu klevu per naktį išstovėjau,
Priglaudusi pečius prie jo liemens.

Žinojau — broliai buvo medžiais virtę.
O motina — surinkus eglių spyglesių.
Jaunys prie šulinio lingavo svirtį,
Antrasis plukdė Nemunu sielius.

Vyriausias, atsistojęs girioj augti,
Išpirkdamas kaltę amžinai tylės...
O man po lietumi taip šalta laukti
Su devyniom silpnybėm drebulės.

Kol Žilvinas, išupęs vandenynus,
Plačiai atidarys rūmus žalsvus,
Ir aš galėsiu, žemės atgarsiu sugrižus,
Paliest sulaužytus savo žaislus.

VALANDĖLĖ PAS POETĘ...

Pabaiga iš 9 psl. odės, himnai, poemos. Atsiminkime Homerą, Lietuvos vaidilas.

Poeto išeivio ir būtų misija išeiti į platųjį pasaulį savo kūrybos darbais, kaip išėjo Pasternakas, rusiškas iki paskutinės ląstelės, ir kt.

— Visuomenė Jūsų vardą vis dažniau užtinka publicistikos srityje. Už vieną straipsnį, berods, Jūs laimėjote premiją. Kokia Jūsų nuomonė apie šio laikmečio lietuviškąją laikraštiją?

— Mano straipsniukstis lietuvių bės klausimu pernai buvo pastebėtas ir įvertintas III-ja premija. Šį tą ir daugiau, neiškentus, parašau.

Publicistika mūsų laikraštijoje ypač šlubuoja. Straipsniai esminiais mūsų tautinės buities reikais yra reti. Nuo jų laikraščiai lyg ir išsisukinėja arba tiesiog vengia. Jei vienas kinas toks raštelis ir pasirodo, tai temų nenagrinėja nudugniai, giliau dalyko nenušviečia; rašoma lyg ir paskubomis, paviršutiniškai — užtat neįtikina ir mažai ką paveikia.

Mūsų laikraščiai neva pasiskirstę pagal ideologijas ar partijas, bet sunku pastebėti, kad jie už ką kietai kovotų, kad jie savo idėjų tvirtai imtųsi, kad jie už savo idėjas "galvą guldytų". Neatsispaudinėti kova. Kai kurie jų netgi savo srovinės ideologijos negina ir labai blankiai ją atstovauja.

Laikraščiai dažnai būna užpildyti nesvarbios rašliavos, neretai pagyrais atskiestos: apie nepaprastus, milžiniškus pasisekimus, dar nepaprastesnius kylančius talentus, pasivažinėjimus (kur mums, skaitytojams nei būta, nei kliūta), vasarojimus, pasisvečiavimus, sukaktuves-sukaktuvėles, pagerbtuves-pagerbtuvėles. Stengiasi išsiversti publikai lengvesniais patiekalais. Gaudomasi sensacijų. Daug pažodinio vertimo iš anglų kalbos, pasisavinant mintis, posakius ir atskirus žodžius. Dėl to nukenčia laikraščio savita dvasia ir neabejotinai kalba. Neva sekant vadinama "didžiąja spauda", išpraudžiama neproporcingai daug paveikslų. Tada išeina kepurė jau ne sulig Jurgiu.

Taip pat kyšo polinkis knistis į Lietuvos praeitį neva tikslu "patarnauti istorijai". Tokiais atvejais laikraščiai ypač atkunta. Mielai griebiamasi straipsnių, iškeliančių Nepr. Lietuvos blogybes; čia atsi- gauna rašančiųjų atmintis ir jų žodingumas, nors pakartotinai atgaivinamos vis tos pačios temos. Mano nuomone, mes galėtume surasti ir bendresnių, vertingesnių temų mūsų negausios spaudos lapams užpildyti.

— Lietuvoje daug metų esate buvusi lietuvių kalbos mokytoja. Kaip Jums atrodo dabartinė išeivijos grožinės literatūros ir mūsų laikraščių kalba?

—Nereikia būti buvusiu lietuvių kalbos mokytoju, kad pastebėtum prastą laikraštinę kalbą. Žurnaliukas "Gimtoji kalba" blogybes kelia ir taiso, bet mažai ką tos pastabos, matyt, tepasiekia, o dar mažiau kas jų paisy. Nematydami gerų pavyzdžių, ir priaugantieji neturi iš ko pasimokyti.

Savo kalbos gerumo, atrodo, mes apskritai mažai paisome. Net kai kurių mūsų vadovų, einančių lietuviškojo kelio priešakyje, kalboje didžiudamiesi švyti "išdidūs"

svetimos kalbos žodžiai ir posakiai.

Nebūtų labai neteisinga tą patį tarus ir apie grožinę literatūrą, tik čia užtiksi dar daugiau svetimųjų žodyno "puošmenų". Ypač, atrodo, derėtų, kad bent premijomis išskirti visi veikalai pasižymėję įmanoma bendrine kalba. Reikėtų surasti kelią, kaip to pasiekti.

— Jūs atidžiai stebit mūsų visuomenės tautinę kultūrinę veiklą — kaip manote, ar iriamės smukimo kryptimi, ar kylam?

— Tautinės kultūrinės veiklos klimas ar smukimas priklauso ir nuo to, kiek yra tos kultūros vaisiais besinaudojančios visuomenės — vartotojų. Rašytojai, atrodo, teberašo; muzikai vadovauja chorams; dainininkai dainuoja, kiti menininkai kuria ir t. t. — dažnas neatsižvelgdamas į tai, kiek tas knygas skaito, tų chorų klauso, kiek meno parodas lanko... Taigi į šį klausimą galėtų tiksliau atsakyti tie, kurie sukurtašias vertybes skleisdžia: leidyklos, redaktoriai, kultūrinių suėjimų rengėjai ir kiti visuomenės veikėjai. Pagaliau — pati visuomenė, pasitikrinusi, kiek jų namuose yra tų lietuviškų kultūrinių vertybių ir koks jų vaikų auklėjimo pobūdis.

Aš manau, kad mes sparčiai smunkame.. Jeigu niekas mums neįmes kokios Leukotejos juostos įsikabinti, tai greitai ir neturėsime kur besmukti. Žinoma, pasiliks vienas kitas ir ant kalnelių berymas ir belydys mūsų tautos dalies, brangiausiai kaštavusios, laidotuvių eiseną.

Nors poetė nusiskundžia, kad jos "posmeliai nuovargiu alsuoja", bet man pasirodė priešingai: ji visai nenusiteikusi patogiai poilsiauti. Nei iš jos šnekos, nei iš šeiminkavimo savo sodybėlėje to nepajutau — ji žvali, viskuo domisi, jautriai išgyvena mūsų išeivijos laimėjimus ir nesėkmes; lietuviybės atžvilgiu nepripažįsta jokių nuolaidų, nesilenkia prieš jokių gerbūvio ir "aukšto standarto" stabus; budriai saugo, kad mūsų dabartinės buities usnys neužgožtų Lietuvos vaizdo.

Naujos knygos

Atsiųsta paminėti

Alfonas Tyruolis, *Sacra Via*. Romos sonetai. 48 psl. Išleido "Ateitis", 1961 m. 32 sonetai su paaiškinimais. Dailus leidinys, kupinas mintingos poezijos, kurios tematika paremta religinėmis ir šiaip garsiomis Romos vietomis, bažnyčiomis, paminklais ir pn. Panašių tematinų eilėraščių galima rasti ir kitose šių dienų literatūrose (vokiečių, amerikiečių). Gausybėje abstrakčių ir gal net pačiam autoriui nesuvokiamų "poezijų" tematinis eilėraštis atneša savotišką priminimą realybės, kuri padvelkia prasmingumu ir rimtimi.

Stasys Michelsonas, *Lietuvių išeivija Amerikoje*. (1868—1961). Turinys: Išeivijos pradžia; Krašto organizacijos; Išeivijos spauda; Išeivija ir Lietuva; Didesnieji lietuvių centrai; Amerikos lietuvių veikėjai; Kanados lietuviai; Pietų Amerikos lietuviai. 500 psl. Iliustruota, su keletu "dokumentų", kurie labai tendencingi. Minkštais viršeliais \$4, kietais—\$5. Išleido ir platina: "Keleivis", 636 E. Broadway, So. Boston, Mass.

KNYGOS IR AUTORIAI

TAIP ATRODYS TĖVIŠKĖ TIKROVĖJ, NE SAPNE...

Pokalbis su Br. Kvikliu, "Mūsų Lietuvos" autorium

Jau keleri metai kaip diena dienon prisėdęs Bronius Kviklys ruošia knygą, pavadintą "Mūsų Lietuva". Joje bus aprašyti Lietuvos miestai, miesteliai, bažnytkaimiai, jų apylinkės, didesni Lietuvos gyvenime pasireiškusieji kaimai, dvarai ir kitos gyvenamos vietovės, o taip pat piliakalniai, senkapiai, istorinės vietos, archeologiniai paminklai.

Knygoje taip pat ras vietos Lietuvos girios, miškai, ežerai, upės, svarbesnės kalvos. Apie šias vietoves Kviklys surinko daugybę istorinių padavimų, pasakojimų, dainų.

Be to, bus paminėta, kur yra gyvenę ir veikę žymesni asmenys.

Į vietoves autorius žvelgia istoriniu, geografiniu ir etnografiniu kraštotyrimu požiūriais. Patiekia visas vietovę liečiančias archeologines žinias, padavimus, aiškina vietovės vardo kilmę, duoda bažnyčios, mokyklos ir kitų institucijų istoriją, vietovės gyvenimą amžių slinktyje, pradedant senaisiais mūsų valstybės laikais, einant toliau rusų okupacija, sukilimų metais, tautinio atgimimo aušroje, prieš I-jį pasaulinį karą ir karo metu, Nepriklausomybės metais, vokiškos nacinės ir rusiškos bolševikinės okupacijos metu, — taigi iki dabartinių dienų.

Aprašomos visos tos vietovės, kurios yra Nepriklausomos Lietuvos ir jos kaimynų sutartimis nustatytų sienų plote.

— Kaip toli siekiate Rytuose ir Vakaruose? — pasiteiravau.

—Rytuose ribojusi 1920 metų liepos 14 d. Lietuvos—Sovietų Rusijos sutartimi nustatyta siena. Tas pats pietuose. Taigi aprašiau vietoves ir tų sričių, kurioms neteko arba tik trumpą laiką teteke būti Nepriklausomos Lietuvos sudėtyje. Čia įeina ir Brėslaujos, Švenčionių, Vileikos, Molodečno, Ašmenos, Ščiutino, Lydos, Valažino, Gardino, Augustavo, Sokolkos ir kt. apskričių vietovės. Neužmiršau buvusių jotvingių žemių ir jose išlikusių lietuvių kultūros paminklų.

Vakaruose aprašau visas svarbesnes Mažosios Lietuvos vietoves su dabar taip vadinamu "Karaliaučiaus kraštu" imtinai, kuris etnografiškai vis dėlto iš visų kitų atplėštų kraštų artimiausias Lietuvai.

Knyga bus gausiai iliustruota.

Nėra langva gauti Lietuvos vaizdų. Ypač apie kiekvieną vietovę. Nusistebėjau, kaip autorius pajėgė tiek daug — net 3.000 — foto nuotraukų surinkti.

— Teko visaip verstis, — atsakė. — Nemažai gavau iš privačių albumų. Amerikos lietuviai myli savo gimtinę ir brangina jos nuotraukas. Jas man mieliai paskolino; padaręs kopijas tuojau sugražinau. Ko trūko, teko perfotografuoti iš knygų bei žurnalų. Pasinaudojau ir iš Lietuvos gauta vaizdine medžiaga.

— Iki šiol, kiek man žinoma, tokio plataus veikalo nebuvo ir Jūsų darbas būtų pirmutinis tos srities. Iš kokių versmių sėmėte aprašymams medžiagą?

— Apie Lietuvą daugiausia yra rašę lenkai. Peržiūrėjau tuos jų raštus. Naudojaisi viskuo, kas buvo

įvairiais laikais rašyta, pasakota, neišskiriant nė dabar okupuotoj Lietuvoj leidžiamų šios rūšies brošiūrų bei žurnalų. Labai daug padeda pačių Amerikos lietuvių pasakojimai apie savo gimtąsias vietas, čia gyvenančių lietuvių mokslininkų patarimai, papildymai, pastabos, jų raštai ir net rankraščiai.

—Kaip matau, turite palankių bendradarbių. Kiek jų?

— Iki šiol yra talkininkavę apie 200 asmenų savo raštais, iliustracijne medžiaga, patarimais. Kai kurie paruošė labai gražius gimtųjų vietų aprašymus. Vienas uteniškis prisiuntė 60 psl. rašinį tik apie Adučių ir apylinkes. Iš žinomesnių asmenų talkininkavo: prof. Steponas Kolupaila, Ignas Končius, Pr. Čepėnas, Rukuiza, miškų inž. K. Ščesnulevičius, prel. M. Krupavičius, rašytojas V. Alantas ir daugybė kitų.

— O namie vienas dirbote?

— Ne visai vienas. Ir čia turėjau pagalbininkų: daug padėjo žmona Bronė; kada tik turėdamos laiko, talkininkavo dukros Rūta su Ramune, jei ne visada tiesiogiai, tai bent išlaisvindamos mane nuo daugelio namų darbų. Net ir mažoji 7 metų Danguolytė dažnai padeda, nunešdama į pašto dėžutę mano laiškus...

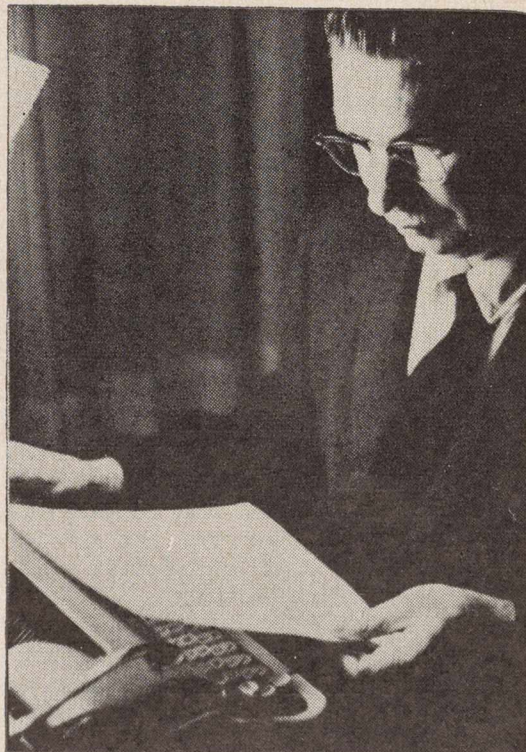
— Sakėt, naudojotės svetima ir okupantų leista literatūra. Ar neišbraus jų tendencijos?

— Esu tikras, kad ne. Į Lietuvą, jos istoriją ir žemę, žvelgiu lietuviu akimis. Visur aiškiai skiriu grūdus nuo pelų.

— Ir pabaigai dar vienas, asmeniškias klausimas: kas paskatino šio didelio darbo imtis?

— Iš mažų dienų labai mylėjau savo gimtąją žemę. O čia gyvendamas pamačiau, kad ją nemažiau myli ir visi kiti dori Amerikos lietuviai — senieji ir naujieji. Ne vienas man tatau tvirtino dainos žodžiais: "Tėviškėlę brangią vis regiu sapne". Kartą iškilo mintis pačiam pažiūrėti ir kitiems parodyti, kaip atrodo toji tėviškėlė tikrumoje, ne vien sapne. Įveikiau tokį didelį darbą.

— "Mūsų Lietuvą" išleisti ėmėsi Lietuvių Enciklopedijos leidėjas J. Kapočius Bostone. Bus trys tomai. Leidžiama prenumeratos būdu. Užsisakant iš anksto, visi 3 tomai kaštuos 30 dol. Užsisakyti:

Scena iš "Juodvarnių": Tėvas rašo laišką raganai.

Foto A. Gulbinskas

— 1000 dolerių premiją poezijai paskyrė dr. K. Alminas. Konkursą skelbs "Draugas". Konkursas būsiąs skelbiamas Maironio 100 metų sukakties proga. Netrukus žadama paskelbti premijos nuostatai.

— Šių metų "Draugo" romano konkurso mecenatas yra torontietis Jonas Tumosa, paskyręs tradicinę tūkstantinę. J. Tumosa yra vokiečių Nord Mende radijo atstovas visai Kanadai. Jis yra baigęs Marijampolės amatų mokyklą.

— Lietuvių Rašytojų Draugija, kurios centras yra New Yorke, pirminkaujama Pr. Naujokaičio, pernykščių metų literatūros premijai (\$500) surinkti išsiuntinėjo laiškus įvairiems asmenims, kviesdama prisidėti po 25 ar 20 dol. auka. Kvies tieji atsiliepi teigiamai ir premija už 1951 m. grožinės literatūros veiklą netrukus bus paskirta.

— Pomirtinė dailininko Pauliaus Augiaus kūrinių paroda atidaryta vasario 3 d. Chicagos Savings & Loan Association meno galerijoje, 6245 So. Western Ave., Chicago, Ill. Parodoje išstatyta apie 100 mūsų žymiojo grafiko darbų. Atidarymo metu apie Augiaus kūrybą žodį tarė dail. T. Valius. Galerijos tvarkytojas A. Valeška įvadiniame žodyje pažymėjo, kad Augius yra vienas iš trijų mūsų didžiųjų grafikų, sukūrusių lyg ir savą mokyklą, kurios stilius ir įkvėpimas imta iš lietuvių liaudies gelmių — tai P. Augius, V. Petravičius ir T. Valius.

Taip pat pranešta, kad rengiama si išleisti paminklinę monografiją.

— Dail. K. Varnelis atliko marmuro ir dirbtinio akmens projektus ir prižiūrėjo darbus naujam Standard Federal Savings & Loan Assn. pastatui. Techniškąjį darbą atliko Artistic Stone bendrovė, kuriai vadovauja Adamonis.

— L. B. Kultūros Fondo naują valdybą sudaro: kun. St. Šantaras — pirm., St. Semėnienė — I vicepirm., Vl. Būtėnas — II vicepirm., Vl. Miccas — sekr., K. Rožanskas — reikalingą vedėjas, J. Gudas — išd., Anatolijus Lakas — vald. narys "Gimtiosios Kalbos" laikraščio reikalams. Valdyba rūpinasi "Aleksandryno" II-jo tomo išleidimu ir išleistų veiklų platinimu.

Sausio 13 d. nuvežta į Philadelphia K. Ostrausko pjesę Kanarėlė. Rež. V. Valiukas, dekoracijos R. Viesulo. Vaidino L. Kasmarinas, Laima Vasiliauskaitė, K. Vasiliauskas, V. Valiukas. Administratorius Z. Jursys.

Pjesės premjera įvyko prieš keletą metų Chicagoje; pernai ji statyta New Yorke ir susilaukė gražaus įvertinimo.

— Į Sydnėjaus vaidintą S. Čiurlionienės dramą "Aušros sūnūs", kaip "Mūsų Pastogė" rašo, pirmą kartą atsilankė 152 asmenys, o antrą kartą nebuvo nė 50. Los Angeles Lietuvių Dramos sambūris sausio 28 suvaidino 3 v. komediją "Teta iš Amerikos". Režisavo J. Kaributas. Vakara rengė Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 75-ta kuopa. Žiūrovų susirinko dvigubai daugiau negu į Sydnėjaus dramos pastatymą. Ar publika labiau mėgsta komedijas? Gal kaip kur, o gal čia prisidėjo ir "skanūs valgiai ir gėrimai", kaip buvo skelbta ir kaip buvo.

Los Angeles labai reikia pasakyti, kad vaidinimai čia mėgiami ir lankomi. Vasario 16-tos minėjimo proga vasario 11 d. Los Angeles Dramos Sambūris (rež. J. Kaributas) stato J. Naumiėtiškio 2 v. vaidinimą Vieną birželį. Kovo 17 d. tas pats sambūris vaidins J. Gliaudos dramą "Čiurlionis". Vakara rengia Los Angeles Kultūros klubas, kurio pirmininkas yra J. Gliauda.

— Clevelande sausio 20 d. V. Braziulio vadovaujama dramos studija pastatė Balio Sruogos 3 v. komediją "Uošvė". Vaidino I. Stasaitė, O. Kalvaitienė, A. Vasiliauskas, A. Pautienis, A. Kazėrienė, J. Kalvaitis, J. Vencius. Pastatymas, režisūra ir dekoracijos V. Matulionio, režis. asist. V. Čeičys. Atsilankė arti 400 žiūrovų. "Draugo" korespondentas, labai neigiamai apie šią komediją pasisakęs, tarp kitko rašo: "Šlykšti girtuoklio gyvenimo ištrauka su nuolatiniais išgėrimais, mėginimais pasikarti, necenzūruotais, dviprasmiškais žodžiais ir kelių aukštų keiksmazodžiais, atrodo, kad autorius norėjo ir ruskius šiame mene pralenkti, atrodo būtų pagrindinė komedijos mintis."

— Londono meno sambūris Vaidila Londone ir Nothingame pastatė Stasio Lauciaus 3 v. dramą "Laisvės keliais". Režisavo P. Mašalaitis.

Chicagos Scenos Darbuotojų Sąjunga vasario 3 ir 4 statė S. Čiurlionienės dramatizuotą pasaką "Dvylika brolių juodvarniais laksčiusių." Veikalą režisavo Zita Kevalaitytė-Visockienė. Dekoracijos V. Petravičiaus. Šokius parengė Braždienė.

— Hamiltono dramos sambūris "Aukuras" gastroliaavo su Moljero 5 veiksmų drama Šykštuolis. Rež. E. Dauguvietytė-Kudabienė, dekoracijos A. Matulienės.

— Detroito šv. Antano parapijos choras bal. 28 stato operetę "Consilium Facultatis". Muzikinę dalį vedė A. Mateika, vaidybinę — J. Pusdešris.

NAUJOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

J. Narūnė, **Ambarita. "Ambarella"**. Legend. Illustrated by V. Stančikaitė. Published by Council of Lithuanian Women, New York. Printed: Tipografia Editorial Bedout, Medellin, Colombia, S. A. 1961.

Anksčiau ši legenda yra išleista lietuviškai ir ispaniškai; dabar turime ir anglišką vertimą, kurį galės skaityti visi JAV lietuvių vaikai. Dėl puikių iliustracijų tinka dovanoms svetimtaučių vaikams.

Prof. Giuseppe Ricciotti, **Kristaus gyvenimas**. Iš italų kalbos 14 laidos originalo išvertė kun. P. Daukny, MIC. Išleido Londono Marijonai, padedami prenumeratorių aukomis. Spausdino Nidos spaustuvė Londone, 1962. 965 psl. Įrišta kietais viršelais. Amerikoje ir Kanadoje pagrindinis platintojas — "Draugas", 4545 West 63rd Street, Chicago 29, Illinois. Kaina \$7.

Tai yra pirmasis toks platus moksliskai kritikinis veikalas apie Kristaus gyvenimą. Knygoje atvirai paminimi visi sunkumai ir visi prekaistai, susiję su Kristaus asmeniu ir evangelijomis. Jie atsakomi remiantis paskutiniaisiais mokslo darbiniais. Evangelijos pasakojimai, įjungti į naujus laiko ir vietos rėmus, lyg gyvi atsiskleidžia prieš mūsų akis. Knyga jau išversta į 23 kalbas.

Vytautas Tamulaitis, **Svirplio muzikanto kelionės**. II dalis. Iliustravo A. Simutytė. Išleido "Eglutė" dešimtmečio proga. Putnam, Conn. 1960. 115 pls. Kaina 3 dol.

MAIRONICA

— Lietuvių Bibliografijos vedėjas A. Ružancovas pranešė Maironio Metraščio redakcijai, kad jis registruos visą Maironio 100 metų sukakties minėjimo medžiagą, pasirodžiusią spaudoje.

— Pernai metų pabaigoje buvo kviesta spauda šiuos metus žymėti Maironio metais. Maironio metus prie datų žymi: Tėviškės žiburiai, Nepriklausoma Lietuva (abu Kanados liet. savaitraščiai), Aidai, Lietuvių Dienos, "Draugo" kultūros šeštadienis priedas.

Pašto ženklas, išleistas 1933 m. paminėti Maironiui (1962-1932). Piešiny s dail. Antano Žmuidzinavičiaus (pasirašo: Ant. žemaitis).

Lituanistikos senienos

Olandijoje veikianti knygų platinimo būvė E. J. Brill (adr.: Leiden, Netherlands) turi daug knygų Rytų Europos klausimais, jų tarpe nemaža lituanistinių studijų, rašytų įvairiomis kalbomis. Taip pat ten galima rasti ir šiaip senesnių lituanistinių knygų bei spaudinių.

Užsisakius ir gavus knygas, sąskaitas apmokėti per šiuos bankus: Amsterdamsche Bank, Leiden, Holland; Barclays Bank, 120 Broadway, New York, N. Y.; Barclays Bank, Chief Foreign Branch, 168 Fenchurch St., London E. C. 3.; Credit Lyonnais 19, Bd. des Italiens, Paris; Compte No. 36203030; Deutsche Bank, Koeln, W. Germany.

Guldeno vertė 27 US centai arba 1.11 vokiečių DM. (Guldenai kataloge žymimi f raide). Kainos netto, už pašto išlaidas reikia primokėti skyrium.

Čia nėra skelbimas; žinias duodame, norėdami patarnauti savo skaitytojams.

Anksčiau esame dėję žinių LD 1960 m. kovo mėn. ir ?? mėn.

Katalogo Nr. 305

Eilės #253. Moltke, K. Den Baltiske folks frihedskamp. 1949. 234 p. f10.—

#301. Reddaway, W. F. Problems of the Baltic. 1940. 120 p., map. f 10.—

#Russko-Evreskij Archiv. Dokumenty i materialy dlja istorii Evreev v. Rossii. Sobral i izdal S. A. Beršadskij. I: Dokumenty i regesty k istorii litovskich Evreev (1388-1550) SPb 1882. XII plus 337 p. f 75.—

Šalkauskis, S. Sur les confins de deux mondes. Essai sythetique sur le probleme de la ciVilisation nationale en Lithuanie. Geneve, 1919. 271 p. f 20.—

Swettenham, J. A. The tragedy of the Baltic States. A report compiled from official documents and eyewitnesses' stories. 1952. 216 p., map. f 8.05.

#378. Wasilewski, L. Die Ostprovinzen des alten Polenreiches (Lithauen u. Weissruthenien, die Landschaft Chelm, Ostgalizien, die Ukraina) Krakau. 1916. 364 p, maps. f 25.—

#417. Hjelmsslev, L. Etudes baltiques. 1932. 271 p. f 20.—

Bus daugiau.

Scena iš Babes in Toyland. Onutė su kitais vaikais klajoja po paslaptinę mišką, ieškodami dingusių avių.
A scene from "Babes in Toyland."

NAUJA ŽVAIGŽDUTĖ KINO FILMŲ PASAULY

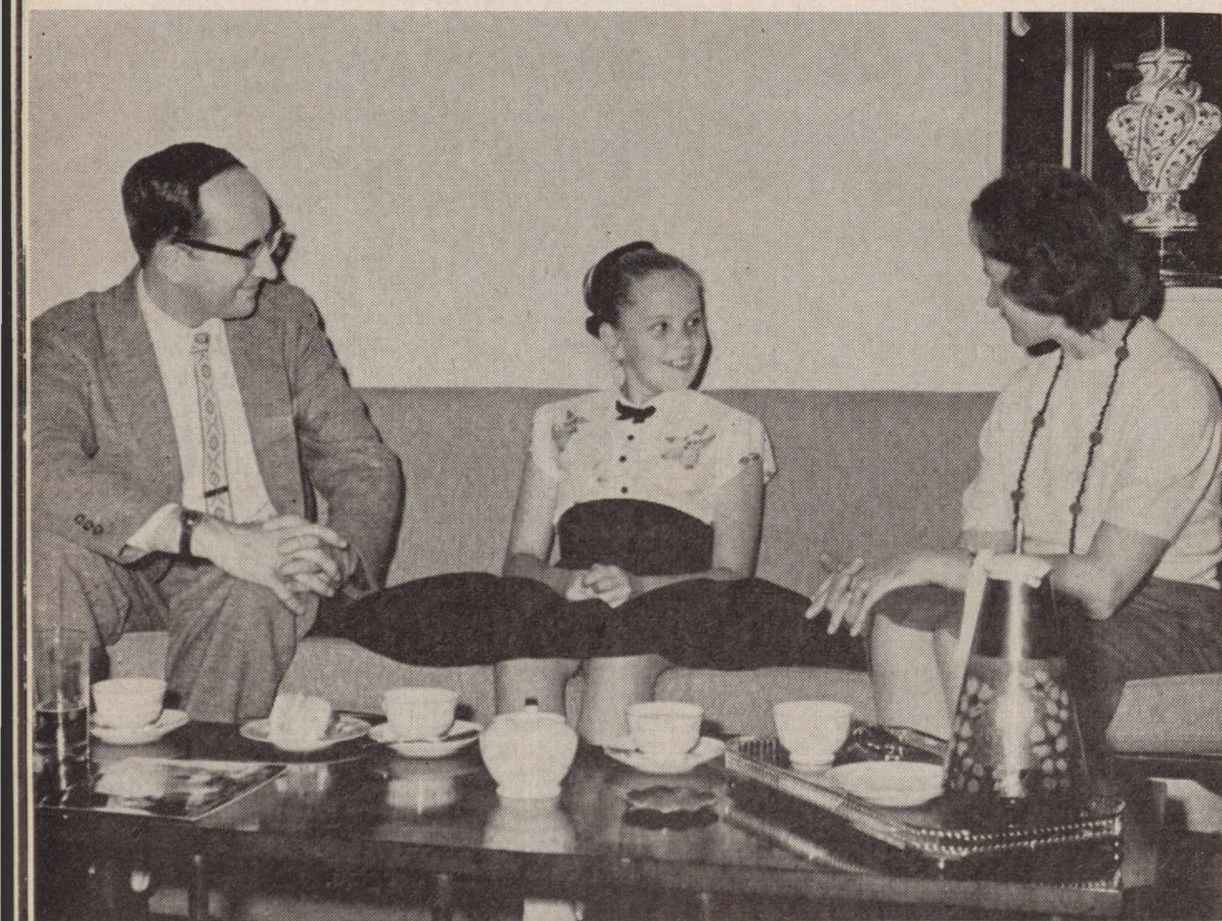
Onutė Jūratė Nausėdaitė, filmų vardu Ann Jillian

ALGIRDAS GUSTAITIS, Los Angeles, Calif.

Svečiuose pas Onutę Jūratę Nausėdaitę (filminiu vardu Ann Jillian) — Algirdas Gustaitis, Onutė Jūratė ir Alė Rūta Arbienė.

Foto L. Kančauskas

A. Gustaitis, O. J. Nausėdaitė and Alė Rūta at conversation.

Lietuviško filmo istorija tebekuriama. Ateina nauji vardai. Jon jau galima įtraukti 12 metų Onutę Jūratę Nausėdaitę. Sausio 7 turėjau malonumo su kolege Alė Rūta ir fotografu L. Kančausku ją aplankyti.

Šeimnininkai: Juozas Nausėda iš Tauragės aps., buvęs Nepriklausomos Lietuvos karo aviacijos lakūnas; Margarita Kepalaitė-Nausėdienė iš Rokiškio aps., Vytauto Didžiojo universitete Kaune studijavusi humanitarinius mokslus. Be Onutės juodu turi dar sūnų, Benitą, 21 metų amžiaus medicinos studentą.

Visi labai malonūs, bičiuliški. Onutei atvežėme draugų: jaunuosius Arbukus — Rasutę ir Arimantą. Su berniuku, beveik vienmečiu, Onutė tuoj išnirio pro suveriamas stiklines duris sodelin stalo teniso pažaišti. Rasutės rankose foto aparatas. Gal ji pagaus gerą momentą...

Kol kalba neužsimezgė, dairausi po namus. Akis užkliuva už medžio drožinėlio, už tautiniais drabužiais lietuviškos lėlės. Sienose pora lietuviškų paveikslų. Pianinas. Gražios vazos. Bet man rūpi ne daiktai, o žmonės. Tikriausiai — žmogus. Jaunas, ateinantis į gyvenimą. Ta, kuriai akomponuojama šiuo pianinu. Onutė.

Štai ir biografija. Gimė Cambridge, Mass. 1950 metų sausio 29. Iš ten į Los Angeles su tėvais persikėlė 1955. Dainuoti pradėjo nuo 3 metų ir pirmoji viešai atlikta dainelė buvo 1953 m. Cambridge padainuota "Leiskit į Tėvynę, leiskit pas savus..."

Los Angelėje Onutė dvejus metus dalyvavo lietuviško jaunimo pasirodymuose, vadovaujant O. Razutė-

nei, dainuodama, vaidindama. Tuoju išsiskyrė iš kitų ir patraukdavo žiūrovų dėmesį lengvučiais judais, tikrumu, žvalumu.

Vėliau pasirodė kalėdiniame amerikiečių koncerte Los Angeles Wilshire Ebell teatre. Pakviečiama į visoje Amerikoje pagarsėjusią Art Linkletter radijo programą. Onutė ir ten dėmesio centre — padainuoja, pasako lietuviškų žodžių, savo lietuvišką kilmę.

Čia pat pasiklausome tos radijo programos plokštelės, gėrėdamiesi Onutės staigiu sąmojumi, taisyklingai ištartais lietuviškais žodžiais.

Po pasirodymo Art Linkletter programoje Onutė dalyvauja eilėje televizijos programų. Pakviečiama ir dalyvauja pirmame Walt Disney filmų studijos muzikiniame jaunimui filme "Babes in Toyland".

Šis linksmas, spalvotas pasakinis filmas rodyti paleistas 1961 m. pabaigoje. Onutė Nausėdaitė (Ann Jillian vardu) jame turi pagrindinę vaikų partiją, ekrane matoma nuo pačių pirmųjų scenų, kai vakarop ji kaip piemenaitė su kitais vaikais pargena avių bandą. Vėliau vaikus piktadariai nudangina į mišką be kelio atgal. Piemenaitė su draugais eina avelių ieškoti, paslaptinė miške paklysta... Iš miško vaikai patenka į žaislų dirbėjo pilį.

Onutė Jūratė Nausėdaitė neabejotinai geriausia iš visų filme dalyvaujančių vaikų. Ji vaidina laisvai, žaviai. Dainuoja maloniai. Ji vadovauja vaikų nuomonei. Blondinukė, mėlynakė, gintariniais ilgais plaukais ji ne piemenaitė, o daugiau pasakų karalaitė.

Jei prisimename, 1953 m. spalvotame filme "Seven Brides for Seven Brothers" debiutavo Rūta Kilmonytė, vėliau žinoma Ruta Lee vardu; ten jos vaidmuo irgi nedidelis. Po kelerių metų Rūta Kilmonytė-Lee išliko iki filmos žvaigždžių, o šiais metais ji skelbiama kaip viena iš dešimties talentingiausių jaunųjų. Rūta Kilmonytė yra išsitarusi, kad jai šiltas ir gyvas lietuvių spaudos ir visuomenės dėmesys nuolat skatindavo siekti toliau ir davė ūpo dirbti. Tolygaus dėmesio reikėtų ir Onutei Jūratei, taip gražiai užsirekomendavusiai ir tokio asmens, kaip Walt Disney, įvertintai. Walt Disney ją vadina "highly talented".

Anksčiau ji yra dalyvavusi eilėje televizijos programų: Children's Chevy Show, The Sinatra Show, Leave it to Beaver vaidinime, Shirley Temple's Storybook ir kt. Dugeliui kompanijų padėjo garsinti jų gaminius: Kellogg, Kraft, Weber's duoną, Del Monte sunką, Union alyvą, DuPont cheminius gaminius, Chevrolet automobilius. Dalyvavo kaip modelis, garsino saldinius. Tai irgi gera vaidybos praktika.

— Jūratė, ar galėtumėm su tavim pasikalbėti? — kreipiamės (namuose ją visi Jūrate vadina).

— O, taip, labai mielai, — švelniai atsako. Atsiprašo su ją žaidusį draugą. Lengvai, drąsiai, pasitikinčiai prieina, žvitriomis akutėmis klausiančiai žiūri, ką sakysim.

Prašome sėstis ant sofų tarp mūsų.

Kaip plaštakė nutupia, juodam sijonukui pusračiui apskriejus. Gintariniai ilgi plaukai parišti tamsutėliu kaspinu. Baltos kojinių, juodi batukai. Balta, išsiuvinėta bliusku-

tė. Bais gyvos tos mėlynos akutės! Pavyzdingai gražiai, elegantiškai laikosi. Mes kalbamės, o fotografas irgi nesnaudžia. (žiūr. nuotrauką).

Jūratė dabar lanko Walt Disney Studio mokyklą, yra šeštame skyriuje. Tarp jos klasės draugų yra ir keli vaikai, Kevin ir Brian Corcoran ir dvynukės Arnold, su kuriais kartu vaidino filme "Babes in Toyland". Grįžusi iš mokyklos daug dirba, tobulinasi. Piano skambinti mokosi Los Angeles Conservatory, baletu — The American School of Dance (klasikinio baletu ir vadina "soft shoes" baletu). Visi šeštadieniai užimti.

Be to, Jūratė mėgsta piešti. Ji ir mėgėja sportuoti: nardymas, jodinėjimas, stalo tenisas — jos mėgiamos sporto sritys. Labai mėgsta žiūrėti kino filmus ir iš jų mokytis. "Savo filmą" — Babes in Toyland ji jau 14 kartų žiūrėjusi ekrane, galvodama ką gerai ir ką blogai padarė. Būti gera artiste jos didžiausias noras ir ji to siekia tvirtai ir su malonumu.

Kokie artistai jai labiausiai patinka? Elizabeth Taylor — kaip gražiausia ir geriausiai vaidinanti; iš moterų jai dar labai patinka Bette Davis, o iš vyrų — Laurence Harvey-Laurynas Skiknė.

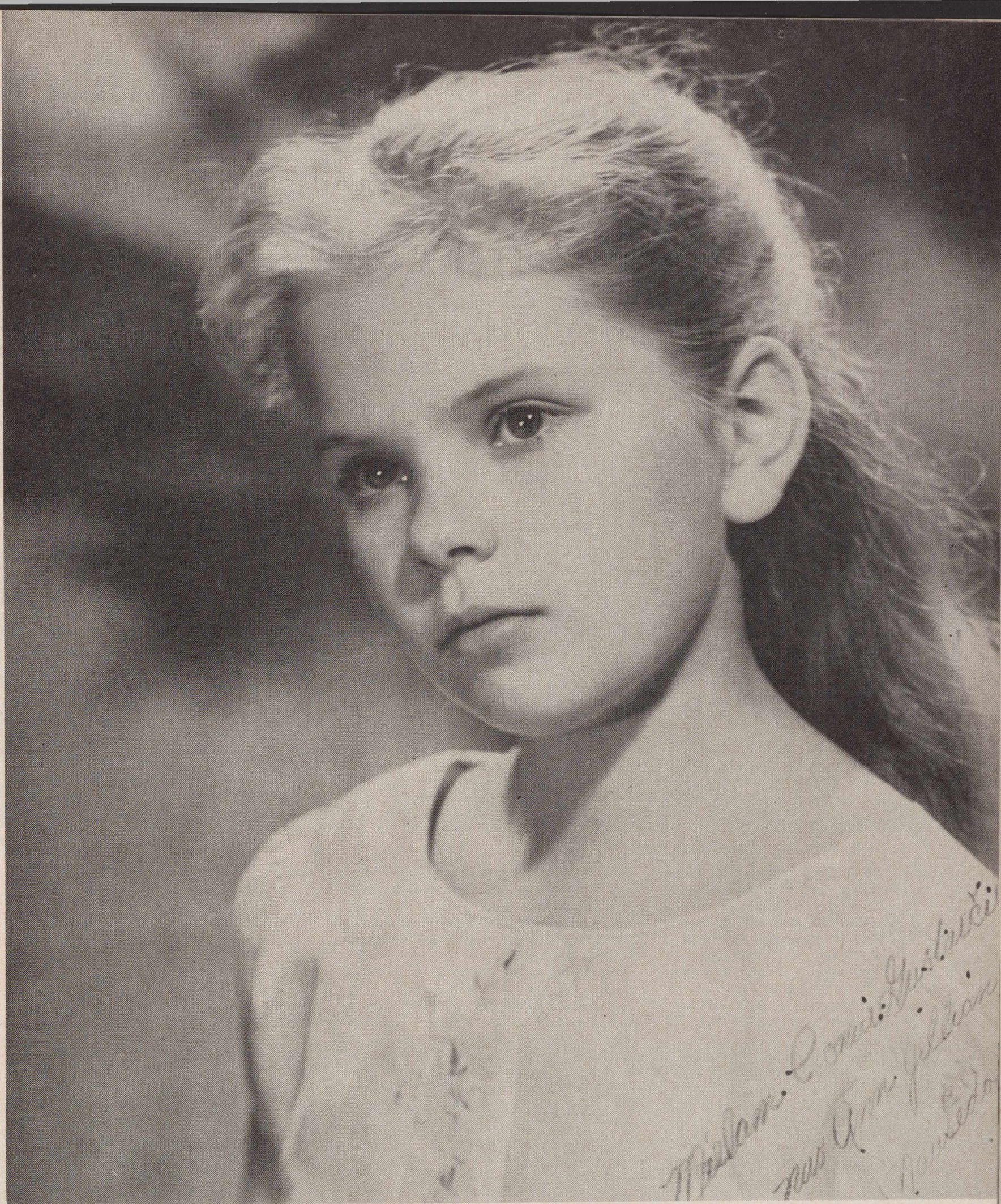
Paklausėm, kas taip gražiai, skoningai ją rėdo. Atsakė: mamytė. Ir bendrai mamytė daugiausia rūpinasi dukrelės pasisekimu. Ji labai dėkinga ir tėveliui už patogius jų šeimos namus (jie gyvena San Fernando Valley, netoli Disney studijos), už sudaromas puikias sąlygas mokytis, augti ir siekti to, kas patinka.

Gal norėtume pažiūrėti, kaip Onutė Jūratė šoka? — Aišku, mielai! Paleidžiama muzikos plokštelė. Jūratė pašoko, padainavo, paskambino, o mes negailėjome katučių.

Ir kas dar mums, lietuviams, ypač malonu: ji puikiai lietuviškai kalba, amerikoniškumą nesugadintu lietuvišku akcentu. Taip pat lietuviškai skaito ir rašo.

Daug Dievo dovanėlių joje sudėta. Talentas neabejotinas. Dabar tik mokytis, augti, tobulėti ir pasiekti filmos meno viršūnes!

Netrukus po apsilankymo, Onutė Jūratė pradėjo dirbti Warner Bros. studijos muzikiniame filme Gypsy. Turi didelę rolę, kur šoka, vaidina ir dainuoja.

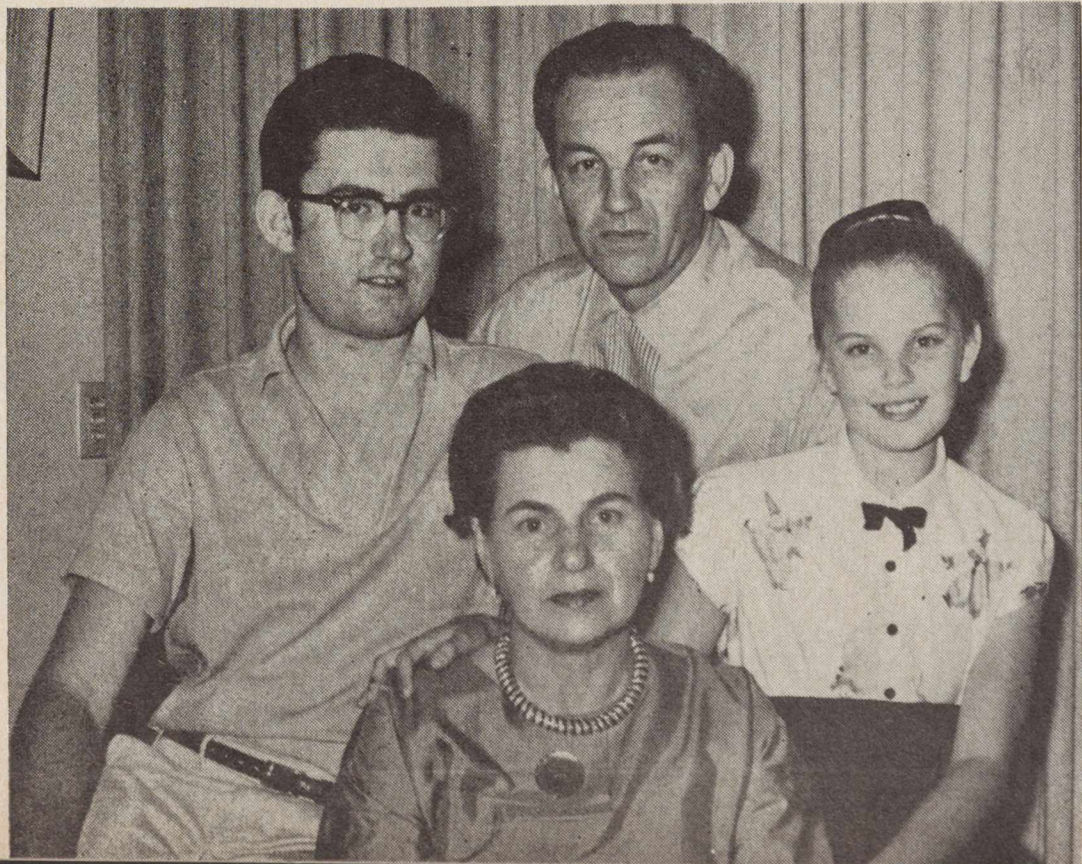
Onutė Jūratė Nausėdaitė, Walt Disney studijos artistė Ann Jillian vardu.
O. J. Nausėdaitė recently signed a contract with Walt Disney Studios under the name of Ann Jillian.

Nausėdų šeima. Iš dešinės: Onutė Jūratė, Margarita ir Juozas Nausėdai — tėvai, Benito — brolis.

Foto L. Kančauskas

The Nausėdas family. From right to left: Onutė, Margarita and Juozas Nausėda, and brother Benito.

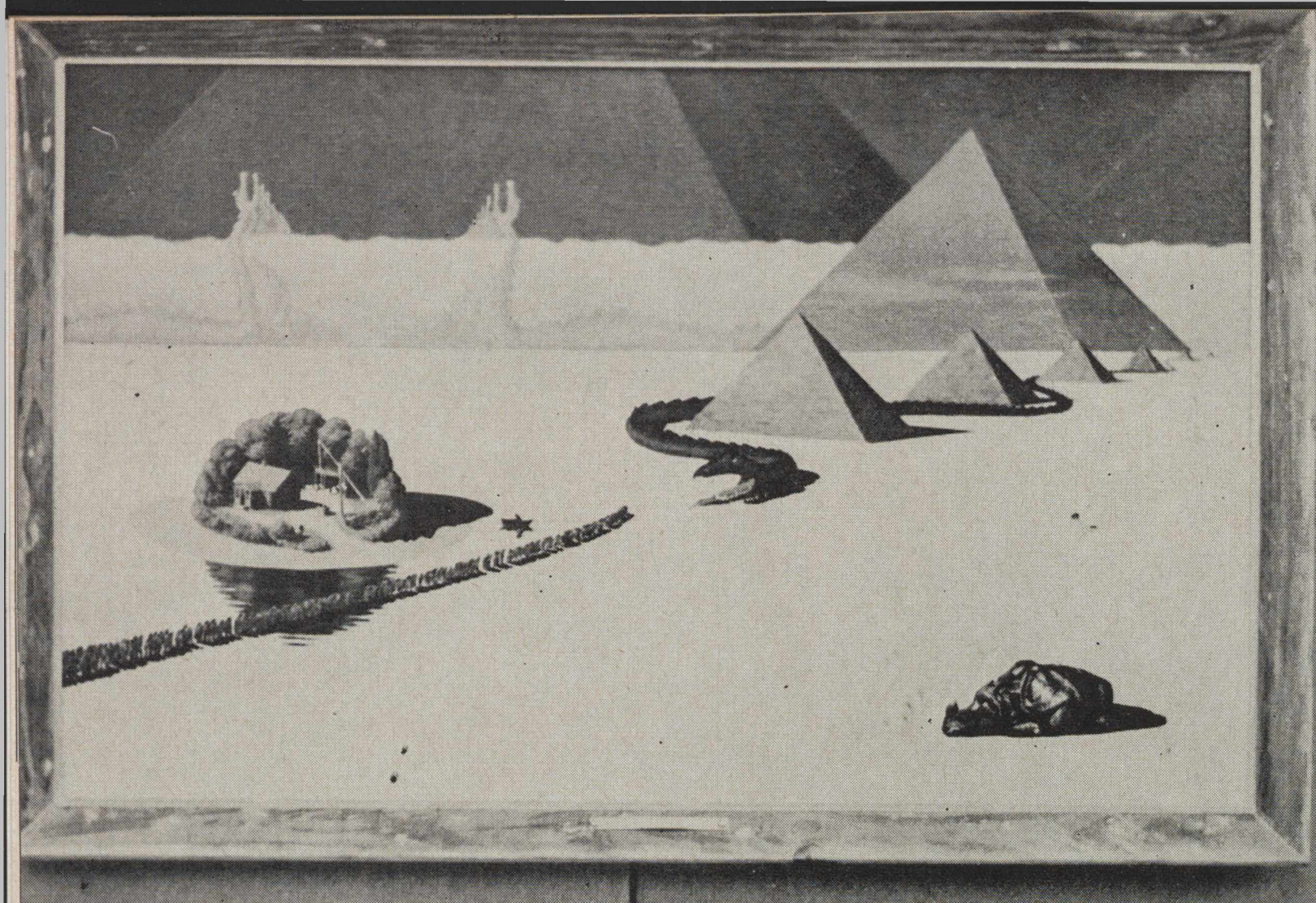
Foto L. Kančauskas

Bo Peep (Jūratė Nausėdaitė) su draugėmis pargena avis. — Scena iš filmos Babes in Toyland.

Bo Peep (O. J. Nausėdaitė) in "Babes in Toyland."

J. MIELIULIS

DYKUMOS GYVENTOJAI / DESERT DWELLERS

Amerikos Lietuvių Dailininkų Sąjungos

PARODA

Sausio 20 — 28 d. vykusioje Amerikos Lietuvių Dailininkų Sąjungos parodoje Chicagoje, Čiurlionio galerijoje dalyvavo 18 dailininkų. Vieni iš jų, kaip J. Pautienius, Č. Janušas, K. Žilinskas, A. Rūkštelė yra seniai mūsų visuomenės žinomi dailininkai; kiti, kaip skulptorius Dagys ar Vaitiekūnas, yra kad ir vyresnės kartos, bet iki paskutiniųjų dienų iešką savęs ir savo idėjų bei stiliaus. Pirmasis krypta į filosofiją, antrasis į mistiką, simbolių pasaulius. Skyrium minėtina grafikė V. Stančikaitė Abraitienė, kuri savo grakščiomis vaikų literatūros iliustracijomis iškilusi Lietuvoje, savu keliu eina iki šių dienų, pilno, išbaigto piešinio neišsivadėdama nė visuotino abstrakcionizmo laikais.

Matome šioje parodoje į lietuvių dailininkų veiklą įsijungusį ir A. Vaikšnora, išaugusį amerikiečiuose, yra keletas jaunų vardu iš kurių ypač dėmesio vertas skulptorius D. Buračas, deja, šioje parodoje neparodęs savo gerųjų darbų. Kaip spauda pažymėjo, šioje parodoje sutilpo daugelis stilių, nuo

V. Sančikaitė-Abraitienė

Iliustracija / Illustration

Dagys: ŽAISK, MANO VAIKE / PLAY MY CHILD.

realizmo iki abstrakcijos. Paroda skirta Sąjungos gyvavimo penkmečiui atžymėti. Ta proga išleistas katalogas, kuriame A. Rūkštelė rašo apie sąjungą penkerių metų bė-

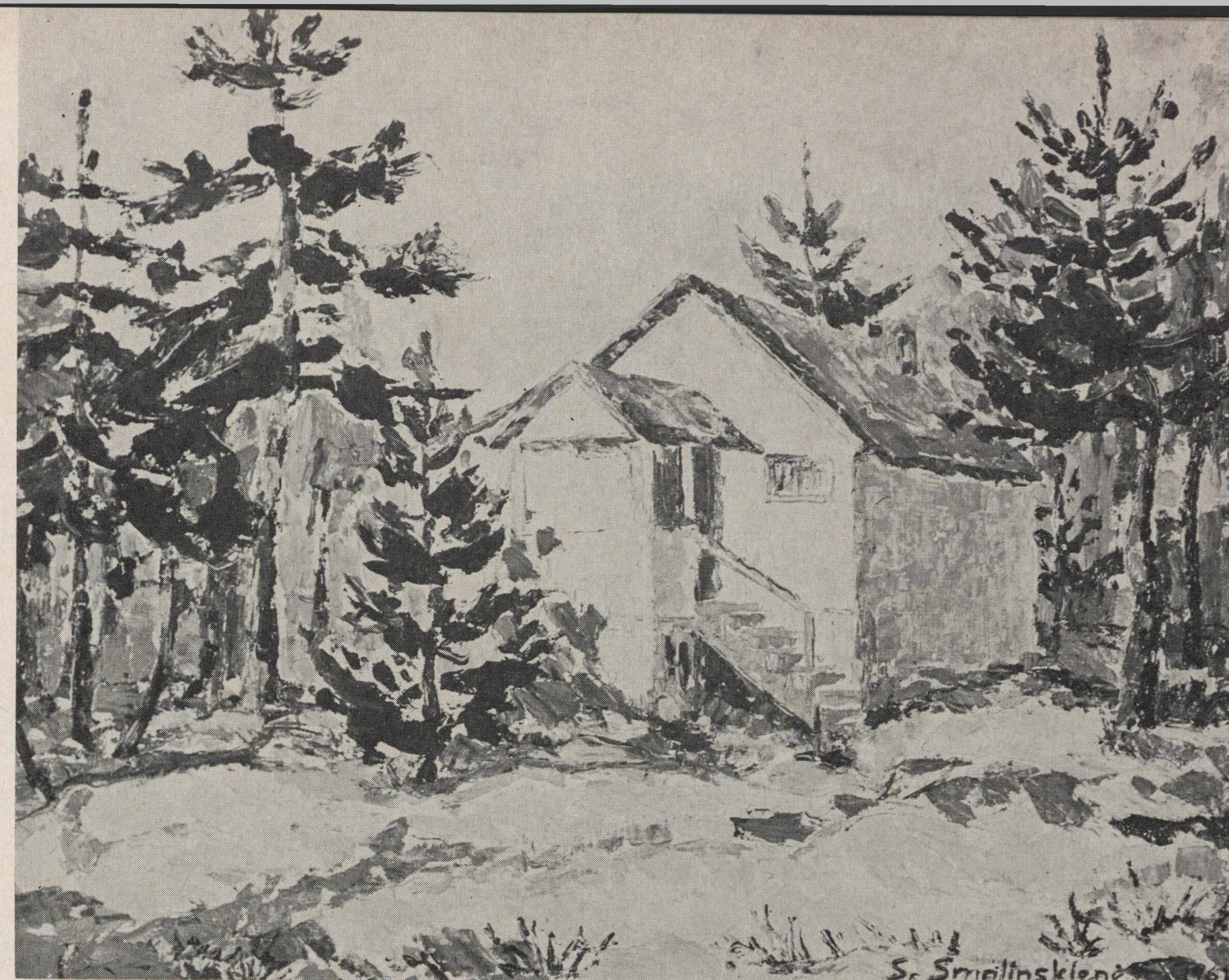
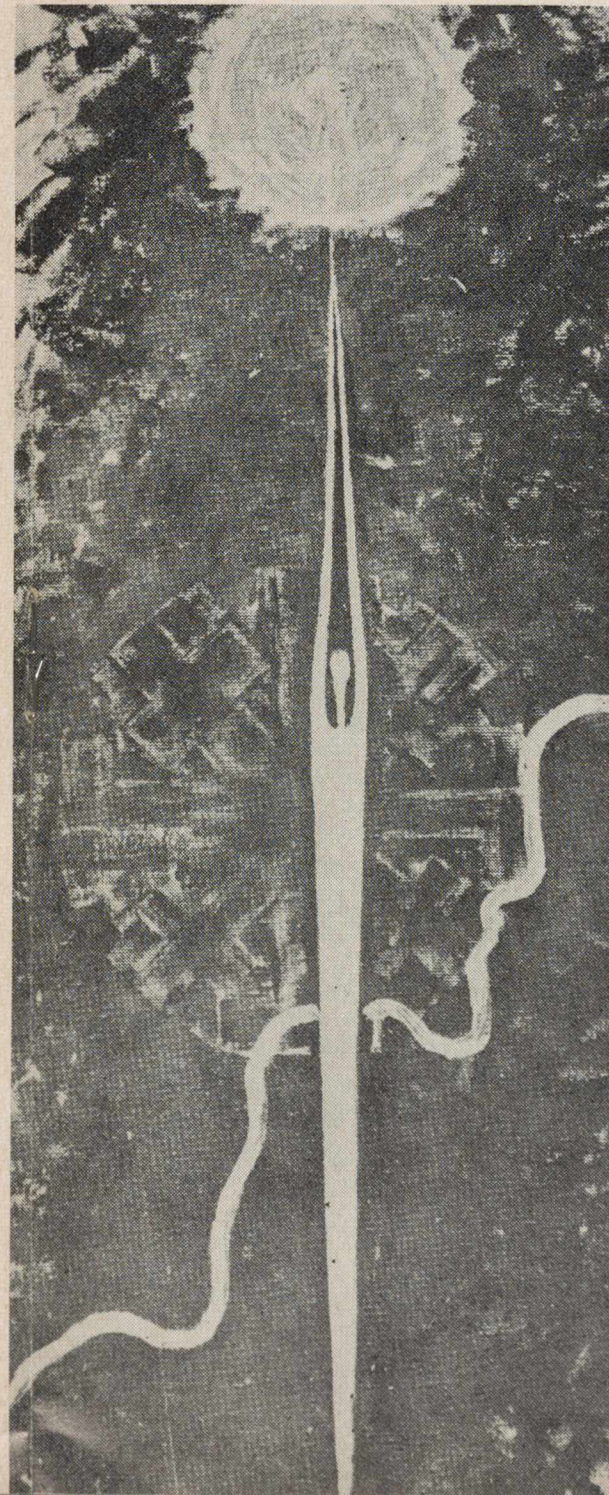
Donatas Buračas

ŽIRGAI / HORSES

V. Vaitiekūnas

ELEGIJA Elegy

S. Smalinskienė

SVIESUSIS NAMELIS / THE BRIGHT HOUSE

K. Žilinskas

RUDUO / AUTUMN

ROKIŠKY SUSITINKU SU KOMUNISTAIS

JUOZAS ŠVAISTAS, Santa Monica, Calif.

Ištrauka iš atsiminimų knygos *Sutemos ir prošvaistės*

Rokiškio komunistėliai

Likęs be pareigų, daug turėjau atliekamo laiko. Atsidėjau rašymui. (Apie tai jau pasisakęs pirmiau). Metas labai patogus. Dienos trumpos, vakarai ilgi. Kambariuose šilta, jauku. Artimiausioj apylinkėj nepaprasta ramuma. Tartum nieko ypatingo nebūtų įvykę. Mano gyvenimas dvare, kaip ir buvęs. Santykiai su kumečiais ko geriausi. Neblogai sugyvenau ir su dvaro kumetynu.

Dažnai apsilankydavau Rokišky. Vietos bolševikėliai patriukšmaudavo, pamitinguodavo. Didelio pasisekimo neturėjo. Viena, jų buvo ne daug, antra, kažkokie nežymūs, nuosė, tartum gyvaplaukiai plikio pakaušyje. Nemokėjo ar nesugebėjo nei organizuotis, nei tvirtai suimti visus reikalus į savo rankas. Laikė save tartum valdančiais, tuo tarpu valdė visai kiti.

Tvirtai savo pozicijose buvo įsigalėjusi Vienožinskių ir Purėnų šeimos, nelyginant kaip vėliau visoj Lietuvoj Smetonos ir Chodokauskių. Kartais buvo laukiama pasirodant Kapsukas ar Angarietis. Bet jie niekad nesirodė. Viską dirigavo sėdėdami Daugpilyje. Ypatingai pasitikėjo Purėnu. Retkarčiais pasikviedavo jį, arba ir pats Purėnas nuvykdavo, turėdamas skubių ir svarbesnių reikalų. Komisarui Krasauskui visi šitie dalykai, kaip švietimo, mokyimo ar ūkio, netilpo į galvą, jis nesidomėjo ir atsisakydavo apie tai referuoti savo viršininkams.

Jurgio Smalsčio būklė labai apgailėtina pasidarė. Atsiliepė jam kažkokia nesantaika su Kapsuku. Plačiau ir smulkiau išsiaiškinti nepavyko man. Vienu žodžiu buvo taip. Purėnas buvo pasikvietęs jį bendradarbiu. Pavedė rūpintis suaugusiųjų švietimu ir mokymu. Kapsukas nepatvirtino Smalsčio šitose pareigose. Ne tik kad nepatvirtino, bet griežtai pareikalavo, kad jis nebūtų prileistas prie bet kokio darbo, nes esąs žalingas visuomeninių požiūriui ir destruktivus. Purėnas, turėdamas sentimentų iš seniau, vis dėlto atsižvelgė į jo būklę. Labai vargingai jis gyveno su žmona ir maža duktele. Iš Rusijos buvo grįžęs be jokių turtų ir pinigų. Tad nelegaliai jam paskyrė nedidelę algą ir pavedė tvarkyti biblioteką.

Ko ne ko, bet jau spaudos bolševikai nesigailėjo. Vežimais grūdavo. Buvo daug šlamšto, buvo ir geros literatūros. Daugumas rusiškai, kai kurie vadovėliai ir brošiūrėlės lietuviškai. Lietuviškieji dalykai daugiausia verstiniai: Social-išdavikai, Kas mus valdė, Kieno ir kokia turi būti valdžia, Aštuoni palaiminimai, Ponai ir kunigai. Iš stambiųjų veiklų pažymėtini sociologijos ir ekonomikos mokslų. Viskas nauja ir marksizmo dvasioje. Beletristikos mažiausia, bet ir tai propagandiškai agitacinio pobūdžio. Parinkti senieji klasikai bendruoju šūkiu: "Komu rusų tauta stato paminklus". Buvo Gogolis, Turgenovas, Saltykovas, Dobroliubovas.

Liuda Purėnienė Vienožinskytė liko patvirtinta kaip liaudies teismo pirmininkė. Sekretorium pasirinko sau jauną darbštų vyrą, Pekeliūną. (Apie jį daugiau yra rašęs J. Meškauskas, Naujienose, 1957.I.25, Nr. 21 ir I.26, Nr. 22). Justinas Vienožinskis, be minėtų pareigų gavo dar prižiūrėti ir tvarkyti dažų sandėlį. Paprastai namų sienoms ir tvoroms dažai. Laikomi didelėse, kaip kibirai, skardinėse. Vokiečių palikimas. Juokinga mums atrodė ši nauja pareiga, ypačiai bolševikų samprotavimas, kad dailininkas turi tvarkyti tokius dažus, kurių visai nenaudoja bei nevartoja. Dėl to pasijuokdami praminėm Justiną "dažų komisarą".

Vietiniai komunistėliai, matydami inteligentus, jų terminu buržujus, aktyviai dirbant atsakingose pareigose, be abejo, niršo ir kerštu degė iš pavydo. Nežinia, ar dėl jų sugestijų, ar jau taip Kapsukas su Angariečiu buvo sugalvoję, netrukus suėmė visus stambiuosius išvežė iš Lietuvos ir uždarė Daugpilio kalėjimą. Pateko ten grafas Jonas Przewozickis, Kavoliškio Kosciolkovskiai, Kazliškio Rutkovskiai, ir kiti. Pačios piktosios širšės iš vietinių komunistėlių buvo KIRSTUKAS ir Skukauskas. Abu netašyti pusbernai.

Didieji įvykiai

Vis laukiama iš Daugpilio pusės ginkluotų dalinių. Jie nesirodė. Svarbioji priežastis bei kliūtis galėjo būti geležinkelis. Tas geležinkelis tai savotiškas kurjozas ir vienintelis gal toks sutvarkymas visoje Europoje. Tarp Rusijos ir Vokietijos nebuvo tiesioginio susisiektimo traukiniais. Ant sienos tekėjo per eiti iš vieno traukinio į kitą. Rusiškų riedmenų ašys buvo ilgesnės. Tai apsisaugojimas karo atveju. Priešas negalėjo taip greit įsibrauti teritorijos gilumon. Pirmiausia turėjo persiūti geležinkelius.

Vokiečiai, okupavę Lietuvą, taip ir padarė. Iki pat Daugpilio jų riedmenims buvo pritaikyti geležinkeliai. Dabar reikėjo vėl atstatyti, kad bolševikai galėtų pajudėti. Darbas ėjo iš lėto. Savanorių nebuvo, tiek daug prisamdyti darbininkų neįstengė. Antra vertus, žiemos metas, sunkiau dirbti — kelias užpustytas, žemė įšalus.

Sausio pradžioje (1919 m.) vis dėlto pasirodė pirmieji raudonarmiečiai. Nors skelbiama buvo, kad tai lietuvių daliniai, bet iš tikrųjų rusai. Pro Skemų dvarą pražygiavo 39-as Trockio pulkas. Keli kareiviai buvo užėję pas mane. Pasisakė esą alkani ir paprašė valgyti. Gana mandagūs — nieko neplėšė ir negrasino. Daviau jiems duonos, sviesto ir pieno. Labai patenkinti buvo ir šnekūs pasidarė. Džiaugėsi, kad gali susikalbėti savąja kalba.

Jauni žaliūkai, ką tik pašaukti ir mažai apmokyti. Mano motina žiūrėjo į juos godžiai bevalgancius ir šluostėsi ašaras. Ji visada labai jausminga. Šiuo metu atsiminė ir savo sūnų, kažkur bevargstantį lenkų kariuomenėje. Sunku jai buvo

kad negali su šitais kareiviais susikalbėti — nei paguosti, nei savo užuojautos išreikšti. Viena sau dūsavo: "Vargšai kareivėliai! Juk irgi motinų gimdyti, tėvų užauginti. O šit koks nors razbaininkas ar Antikristas sėdi ten Maskvoj ir varinėja kaip gyvulėlius..."

Išties, gan apatiški ir be jokio karingumo atrodė. Nesuprantamas jiems buvo nei žygio tikslas, nei reikalas. Kalbėjo: "Žemės turim daug, žmonių užtenka, tad kam dar kariaujama, jei niekas nepuola." Skurdėsi, kad viskas čia jiems svetima, žmonės nedraugiški, susikalbėti sunku. Ta proga atsiminiau kitą vaizdą, iš 1915 metų vasaros. Rusai buvo atmušti iš Prūsijos. Kazokų šimtinė ilsėjosi šiaulių miesto prekyvietėj. Įsimašiau pasiklausyti, ką jie šneka. Girdžiu: "Velniai žin, kas čia per žmonės ir koks kraštas! Užėini, paprašai gyno vandens atsigerti. Nesupranta. Parodai ranka į burną. Atneša pieno. Na kam man tas pienas? Gera, kad ir išvarė. Kai pasitrauksim iki Vitebsko, tada rimtai pradėsime kariauti. Ten, bratcy, jau nuo amžių rusiška žemė. Savi žmonės, savą kalbą. Visai kitas kalenkoras!"

Bolševikų kariuomenė, pradėjusi žygiuoti iš Daugpilio, susidėjo iš dviejų grupių bei rinktinių: pietų ir šiaurės, arba Vilniaus ir Kauno. Pirmoji žygiavo: Turmantas, Vilnius, Alytus, Jieznas. Antroji: Rokiškis, Panevėžys, Kėdainiai. Tai savotiškos replės, kurių gnyplės turėjo susičiaupti Kaune.

Sausio 5 d. bolševikai užėmė Vilnių. Mūsų vyriausybė, pasitikėdama gerų žmonių valia ir gal Dievo apvaizda, jokios kariuomenės neturėjo ir nieku pasipriešinti negalėjo. Skubiai su visomis įstaigomis ir bylomis turėjo nešdintis į Kauną.

Tada tik buvo susiprasta, kad be savo kariuomenės neįmanoma organizuotis ir laisvę išlaikyti. Visur šaukiami savanoriai, netrukus ir mobilizacija paskelbta. Greitomis susidarė keli daliniai. Pirmasis rimtas susidūrimas su bolševikais įvyko vasario 8-9 dienomis. Ties Kėdainiais, Taučiūnų kaimo laukuose. Čia žuvo pirmoji auka, savanoris Povilas Lukšys. Bolševikams buvo suduotas lemiamas smūgis. Toliau, Kauno link, nė žingsnio nebepasistūmėjo.

Antrosios rimtos kautynės įvyko ties Alytumi, vasario 13 d. Čia buvo nukautas Antanas Juozapavičius, pirmasis karininkas, pulko vadas. Netrukus skaudžiai nukentėjo bolševikai ties Jieznu. Ir pietuose užkirstas kelias bolševikams toliau brautis.

Vis nauji ir nauji formuojasi daliniai. Lietuvos kariuomenė stiprėja. Pamažu, bet atkakliai ir ryžtingai pradeda stumti bolševikus atgal. Ilgėliau pasilaiko jie Panevėžyje.

Pietryčiuose susiformuoja lenkai. Balandžio 22 d. visai netikėtai išmuša bolševikus iš Vilniaus. Didžiausias skandalas. Rokiškio aktyvas iš kailio neriasi. Grasindamas šaukia vyrus stoti į raudonųjų eiles ir skubiai atsiimti Vilnių, kol lenkai neįsistiprino dar ten.

Buvo tai per pat Velykas. Mitingas po mitingo, kur tik daugiau susitelkia žmoniai — prie šventoriaus ar prekyvietėj. Bolševikiniai agitatoriai apsiputoję, kumščius drebina

CHRIS T. TASULIS Jr., O. D.

Adult and Child Eye Care
General Orthoptics
Contact Lenses

8414 Eight Avenue
Corner of 84th & Crenshaw
INGLEWOOD 4, CALIF.

PLasant 3-2533

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

New Address:

HELEN MOCKUS

5265 Fountain Ave.

HOLLYWOOD

California

New Telephone: NOrmandy 5.3351

CLEM'S MARKETS

● Puikios lenkiškos dešros, šviežiai namuos gamintos.

● Importuoti lenkiški kumpiai.

● Įvairiausi mėsos ir maisto produktai.

Galima užsisakyti mažesniais arba didesniais kiekiais, piknikams, bankietams, vakarieniems.

Clem's Markets jau keletas metų pataūnauja Los Angeles ir apylinkės lietuviams.

Šiuo laiku turime tikro lietuviško sūrio, gaminto Andriūlo ūkyje.

3002 W. Florence ● PL. 95058
7529 S. Normandie ● PL. 3-9676

Clem Taberski, savininkas

DARBININKAS

Lietuvių katalikų laikraštis,
išeinąs du kartus savaitėje.

Duoda išsamias pasaulinių įvykių ir lietuvių visuomeninės veiklos apžvalgas.

Laikosi tvirto ir griežto
nusistatymo kovoje už Lietuvos
laisvę.

REDAKCIJĄ SUDARO

Juozas Brazaitis,
kun. Vikt. Dabušis, Paulius Jurkus,
Simas Sužiedėlis.

Leidžia lietuviai pranciškonai.

ADRESAS

910 Willoughby Ave., Brooklyn 21,
N. Y.

Metams tik \$6.

Naujiems skaitytojams pirmais metais — \$5.

Susipažinimui dvi savaites siunčiamas nemokamai.

PAKEITĘ ADRESĄ,
neužmirškite pranešti LD leidyklai.

~~~~~

dami šaukia ir rėkia. Keikia jie lenkus, keikia ir vietinius, kad nerangūs, kad nerema savosios "žmonių valdžios." Mitingai baigiami: "Jeigu taip, jeigu nepaklausysit geruolu, tada mes surasim priemonių priversti tai padaryti. Bet atsiminkit, kad bus jau per vėlu prašyti bet kokie pasigailėjimo!"

Šaukiamojo amžiaus vyrai aiškiai sumeta, kad dalykas rimtas ir kad metas jau į miškus. Ligšiol tebuvo dviejų spalvų daliniai — raudonieji ir baltieji, dabar prisidėjo dar žalieji. Taip buvo pavadinti ir patys pasivadinę besislapstą vyrai. Klausiamas tėvas ar motina — Kurgi jūs sūnus? — trumpai atsakydavo: "Pas žaliuosius..."

Per didelį vargą ir pastangas viso Rokiškio apylinkėse tebuvo surinkta apie 40 vyrų tai vadinamai Vilniaus ekspedicijai. Pasikrovė į atvirus platforminius vagonus. Tame pat ešalone buvo ginklai ir maistas: pora statinių silkių, raugintų kopūstų, keli maišai bulvių, keliolika kepalų duonos, miežinių kruopų, dar mėsos ir lašinių. Tikra akmen-skaldžių ar miško kirtėjų artelė. Tuo labiau, kad visi neuniformuoti — savais drabužiais. Tik diržai au-dekliniai, iš kulkosvaizdžių kaspinių padaryti.

Nei vienas tų "savanorių" nepasiekė Vilniaus. Net ir silkių statinės dingo pakeliui.

Dezertyravimas prasidėjo ir reguliariuose bolševikų pulkuose.

Štai ir vėl susitinku su tais pat raudonarmiečiais. Jie atsiminė matyt mano vaišingumą ir užėjo bėgdami. Be diržų. Kepurės civiliškos. Visi kariniai ženklai nudraskyti nuo uniformos. Tik dabar jie įtūžę, pikti. Beveik su kiekvienu žodžiu ir keiksmas. O rusai moka keiktis. Klausinėju: kas ir kaip? Labai įdomu sužinoti, kas vyksta toliau, už mūsų apylinkės ribų. Kitokio būdo nėra, kaip tik keliaują žmonės. Bet ir jų žinios dažnai prieštaraujančios. Kiekvienas perduoda savaip, praleidęs per savo transformatorių. Vadinamieji didieji įvykiai, kuriuos čia aprašinėju, visai nežinomi tuomet man. Vėliau apie juos patyriau. Įterpia dabar dėl logiško būtinumo. Be to nei vietos įvykiai ar faktai neturėtų reikiamo aiškumo.

Pirmasis raudonarmiečių klausimas, ar negautų drabužių persivilkinti. Jie sumokėtų, dykai nenorį.

— Kodėl taip?

— Dabar mes keliaujam savais keliais. Po velnių viskas, jei tokia apgavystė!

— Kokia?

— Nagi vėl su germanais tenka kariauti. Nei mes jų nenugalėjome pirma, nei dabar nieko nepadarysim.

— Kaip tai su germanais?

Aš labai nusistebėjau. Ir šis dalykas paaiškėjo tik vėliau. Pasirodo, kad rusai mūsiškius buvo palaike vokiečiais, sprendami iš aprangos ir ginklų. Iš pradžių taip ir buvo. Apranga ir ginklai supirkti iš vokiečių.

Raudonarmiečiai griežtai patvirtino:

— Taip, taip! Tikrieji germanai! Ir šalmi jų kaip plieno puodai. Plieki į pat galvą, o kulkos rekošetui atšoksta. O ką mums sakė? Kad čia teks tik darbininkus apsaugoti nuo baltagvardiečių ir buožių (bolševikiškai: kulakov — kumš-

čių), kol jie sudarys savo valdžią ir suformuos pulkus. Dabar pasidare tikras frontas, kaip ir pirmiau. Dėl to keli daliniai atsisakė kariauti ir pareikalavo grąžinti juos atgal.

Kareiviai užkandžiavo ir pasakojė. Aš jiems net naminės po gerą stiklėlį buvau įkliukinęs, kad tik daugiau patirčiau. Ši žinia taip mane nudžiugino, kad kojos pačios pradėjo šokinėti. Skubiai paklausiau:

— Kuo baigėsi?

— Nugį sutarėm ir žygiuojam palei geležinkelį. Staiga sulaiko mus Po... Po... A kad ją kur drezina! Pamiršau dabar, kaip ta stotis vadina. Nelabai toli nuo čia...

— Gal Ponemunėk (Panemunėlis)

— Taigi, taigi! Ta pati.

— Kas gi sulaikė?

— Nugį latviai... Įsivaizduok tamsta — latviai! Latvių baudžiamoji ekspedicija, atsiųsta sulaikyti besitraukiančius. Bepigu jiems buvo šaudyti ramius kareivius. Bet tegul su germanais pasišaudė!

— Kaip tai šaudyti? Aš dabar nieko nesuprantu?

— Nugį nusivarė mus už tokio malūno. Įsakė išsirikiuoti vienon linijon. Skaičiavo ir kas dešimtam liepė išeiti priekin. Tuos ir sušaudė.

— Daug?

— Gal apie dvylika... Čia pat suvertė vienon duobėn ir užkasė.

— Tai žiauru...

— O ką tamsta manai? Aš ir mirsiu — latvio nepamiršiu! Ot, jei tektų su jais kariauti, tada velnio iškamša, atsiimtų savo dalį! Po tokios ekzekucijos dar didesnis pasibaurėjimas apėmė mus. Prisitykome ir pabėgom. Kitus vėl nuvarė į frontą.

Narsiems pabėgėliams idėjau kelienei kepalą duonos ir sūrį. Pasigailėjau, kad nieko negaliu padėti drabužiais. Viena, dvaro darbininkai neturtingi, antra, kerėnkių niekas neima. Jei turėtų caro rublių, gal tada pavyktų kas nors padaryti. Vis dėlto aš jų be vilties nepalikau. Išsivedžiau kieman ir nurodžiau kaip pasiekti Milūnų kaimą. Ten vieni rusai — starovieriai. Ten galės susikalbėti rusiškai ir gal ką nors laimės.

Po dviejų metų vėl teko išgirsti tą pačią istoriją. Keistas ir įdomus sutapimas. Pasirodo, kad tasai malūnas ir ta vieta tai mano uošvio. Kartą uošvis ir sako man:

— Ar žinai, Juozai, kas čia per vieta, kur dabar stovime?

Apsižvalgiau, dar kartą akylai pasiziūrėjau — nieko nesupratau. Nedidelė aikštelė už tvartų, prie pat Pandėlio kelio. Truputį gumbuota, trąši molinė. Gražiai užžėlusi. Čia pasiganydavo karvė ir pasiknaisiodavo paršai.

— Tai raudonarmiečių kapai.

Ir ima pasakoti lygiai tą pačią istoriją. Tik, žinoma, daugiau detalių, vaizdingumo. Pats savo akimis matęs ir pergyvenęs. Šiurpulingas buvęs vaizdas. Daugiau savo gyvenime nebenorėtų tokio matyti. Ir dabar nebuvo dar nurimęs. Vis rodėsi, kad tie lavonai painiojasi jam po kojom, kad jis lipa ir mindo juos. Baisūs, iškrypę veidai, išgąsčio pilnos akys, sukniubę, išsikerėblioję kūnai nuolat jį persekioja, naktimis slogiais sapnais kankina. Daug pastangų darė, kad būtų iškasti ir kitur perkelti. Nieko nepadėjo.

PREL. KAZIMIERAS ŠAULYS

Atkelta iš 5 psl.
linėse byloje naudojėsis K. Šaulio "Kanonisko proceso teise" ir jo knygele "Nežinia kur dingusių asmenų moterystės reikalų tvarkymas", (minėtas prel. Š. biografias tos knygos nemini).

K. Šaulį matome visur, kur buvo sprendžiami tėvynės likimo klausimai. 1905 metais jis aktyviai dalyvauja Didžiajame Vilniaus seime. Katalikiškos srovės atstovai, susibūrę į stambią krikščionių demokratų grupę, vadovavosi savo programa, kurioje buvo įrašyti stambūs reformų reikalavimai kultūros, socialinės santvarkos ir politikos srityse. Kun. K. Šaulys aktyviai dalyvavo šioje grupėje, bet jis niekad nebuvo minių žavėtojas ir niekad jokiam masiniame mitinge nėra kalbėjęs, — sako prel. M. Krupavičius.

1907 rugsėjo 18-22 d. įvyko Vilniuje Lietuvių konferencija, kuri išrinko kun. Šaulį į Lietuvos Tarybą. Tą Tarybą 1918 vasario 16 d. paskelbė Lietuvos valstybės atstatymo akta, kur yra ir K. Šaulio parašas.

Tarybos darbuose K. Šaulys daug dirbo, ypač konstitucijos ir įstatymų redakcinėje komisijoje. Komisijos pavedamas K. Šaulys suprojektavo laikinajai Lietuvos konstitucijai tikybos ir kultūros straipsnius. Projektas buvo pateiktas plenumui ir su kai kuriomis pataisomis buvo įtrauktas į laikinosios konstitucijos tekstą.

1920 m. K. Šaulys buvo išrinktas į Lietuvos Steigiamąjį seimą ir čia taip pat dirbo konstitucinėje komisijoje. Tais pačiais metais išrenkamas į krikščionių demokratų partijos centro komitetą. Seime K. Šaulys kalba retai ir tik bažnytiniais klausimais.

"Buvo kietas žemės reformos žalininkas", sako M. Krupavičius. Be to, buvo Raudonojo Kryžiaus vyriausios valdybos, valstybės archeologijos komisijos ir k. narys. Baigiantis Steigiamajam seimui, K. Šaulys iš viešojo politinio gyvenimo pasitraukia į profesoriavimą ir arkivyskupijos administravimą kaip jos generalvikaras.

Prel. M. Krupavičius laiške šio straipsnelio autoriui sako: "Aš laikau Šaulį ir Paltaroką mums, krikščionims demokratams, vertingais žmonėmis, nors jie viens nuo kito skyrėsi savo charakteriais ir savo veiklos plotais". Krikščionių demokratų įtaka Lietuvos respublikos gyvenimui buvo lemiamą, o krikščionių demokratų ideologiją bei programą savo raštais sukūrė, suplanavo K. Šaulys, K. Paltarokas, M. Krupavičius. Tie vyrai ir buvo svarbiausi kr. dem. politikos strategai; mutatis mutandis tų vyrų idėjos nustato gaires ir ateičiai.

VIENTELIS KELIAS...

Atkelta iš 3 psl.
Pastoviai plečiama rusų dėstomoji kalba mokyklose ir rusų mokyklų tinklas. Vis daugiau aiškėja siekimas versti jaunuomenę keltis iš Lietuvos į Sovietų Sąjungą pretekstu, kad krašte nesą pakankamai darbo. Okupacinė valdžia ruošia naujus smūgius prieš dvasiškią ir tikinčiuosius ir planuoja per artimiausius trejus metus sunaikinti Lietuvos Bažnyčią.

Šitų skriaudų bei pavojų akivaizdoje Nepriklausomybės atstatymo akto sukaktis tepaskatina mus, užsienio lietuvius, ginti mūsų tautos interesus laisvajame pasaulyje ir dirbti jos laisvės atstatymui.

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE

INSURANCE

Kreipkitės telefonu NO 4-2919

arba įstaigoje

4366 Sunset Blvd., Hollywood 29.
Calif.

P. V. RAULINAITIS

Real Estate-Insurance-Tax Returns

Notaro darbai; namų ir automobilių apdraudos; mokesčių apskaičiavimas; tarpininkavimas namus perkant ir parduodant; dokumentų vertimas.

NO 2-5433, Los Angeles 27, Calif.
Res.: 1972 N. Commonwealth Ave.

Linkėjimai

taupytojams ir skolintojams

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,

President

2555 W. 47th St., Chicago 32, Ill.

LITHUANIAN REALTY COMPANY

Charles Luksis Realtor

Phone: EX. 4-2986

3020 Wilshire Blvd.

Mielai patarnauja norintiems pirkti-parduoti namus ir sklypus; apdrausti automobilius, namus ir kitokį turtą; gauti paskolas.

Atlieka notaro darbus.

SANTA MONICA, CALIF.

ADOLPH and CECILIA CASPER

Laidotuvių Namas

COWLEY & CASPER

praneša, kad dėl freeway'aus pravedimo susidariusių nepatogumų, persikėlė į naują vietą ir susijungė su

LUKE O'CONNOR & SONS MORTUARY

931 W. Venice Blvd. Richmond 9-1061
Mes čia patarnausime savo draugams lietuviams su tuo pačiu nuoširdumu ir simpatija kaip ir anksčiau.

Solistė Janina Liustikaitė, kovo 4 d. koncertuojanti Los Angeles šv. Kazimiero parapijos metinėje šv. Kazimiero šventėje.

J. Liustikaitė yra paskutiniaisiais metais iškilusi dainininkė.

Gimusi Žemaitijoje. Dainuoti lavintis pradėjo šiaulių Muzikos Mokykloje. Pasitraukusi iš Lietuvos muziką studijavo Miunsterio universitete, o dainavimą pas prof. Teichmaną. Išemigravus į Angliją, studijavo Cardiff College of Music. Nuo 1955 m. dainos mene tobulinosi Italijoje pas žymią muzikę Maria Cascioli.

Italijoje dalyvaudavo lietuvių parengimuose ir dainavo per Vatikano radiją. Teko dainuoti Anglijos televizijoje ir Londone Albert Hall. 1958 m. Chicagos Vyrų Choro pakviesta atvyko iš Romos ir dainavo "Fauste" Margaritos partiją. Po to aplankė daugelį didesnių JAV ir Kanados lietuvių kolonijų. 1959 m. grįžo Romon ir 1960 m. baigusi studijas įsikūrė Toronte. 1961 m. koncertavo eilėje lietuvių kolonijų, dainavo per Miuncheno radiją. Los Angeles gastrolėmis Liustikaitė įsijungia į čia koncertavusių žymiųjų solisčių — P. Bičkienės, A. Stempužienės, J. Krištolaitytės — eilę.

Famous Lithuanian soloist Janina Liustikaitė from Toronto.

Kaip sunku pakliūti į filmų pasaulį, galime patirti iš Roberto Jurgaičio (g. 1935.2.28 Chester, Pa.) Jo abu tėvai lietuviai ateiviai: Izabelė Šimanavičiūtė ir Pranas Jurgaičiai.

Baigęs St. James aukšt. mokyklą, dirbo popieriaus fabrike, paskui lankė Columbia School for Radio Broadcasting ir gavo radijo darbą Wilmingtone. Siekė toliau: 1956-57 lankė American Academie of Dramatic Art New York'e. Dalyvavo televizijos filme "Omnibus" ir "Naked City". Vaidino Arthur Millerio "A View from the Bridge". Devynias savaites vaidino Robin Hood teatre Arden, Delaware.

1958 m. dalyvavo Paramount filmų studijos Hollywoode pastatyme "As young as you are". Jo filminis vardas Robert Harland.

Nuo 1959 m. pastoviai įsikuria Hollywoode. Dalyvavo apie 30-tyje

televizijos filmų, kaip Zane Grey, The Millionaire, Black Saddle, Stagecoach West, The Outlaws, Brothers Branagan ir kit.

1960 rugp. mėn. ABC radijo kompanija pradeda serijinį telev. filmą "Target: The Corruptors" (iš pradžių pusvalandinis, vėliau valandos filmas). Jurgaitis čia vaidina vieną iš pagrindinių Jack Flood rolę. (Rodom penktadienio vakarais).

Robertas Jurgaitis-Harland didžiuojasi esąs lietuvis, nors lietuviškai temoka paskirus žodžius. Bet dainelę "Noriu miego saldaus miego..." dar gerai padainavo. (alg).

Robert Jurgaitis-Harland and family. A stage and screen actor, Harland is now a TV regular as Jack Flood in the ABC production Target: The Corruptors (Friday nights).

VEIDAI IR VAIZDAI

(ILIUSTRUOTA KRONIKA)

Rimantas Budreika, 18 metų jaunuolis, baigęs Bostono Latin aukštesniąją mokyklą, dabar yra Tufts Universiteto studentas ir jau 9 metus mokosi smuikuoti. Jis buvo kelių orkestrų koncertmeisteriu: Boston Latin mokyklos, visų viešųjų Bostono mokyklų ir Southeastern District orkestro. Keleris metus dalyvavo Bostono Universiteto jaunimo ir All-State orkestruose. Teko jam garbė groti ir su Bostono simfonijos orkestru kaip All-State orkestro nariui. Šį pavasarį grojo su Bostono Un-to jaunimo orkestru Carnegie Hall New Yorke ir su All-Eastern orkestru Washington, D.C. Jo paskutinis mokytojas yra Joseph Silverstein, sekančio sezono Bostono Simfonijos ork. koncertmeisteris.

Rimantas Budreika dabar pasirodo kaip solistas su Tufts U-to orkestru. Jis yra baigęs Bostono Lituanistinę mokyklą ir dažnai dalyvauja Bostono lietuvių meninėse programose. Neseniai grojo lietuvių tautiniams šokiams valdžios pareigūnams Washington.

R. Budreika, a member of the Greater Boston Youth Symphony

LD skaitytojas S. Urbonas iš Westmont, N. J., pirmą kartą apsilankęs Kalifornijoje ir skridęs lėktuvu.

LD reader S. Urbonas recently spent two weeks in sunny California and visited his cousin Ann Laurinaitis, the president of K of L.

Orchestra and student at Tufts University.

Apdovanoti už skautų veiklą čika-
giškiai: skltn. Vilkas (iš kairės),
skltn. Eglinskas, inž. Jurkūnas,
skltn. Kelpšas, Siliūnienė, Sailskie-
nė, Biežienė, Biežis, Kuranauskas,
Vanagaitienė, Budrys, Kriaučeliū-
nas, Rakas.

Chicagoans receiving commen-
dations for Scout work.

Foto A. Gulbinskas

II-sis Kultūros Kongresas

Antrajam Kultūros kongresui rengi-
ti komitetas posėdžiauja. Iš kairės:
P. Gaučys — pirm., L. Balzaras —
sekr., J. Jasaitis — LB pirm., J.
Tamulis, B. Babrauskas — vice-
pirm., P. Maldeikis, J. Švedas, prof.
B. Vitkus. Jau įvyko keli posėdžiai.
Komitetas vis kooptuoja naujų na-
rių, ir šiuo metu jį papildė šie asme-
nys: komp. V. Jakubėnas, Br. Ke-
turakis, V. Liulevičius, J. Mulokas.
Bus šios sekcijos: Jaunimo, Spau-
dos, Mokslo, Literatūros, Lituanisti-
nio švietimo Architektūros, Fizinio
lavinimo.

Kad Kultūros Kongreso data ne-
sutaptų su Kanados Lietuvių Diena,
kongresui data iš rugsėjo nukelta
į lapkričio 24-26 d.

Kongresas vyks Chicagoje.
Plenumo posėdžiams numatyta
Maria H. School patalpos, sekcijų
posėdžiams — Jaunimo Centras.

Organization committee of the
Second Lith. Cultural Congress in
session.

Foto V. Noreika

A. Matjoška Bostono lietuvių organizacijų veikėjas, švenčias 25
metų visuomeninio darbo sukaktį. (Kalba F. Kiršos minėjime).

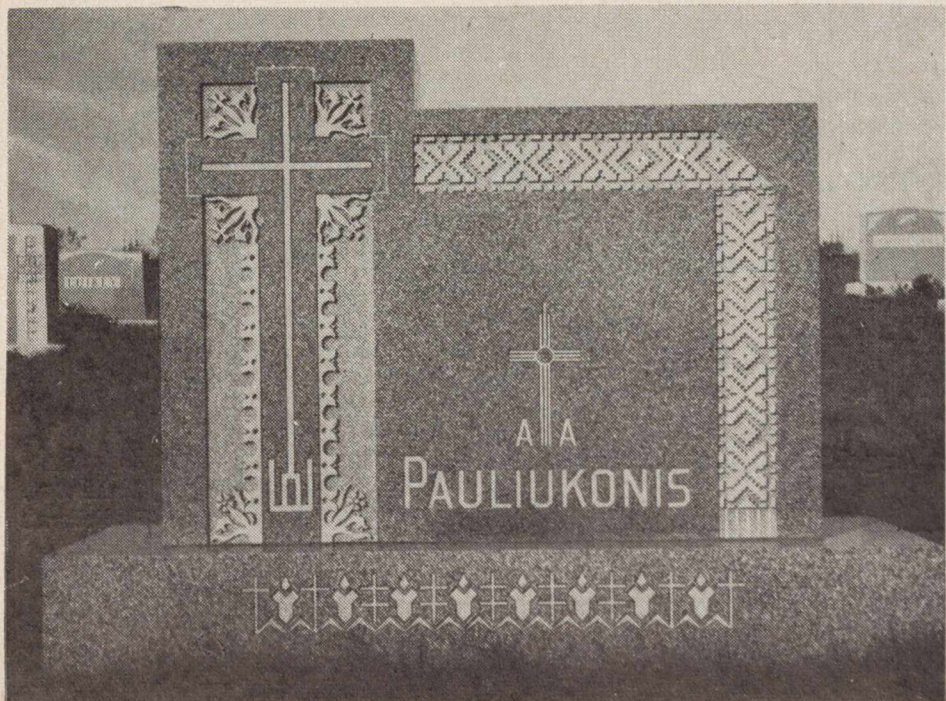
A. Matjoška, active in Lithuanian organizations in Boston,
celebrates his 25th anniversary in public life this year.

Foto Beatričė

Paminklas Antanui Pauliukoniui, buv. L. D. administratoriui.
Paminklo projektą padarė brolis Petras Pauliukonis. Pastatytas
A. Pauliukonio artimųjų Worcesteryje, kur gyvena motina, se-
suo, brolis ir kt. giminės.

Monument to A. Pauliukonis, deceased member of LD staff.

Sibiro lietuvaikių maldos televizijos programoje

Lietuvaitės Sibiro tremtinės vaidmenį atlieka
amerikietė aktorė Laryssa Lauret. Vaidinimas
buvo rodomas sausio 28 d. 4-ju NBC kanalu Ka-
talikų valandos serijoje. Tekstą parašė kun. D.
Rover, OP, inspiruotas Sibiro lietuvaikių mal-
daknygės. Pagrindė vaizduojama Sibiro tremti-
nė, besimeldžianti žodžiais, paimtais iš angliško
maldaknygės teksto (vertė kun. K. Trimakas,
SJ). Programą rengė Katalikų Vyrų org-ja.

Foto Fredman-Abele

ŽMONĖS, DIENOS IR DARBAI

Garbės prenumeratoriai 1962
M. Venis, So. Boston, Mass., Dan-
guolė Surantas, MD, Rockford, Ill.
Kun. P. Sabulis, Waterbury, Conn.

L. Dienas dovanų užsakė:
E. Josen — A. Lalui, P. Urbutiui;
T. Lushas — A. White; Kun. J.
Steponaitis — kadetui J. Šimoniui;
E. Vainevičienė — V. Snarskiui; J.
Mikuckis — P. Sutkevičiui; E. Ma-
čiulaitis — A. Nagel; E. Williams
— F. E. Williams, J. Wasiliewski,
H. Bayback, L. Novosatko; M. Ku-
činskienė — A. Shatas; H. L. Na-
mikas — D. Namikui; V. Adomka-
vičius — R. Vaitkui.

Lietuvių Dienas 3 metams užsisakė
I. Kuras, MD, A. A. Regis, E. Po-
cius, A. Rugys, B. Mozuras, K. Rim-
kus, F. Lukauskas, D. Surantas, MD,
E. Krasauskas, A. Dotts, Č. Šadei-
ka, S. Rudys, B. Martišius, I. Pranc-
kūnas, A. Gaška, J. Paukštienė, J.
Punkris, V. Jakas, J. Yanulaitis.

LD 2 metams užsisakė
Dr. S. Kudokas, A. Visminas, B.
G. Sitko, J. Fisher, Kun. M. Memē-
nas, I. Ulpa, V. Gavelis, kun. S.
Aleksiejus, B. Staniškis, J. Strimai-
tis, V. Kemežis, V. Mažeika, A.
Brazis, J. V. Stanislovaitis, A. Aus-
manas, Z. Zdanowich, E. Senkus.

Lietuvių Dienų palaikymui
— J. Juška atsiuntė \$3 aukų; M.
Reklaitis — \$4, K. Bačauskas — \$2,
J. Kuprenas — \$1.
Visiems mūsų rėmėjams adminis-
tracija širdingai dėkoja.

— Vienas asmuo (prašęs pasilikti
nežinomu) užsakė LD prenumeratą
1962 metams dovanų Zenonui Ašok-
liui, 2810 N. Lincoln Ave., Chicago
13, Ill. žurnalas grįžo su pastaba,
kad minėtas asmuo šiuo adresu ne-
gyvena. Patį Z. Ašoklį arba kas ži-
no jo adresą, malonėkite pranešti.

— Prof. Mykolas Biržiška, Vasa-
rio 16 Akto signataras, Los Angeles,
Calif., sausio 20 d. pajuto širdies pa-
silpimą ir tuojau buvo nuvežtas į
Hollywoodo Lelan ligoninę, kur dr.
W. Graškos priežiūroje palengva su-
stiprėjo ir vasario pradžioje jau bu-
vo namuose.

Vasario 4 d. LD redaktoriai Braz-
džionis ir Tininis profesorių aplan-
kė, rado lovoje, bet gerai atrodanti
ir žymiai sustiprėjusi. Ta proga re-
daktoriai pasinaudojo profesoriaus
patarnavimu: atpažinti ir surašyti
Petro Kalpoko nupieštame paveiksle
V. Tarybos nariai (žiūr. šio nr.
3 psl.), priimę dr. J. Basanavičiaus
skaitomą Nepriklausomybės dekla-
raciją. Profesorius lengvai visus na-
rius atpažino, kartu papasakodamas
to momento įspūdžių ir atsiminimų.
Kartu jis padarė pastabą, kad Akta
skaitant visi Tarybos nariai stovė-
jo; dailininkas pirmąsias eiles suso-
dino, matyt, dėl kompozicijos, kad
visi būtų geriau matomi.

— "Draugo" reportažo \$100 premi-
ja paskirta 2 autoriams po \$50:
J. Kojeliui, Los Angeles, už "Pama-
tysi, kai savo vaikus turėsi" (Drau-
go 1961 m. kovo 18 d.) ir Alb. Valen-

tinui už Lietuvių Fronto studijų sa-
vaitės reportažų ciklą (Draugo 1961
m. rugp. 5, 8 ir 16 d. d.).

J. Kojelis eilę metų buvo LD žur-
nalo reportažo redaktorius, anks-
čiau laimėjęs premiją "Laiškai Lie-
tuvams" rašinių konkurse.

Alb. Valentinas yra vienas iš žy-
miausių mūsų feljetonistų, kurio
raštai tebėra išbarstyti periodikoje.

— Skulptorė Elena Docienė su sa-
vo vyru dailininku Alfonsu Docium
iš Toronto išvyko atostogų, kurių
metu lanko JAV žymesnius centrus,
ilgesnį laiką nutarę pabūti Mexico
City. Lankydamiesi Los Angelėse
užsuko į Lietuvių Dienų redakciją.

Pernai Docienė padarė Maironio
biustą, kuris pastatytas Clevelando
Tautų Darželio lietuvių skyriuje.

— Los Angeles šv. Kazimiero par.
rengiamoje tradicinėje šv. Kazimie-
ro šventėje, kuri šiemet įvyksta ko-
vo 4 parapijos salėje, skelbiama
plati ir gera meninė programa. Jo-
je su paskaita dalyvauja kun. Kl.
Žalalis, kun. seminarijos profeso-
rius; solistė Janina Liustikaitė su
operų ištraukomis ir liet. kompoziti-
orių dainomis; filmų aktorė Rūta
Kilmontytė deklamuos Brazdžionio
eilėraščius Aš čia gyva ir De pro-
fundis; šv. Kazimiero par. choras,
vad. B. Budriūno, padainuos keletą
žymiųjų dainų.

— Los Angeles L. Dailių Menų
Klubo susirinkimas įvyko sausio 27
pas klubo pirmininkę Alę Rūtą Ar-
bienę. Programą sudarė literatūros
vakaras. Savo kūrybos skaitė Bern.
Brazdžionis, A. Gričius, J. Gliuda,
J. Švaistas ir J. Tininis.

Naujai kadencijai pirmininkauja
Juožas Švaistas-Balčiūnas.

— Komp. B. Budriūnas su savo
choru ir solistais vasario 25 d. vyks-
ta į Phoenix, Arizona, kur atliks
programą vietos lietuvių rengiamam
Vasario 16-tos minėjime.

— Kun. Antanas Bučmys, buvęs
Los Angeles liet. parapijos vikaras,
prieš metus įstojo į pranciškonų
vienuolyną, vasario 2 baigė novici-
jatą ir, padaręs išadus bei gavęs
Kornelijaus vardą, paskirtas vikaru
į Tėvų Pranciškonų vedamą lietuvių
parapiją Toronte.

— Kan. Antanas Steponaitis, re-
ziduojąs prie Los Angeles šv. Kazi-
miero parapijos, buvęs lietuvių
draugijos "Lituania" pirmininkas
ir žymus jaunuomenės veikėjas, iš-
leidžia savo atsiminimų knygą "Lie-
tuvoje ir pasaulyje". Spausdinama
Pranciškonų spaustuvėje Brookly-
ne. Knyga, greičiausia, pranciškonų
ir bus platinama.

Dail. J. Bagdono iš Washingtono
paveikslų paroda numatoma kovo
24-25 dienomis Los Angeles šv. Ka-
zimiero parapijos salėje. J. Bagdo-
nas Nepr. Lietuvoje už tapybos pa-
veikslą yra laimėjęs pirmąją Lietu-

vių Dailės premiją, skirtą Taupo-
mųjų Kasų. Karo pasėkoje gyveno
Vakarų Vokietijoje, vėliau emigravo
į Kolumbiją, kur dirbo piešimo mo-
kytojo darbą ir reiškėsi keramikoje.
Iš tradicinio stiliaus perėjo į mo-
derninį, čia pasireikšdamas nauju-
mu ir pusiau abstraktinių vaizdų
spalvingumu. Washingtono turi dai-
lės studiją, dailės galeriją ir jau su-
rengė keletą savo parodų Baltimo-
rėje, Philadelphijoje ir kt. Šį pava-
sarį rengiama paroda Clevelande.

Los Angelėse yra buvusios A.
Rūkštelės ir J. Pautieniaus parodos.
Vienas realistas, kitas impresionis-
tas, dabar linkstąs į abstrakciją. J.
Bagdono semi-abstraktinio stiliaus
paveikslai žiūrovui duos progos pa-
matyti drąsų lietuviško dailininko
žingsnį, taikantį į patį šių laikų me-
no taktą.

— Los Angeles ALT rengiamame
Vasario 16 minėjime vasario 11 d.
pagrindinei kalbai pasakyti atvyks-
ta iš Brooklyno "Darbininko" red.
Juožas Brazaitis, buvęs Laikinosios
Vyriausybės ministeris pirmininkas.
Dėstęs literatūrą aukštesnėse mo-
kyklose ir universitete Nepriklau-
somoje Lietuvoje, J. Brazaitis yra
vienas žymiausių lietuvių kultūri-
ninkų, gilus literatūros nagrinėtojas,

JUOŽAS BRAZAITIS

išleidęs keletą tos srities veikalų.
Sunkiaisiais Lietuvos laikais pasu-
kęs į valstybinę bei politinę veiklą,
Brazaitis ir čia pasireiškė kaip ryš-
ki asmenybė. Dabar vadovauja L.
Fronto Bičiulių Sąjūdžiui, rodan-
čiam didelį aktyvumą JAV lietuvių
ir Vokietijos lietuvių veikloje.

— P. Pleškevičius iš Mamiltono,
"Mes nešėme laisvę" atsiminimų
knygos autorius, mums rašo, kad
knyga baigiama išspauduoti. Dar yra
likę kelios dešimtys egzempliorių
ir norintieji gali įsigyti adresu:
P. Pleškevičius, 193 East Ave, N.
Hamilton, Ontario, Canada. Kaina
\$2.

Televizijų ir radijo taisymas

Sąžiningai ir pigiai taisau

televizijas, radijus, Hi-Fi fonografus ir vokiškas radijo-fono kombinacijas.

PRANAS KERŠIS

Elektronikos specialistas.

Skambinti HO 9-8500.

5239 Hollywood Blvd.

Los Angeles 27, California

KVIEČIAME PRADĖTI
TAUPYTI PAS MUS!

5¹/₄% MOKAME UŽ
BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per
federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS
VIS NAUJOS DOVANOS
TAUPYTOJAMS.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
Cicero 50, Illinois

JUOŽAS F. GRIBAUŠKAS
sekretorius
Tel. Blshop 2-1397

LOS ANGELES L. B. CENTRO NAMUOSE

Vasario 24 d. 4 val. p.p. — Tech-
nologų pobūvis. Technologų draugi-
ją sudaro inžinieriai, braižytojai,
technikos specialistai ir pn. Pirmi-
ninkauja inž. J. Jodelė.

Vasario 25 d. 12 val. — Liet. Ben-
druomenės L. A. Apylinkės narių
susirinkimas. Renkama valdyba.

Kovo 11 d. 2 val. p.p. — Liet.
Bendruomenės Los Angeles Apygar-
dos atstovų susirinkimas. Los An-
geles Apygardoje yra Los Angeles,
San Francisco ir Yucaipos Apylin-
kės. Lang Beach lietuviai pasiten-
kina klubo veikla, kitų apylinkių
lietuviai priklauso Los Angeles apy-
linkei.

MUZIKAS ANICETAS ŠLAPELIS

šiais metais mini savo 75 metų am-
žiaus deimantinę sukaktį. Gimęs
1887.1.16 Rakučių kaime Kupiškio
parap. baigęs pradžios mokyklą ir
dar kiek pasimokęs, šlapelis 1907
m. atvyko į JAV. Ilgesnį laiką dir-
bo fizinį darbą.

Jausdamas palinkimą muzikai,
stojo į Beethoveno konservatoriją
Chicagoje ir lankė prof. A. Pociaus
vedamą piano klasę. Vėliau įstojo į
American Conservatory of Music
Chicagoje ir ją baigęs gavo muzikos
mokytojo diplomą (1923). Muzikos
studijas gilino Italijoje 1925-27 m.
Nuo 1916 iki 1948 m. su pertrauko-
mis vargoninkavo liet. parapijose:
šv. Kazimiero — Garry, šv. Trejy-
bės — Newark, N. J. šv. Jurgio —
Norwood, Mass., šv. Kazimiero —
Los Angeles ir kit. Įsteigė ir vado-
vavo muzikos mokyklai Norwood,
Mass. 1932—1944 m.

Vargoninkaudamas vadovavo cho-
rams statė operetes, vaidinimus, da-
lyvavo Lietuvos Vyčių ir Vargoni-
ninkų S-gos veikloje.

Lietuvos Vyčių Los Angeles kuopos
vardu ilgiausių metų jubiliatui.
J. Mingirdas Puikūnas

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

FEBRUARY / VASARIS 1962

News from occupied Lithuania implies that Bishop Teofilis Matulionis, of Kaišiadorys, was hospitalized in a Kaunas hospital for a period of 3 weeks in November last year.

There is also an unconfirmed rumor that Bishop Matulionis, was elevated to cardinal by Pope John XXIII in 1960.

Bishop Matulionis is now 89 years old, a native of Utena. He was ordained into the priesthood in 1900, and elevated to the Bishopric in 1929. He became Bishop of Kaišiadorys in 1943.

The Bishop has suffered continually in the hands of the Communists. He was jailed during 1923-25 and again spent ten years in the Solovka concentration camp since 1929. His release was obtained through exchange of prisoners between the Lithuanian and Russian governments.

In 1946 the Communists sentenced him again for 10 years. In 1959 the Bolsheviks removed him from his Bishopric because he consecrated his aide, Bishop V. Slatkevičius.

Vyskupas Teofilis Matulionis, kurio beveik visas gyvenimas praėjo kaip kankinio už tikėjimą. Kalėjimai ir trėmimai tačiau nepalaužė jo dvasios ir užgrūdino kūną nuostabiai ilgam amžiui — neseniai sulaukė 89 metų. Yra manoma, kad tarp Popiežiaus Jono XXIII trijų viešai neskelbiamų kardinolų vienas yra vysk. Teofilis Matulionis.

To Live or to Perish

Today's free world faces the terrible dilemma: To be or not to be.

But the free world has been asleep and did not see the dangers of tyrannical Communism. Just now there are some signs that the Free World has finally taken notice. A short while ago President Kennedy had an interview with the "Izvestia" Editor, Alexei Adzhubei, and told him that the root of the East-West conflict is the Soviet Union's efforts "to communize", in a sense, the entire world. In that interview Kennedy told Adzhubei, son-in-law of Dictator Khrushchev: "If the Soviet Union were merely seeking to protect its national interests, to protect its own security and would permit countries to live as they wish — to live in

peace — then I believe that the problems which now cause so much tension would fade away... This effort to push outward the Communist system — spoke further President Kennedy — on to country after country, that represents, I think, the great threat to peace."

Adzhubei, as a good Communist, denied it. He replied that the Soviet Union did not want to communize the world. "We are against export of revolution," he said.

Yet Soviet policy is plain and has been announced many times:

"War to the hilt between Communism and Capitalism is inevitable. Today of course, we are not strong enough to attack. Our time will come in 20 or 30 years... To win we shall need

the element of surprise. The bourgeoisie will have to be put to sleep. So we shall begin by launching the most spectacular peace movement on record. There will be electrifying overtures and unheard of concessions. The capitalistic countries, stupid and decadent, will rejoice to co-operate in their own destruction. They will leap at another chance to be friends. As soon as their guard is down, we will smash them with our clenched fist." (Dimitry Z. Manuilsky to the Lenin School of Political Warfare, 1931). Is this not the direction things are going today? Quite so.

Similarly General Korotkov said, "Soviet Russia is growing in strength each day. When the time is ripe /Continued on page 22

we will strike, comrade. In one day we will wipe out all the American war bases from Spain to Alaska. And on the very same day the one hundred most important Americans will die. Some of them will be poisoned, some crushed under falling rocks, some in unavoidable automobile accidents. The sooner these American exploiters, these blood suckers of the poor are liquidated, the better." (Quoted by Boris Moris in his book, "My Ten Years As A Counterspy.") Lenin, too, adds his bit: "As long as Capitalism and Socialism exist, we cannot live in peace. In the end, one or the other will triumph — a funeral dirge will be sung either over the Soviet Republic or over world Capitalism."

"We will bury you," said Khrushchev to American Diplomats in November, 1956.

But does the Western World understand these words exactly as they are meant? It does not seem so. All the time we want to be just on the defensive, not in a position of action and liberation.

Khrushchev's colonial empire contains two hundred million slaves. Does anyone as much as mention it? Not too often. Canada's Prime Minister John Diefenbaker is the one brilliant and brave exception.

"For too long the USSR and its satellites have been permitted to take the offensive against colonialism elsewhere while concealing their own."

He had considered proposing the resolution at the 1961 session, but decided against it as it would not have been opportune or effective that year.

Did anyone else speak so clearly about Soviet Russia's colonialism, any other representative of the free and great countries, such as the USA, Great Britain or France?

The Kremlin boss, Khrushchev, published his blueprint for the Communist take-over of the free world, including North America, of course. According to that blueprint the communization — enslavement — of the entire world is likely to happen without a war and is not far off.

This last "Communist manifesto" should finally awaken the anticommunistic world. It should convince the Western powers and nations that the Communist leaders in the Kremlin and their stooges on the five continents are not only determined to enslave the entire world, but are even announcing to the West, through K's mouth, that they will soon accomplish Lenin's prophecy: A world wide Soviet Republic run by the Kremlin...

That is the dilemma for the Free World: To be or not to be? — To live or to perish...

Pranys Alšėnas

NB: Article is reprinted from "The New Review", January, 1962. (The New Review is published by the F. U. P. — The World Federation of Ukrainian Former Political Prisoners and Victims of the Soviet Regime. Editor: Oleg Pidhaini).

ŽIBINTAS (The Street Light)

PAULIUS JURKUS

Summer was terminating. The long nights with their damp evenings and falling leaves were returning to the city. It was then that the city lights awakened, and not too daringly they opened their eyes and greeted the passing pedestrians and bouncing droshkas.*) The street lights rejoiced, "The need-less summer has passed when we were forgotten!" Now, they shone brightly and proudly.

But one dark painted street light remained somber. Barely had the caretaker lit it when it popped and became extinguished. Mykolas, the caretaker, once again climbed to its light, scraped it for a while, and lit it once more.

"Behave! When I light you, then give forth light!" scolded the caretaker. Going to the corner, he observed it for a while. Yes, the street light shone as did the other lamps.

He returned home satisfied and sat down to supper when through the window he beheld a strange sight: Walking staggeringly down the street was Žibintas, the street lamp, splashing its light on the city walls.

Mykolas knew what he had to do. He ran into the street and shouted, "Stop! And where do you think you are going?"

Žibintas turned to a side street and uttered, "I do not wish to shine over there any longer."

"Is your foot tired? I can repair it."

"No. I'm well. My panes are strong and the wind does not get through them to the candle, but I wish to stand there no longer. I am useless there. Once a maiden passed me and said: 'If such a light would shine by her window, she would be able to earn a living for her sick mother.' I am going to her place."

"Very well, go then! Since you belong to me, I will follow you and will always light you."

The street light moved on and swayingly reached a small, broken down cottage and stopped in a position which would best throw light through the window. There the girl made her appearance.

"There she is; I can recognize her," whispered Žibintas. "Always bring me candles, and I shall shine only for her."

The caretaker departed filled with thought. When he returned the next morning, the candle was burned out.

"She sewed for many long hours, and her mother, nearing the window, had commented, 'How good it is that the city brings street light here.'"

"Very well, shine all you want," responded the caretaker.

That evening Žibintas was impatient, "Light me first. I can't wait!"

The caretaker smiled and thought to himself, "Did my street light fall in love? It would not be unusual. For so many years he stood alone; now he has something love-

ly to look at through the window pane. Mykolas did not hesitate always to bring the finest candles to light this lamp first. Each evening the street light related all the things he saw, how lovely the maiden was, and the beautiful creations she sewed. She also knew and sang about distant ships in far away seas, about evening stars and the moon. No one in the city could surpass her song.

"You are in love!" stated the caretaker.

"And what is love?" inquired Žibintas.

"That is hard to explain. It is easier for you to stand near a broken down shack and not in front of the big mansions, and to burn so many lights. That must be love. I'm not belittling you, but, best of luck to you."

"Yes, then I am in love," thought Žibintas. "I am lucky, no one in the whole city can be as lucky as I. Impatiently I wait for evening that I may shine again. The thought of spring and summer even now frightens me. For then I shall be useless. I shall see her no more, and she will not delight in me."

Once Mykolas found Žibintas concerned and unwilling to talk.

"What happened?" inquired the caretaker.

"Candles are now burning within her room. She no longer looks at me."

"That's nothing unusual. Candles burn everywhere in rooms, but you are near her door. You watch over her, show her the steps, and accompany her!"

But Žibintas did not reply. The following evening he practically wept. "She is gone; she is gone! I myself heard that she'll not return. She is married."

"Then you are useless!" thought Mykolas. "What can you do here? Go somewhere else. Stand near the great doors. Perhaps someone will notice you."

"It is immaterial to me. I could..." Žibintas stirred and limped along the streets. He stopped in front of a big building, but such bright lights shined from it that Žibintas could not even open his eyes. From within the building he heard:

"The mayor of Vilnius must be a big joker. He placed a street light here as if we were unable to do our own lighting."

Žibintas became angry and that very night left for his old place near the crossroads. To the caretaker he complained:

"Life is worthless for me."

"There is nothing that can be done. You must shine; such is the system."

"But what for? This past night the Devil stopped near me and scratched his back against me. Two robbers counted their loot. Why must I behold that?"

"The Devil and some robbers came to you?" exclaimed Mykolas with concern. "If you want an interesting life then why don't you walk through the city streets? It should not make any difference to you."

PAULIUS JURKUS

Paulius Jurkus, born 1916, started his literary career in independent Lithuania, appearing in periodicals with poems, short stories, and tales.

He fled his country during the second Soviet occupation, 1944. For some time he lived in W. Germany, and in 1951 came to the U. S. He was appointed as one of the editors of the weekly "Darbininkas" (The Worker), and has held that position since.

His first collection of short stories was published in 1954, "Spring at Varduva".

In 1958 he won a \$1000 prize for his novel "Smilgaičiai in Water Color" (Smilgaičių akvarelė).

P. Jurkus is a modern, romantic story teller. At times he goes back in history and describes it very vividly, full of beauty and magic. His present world is also full of legendary spirit. The village of Žemaitija and capital of Vilnius seem to be the principal themes of the author.

The Lithuanian village in his prize-winning novel "Smilgaičiai in Water Color" is cheerful and as if ready for festival. In his legends on Vilnius, the past history and people of our capital come to life again, and they are so close to us, even if we meet them for the first time.

~~~~~
Your beloved maiden left... You should wander likewise. Go find the Devil and the robbers; go shine in front of their doors. You will become useful, and the whole city will talk about you."

Žibintas made no response. That very night he moved away and went to a narrow street. The caretaker had difficulty finding him.

"What's here?" inquired Mykolas. "Two robbers asleep!"

Mykolas sped to the gendarmes who in turn arrested the robbers. Everybody became awed: the news spread throughout the city that there was a miraculous streetlight.

On another night he caught up with the Devil, whom the Bernardine friars had smoked out. Žibintas became even more famous. Everyone offered Mykolas great sums of money for Žibintas. The nobles pleaded, too. They wanted to have him stand in front of their mansions, for then it would be easy to tell whether robbers or devils entered the house.

*) Carts for passengers. Transl.

STOP SOVIET CRIMES, BALTS URGE

The Lithuanian, Estonian and Latvian diplomatic representatives in Washington, D. C. sent on November 16, 1961, an extensive memorandum on Soviet colonialism in the Baltic states to Mr. Mongi Slim, President of the General Assembly of the United Nations, as well as to the heads of delegations of all free member-states of the U. N. In an accompanying letter, the Baltic diplomats asked for support of the respective governments "towards the restoration of freedom and independence to our nations."

Part of the memorandum reads as follows:

There were never any plebiscites in our countries on the question of joining the Soviet Union.

There were in our countries no conditions which might have been considered as justification for the application of the principle of the s. c. law of revolution, as there were no revolutions in our countries.

Our nations have never renounced their independence and freedom and they legally continue to be independent and sovereign members of the community of nations.

The invasion and occupation of our countries and imposition of the Soviet regime was a flagrant act of aggression, and the present occupation is a continuation of this international crime.

"Could you?" inquired the caretaker, reluctantly. "You are famous, and you could choose a place."

"I am Žibintas; my wish is only to shine and be useful. I just learned — — — I heard her voice, and I recognized her steps. Permit me to think it over."

"Is there such a place? I will not stand in front of mansions. It is too bright, and there I am useless."

"But you are now a spy, a pursuer!"

In the evening Žibintas went far beyond town. The caretaker barely could find him and was astounded. The glass panes of his lamp were broken.

"I shall mend you," said Mykolas.

"There is no need, for this is my graveyard. Beyond these gates, in that yard, lives the girl who was the cause of my many happy nights. Her house is ever lit; therefore, I shall stand at least near her gates. That shall suffice, for I am old and of need to no one."

"I shall light you. Shine at least one last time." The caretaker placed a candle within the lamp and lit it.

"Sudie — — Good bye," said he bidding farewell. "I will scratch you off my books and tell everyone you have died."

Žibintas shone. Resounding laughter was heard within the yard. A woman appeared, and she recognized Žibintas.

"He! It is he who saved me from sorrow!"

She caressed the dark painted post, and at that moment the light died out.

Translated by
V. F. Beliajus

Besides this general act of aggression, the Soviet Union has committed and is committing at present other innumerable crimes against our peoples. The Soviets have murdered thousands of our people, have deported to Russia over half million people from our countries, regardless of the fact that the USSR has joined the Genocide Convention.

The USSR is systematically exploiting the natural resources, labor and national production of our countries. It represents the worst type of a colonial power.

The case of the Baltic States is not a question about the rights of self-rule of our nations, since this is established beyond any reasonable doubt, but the question is how to stop the Soviet crime and restore the freedom and independence.

(1) By invasion and occupation of our independent countries the Soviet Union violated general provisions of International Law and all existing treaties, in particular the peace treaties and treaties of non-aggression.

(2) The USSR has and is violating the Atlantic Charter and the Charter of the United Nations.

(3) It has violated the Yalta agreement about the liberated countries.

(4) It has violated the Genocide Convention.

(5) It has acting against the provisions of the Declaration of Human Rights.

(6) It has and is committing crimes enumerated in the Nurnberg Charter of the War Crimes Tribunal.

(7) It has not complied with the resolution of December 14, 1960, of the General Assembly of the United Nations regarding the self-determination of the colonial countries and peoples.

The continuation of the Soviet occupation and of the imposed Communist rule in the Baltic States aggravates the tensions in Eastern Europe. This continuing crime is poisoning international life. It undermines respect towards governments and international bodies.

World order cannot be built on violence and crime. It should be based on justice, otherwise the world would succumb to a rule of violence and a colonial system, as practiced by the Soviet Union.

DEAN RUSK REAFFIRMS NON-RECOGNITION

In a letter, dated Nov. 16, 1961, to Dr. Arnold Spekke, Latvian Charge d'Affaires in Washington, on the occasion of the 43rd anniversary of Latvian independence, Secretary of State Dean Rusk stated:

"I express the hope of the American people that the aspirations of the Latvian people will again be realized in the national independence of Latvia. It is my privilege to reaffirm the policy of the United States not to recognize the incorporation of Latvia into the USSR, and to reaffirm our support for the just claim of the Latvian people to freedom and national self-determination."

BERNARDAS BRAZDŽIONIS

THE GREAT WATERS

*Somewhere in the heart of the great oceans
The waters of the rivers gather, flow together
From the whole globe of the earth.*

*The ancient Nile, proud begetter of God's greatest servant, Moses;
The wide Mississippi, daughter of the prairies of freedom;
The holy Ganges, sprinkled with the ashes of Gandhi;
The wild Volga, mat' rodnaya;
The romantic Rhine, lilted the Lorelei;
The aged Seine, swollen with the hates of Robespierre and
Light of love the Vistula, singing of Jadvyga; /Danton;
And the Nemunas —*

*more ancient than the Nile, more holy than the Ganges,
wider than the widest Mississippi.*

And the waters speak:

*"I am Volga. And who are you? O'er my back hovers
The mournful chant of Muscovite boatmen,
And my banks carry monuments greater than the
Himalayan mountains."*

And the waters speak:

*"I am Nile. And who are you? I bear the secret
of the ancient pyramids,
of the eternal youth of Cleopatra."
"I bear the sins of Nehru," answers Ganges.
"I bear parents' endless discord," answers Vistula.
"I bear the errors of politicians," laments the Rhine.
"I bear democracy," sings Mississippi, sister of Walt
Whitman.*

And the Nemunas:

*"I bear the blood of my sons who perished for freedom.
And their blood contaminates the deep ocean.
And stain of blood paints red the Atlantic Charter,
Drowned in a ship of ruthless pirates,
Somewhere in the heart of the great waters."*

From Lithuanian translated
by Ralph Sealey

Prisoners' Prayerbook Inspires Catholic Hour Drama

A tiny handmade prayerbook was the inspiration for Sunday's Catholic Hour television drama on NBC (on January 28). The little book was made by four Lithuanian girls imprisoned in a slave labor camp in North Siberia. The simplicity and power of these prayers provided the basic element in an unusual television program written by Father Dominic Rover, O.P. and produced by the National Council of Catholic Men in cooperation with the National Broadcasting Company.

This little book of prayers somehow smuggled out of Siberia, was published (Paulist Press) in an English translation by Rev. K. A. Trimakas, S.J. In a moving preface

to the American edition, Richard Cardinal Cushing writes: "Four Lithuanian girls, wasting away in the very flowering of their lives, as a result of inhuman treatment, secretly wrote the thoughts that they spoke to God, as day by day they saw no hope of liberation. The little pieces of waste paper on which they recorded their pent-up religious feelings and then bound up by hand in a little booklet, was secretly brought out of their prison environment, out of Russia and then into Lithuania... They remind one of the infinite love made articulate by Jesus during His last words from the Cross of Calvary." (See the picture on p. 18).

1. Catherine II (1729—1796), Empress of Russia from 1762. She occupied a part of Lithuania in 1772. — Rusijos imperatorienė Kotryna II. Ji užėmė didelę Lietuvos dalį 1772. 2. A view of Latgale, Latvia. The province of Latgale was occupied by Russia in 1772. — Latgalės vaizdas Latvijoje. Latgalę rusai okupavo 1772. 3. Government Building in Radom, Poland. In 1768 an important meeting of confederates was held in Radom. — Valdžios rūmai Radome, kur 1768 įvyko svarbus konfederatų suvažiavimas.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

ANTANAS BERNOTAS, Waterbury, Conn.

Part XLIV

After the death of King Friedrich August III, there were several candidates to the throne of the Republic, but the Russian Empress Catherine II, as promised, supported only the candidature of Poniatowski. She persuaded Kaiser Friedrich II of Prussia to support Poniatowski also. Thus the conventional sejm, surrounded by the Čartoriskis' militia and by the Russian soldiers, elected Stanislas August Poniatowski as the new king of the Republic (1764).

Poniatowski was a well educated man, liked art and literature, but, being placed on the throne only by the grace of Empress Catherine II, blindly performed the Russian will and did not show his own initiative anywhere. The Russian ambassador, M. Repnin, was the real ruler, and the king obeyed his advice.

The brothers Čartoriski, with support from Russia, wanted to make some changes in the administration of the Republic, to abolish the Liberum veto right in the sejms, etc. They were successful in making some changes, but later the Russians, aware of the fact that the Čartoriskis were going their own way, withdrew their support and Čartoriskis had to obey Repnin's advice also.

Meanwhile, a confederate movement against the Russians, the bros. Čartoriski, and against King Poniatowski arose in the Republic. The boyars, wanting to regain their lost rights and liberties, joined the confederates.

One part of the confederates met in the Polish city of Radom in 1768. There, surrounded by the Russian soldiers, they were forced to adopt a resolution, according to which the rights of the Russian Orthodox and Protestants in the Republic were equalized with those of the Catholics, and Empress Catherine II was proclaimed as the patroness of the Republic and protectress of the constitution. The representatives who were against this resolution, on orders of Repnin, were arrested and deported to Russia.

All the confederates, disappointed with the king and the Russians, started an open partisan-war. The center of this partisan-movement became the city of Bar in Podole. France aided the movement by sending money and some officers with General Dumouriez to conduct the war. But it did not help much, because the rebel leaders did not want to obey the orders of one

leadership. One of the leaders of the rebels was a Lithuanian — Simon Kasakauskas.

Meanwhile, Russia started a war with Turkey and occupied the Roumanian provinces of Moldavia and Valachia. Austria did not agree with that and wanted to have these provinces herself. The Prussian Kaiser, Friedrich II, stepped in as a mediator and proposed that Russia withdraw from these provinces, but as a compensation she should receive a part of the Republic of Poland and Lithuania. He himself wanted a part also. Maria Theresa of Austria was against this, but later she too agreed.

And thus, on August 5th, 1772, the three big neighbors — Russia, Prussia and Austria — decided to trim the Republic (First Partition). Russia received all the lands of Lithuania and Poland to the rivers of Daugava and Dnieper (including the Latvian province of Latgale, the bigger part of Polock, almost the entire lands of Vitebsk and Mstislaul and a part of Minsk vaitovodship). Austria took a part of Poland Minor and Galicia (incl. city of Lwow). Prussia got large areas alongside the Vistula River and the bishopric of Varmia (but excluding the cities of Torun and Danzig). Together with Brandenburg, Prussia now became the mightiest state of Central Europe.

The allied countries occupied their parts without any resistance. King Poniatowski did not resist at all, the confederates were scattered.

(To be continued)

LITHUANIAN MAPS

A multicolored map of Lithuania, is now available, compiled by J. Andrius, with the technical assistance of Profs. A. Salys, Stp. Kolu-paila, K. Pak!tas, Drs. M. Braks, M. Gimbutas, and A. Šapoka.

This is the definitive map of 1939, with insets of Lithuania in the Bronze and Iron Age.

Only a limited supply available.

Wall map, approx. 35x46: \$4.50
Book map, in folder: \$3.50
Now available to Lithuanian Days readers

LITHUANIAN DAYS
4364 Sunset Blvd., Hollywood 29, California

Dar galima įsigyti tiesiai iš leidyklos

Bernardo Brazdžionio

Vidudienio sodai

Poezijos knyga, laimėjusi "Aidų" literatūros premiją.

Knyga išleista puošniai, gerame popieriuje, dail. T. Valiaus pieštu viršeliu.

Po "Didžiosios kryžkelės", kurios visa laida bežiūrint buvo išparduota, tai yra pirmoji per 5 metus šio populiaraus poeto knyga, labai skaitytojų laukta ir spaudos triukšmingai sutikta. Kritika įvertino labai gerai.

Mūsų žurnalo skaitytojai, gyvenantieji toliau nuo platintojų, kviečiami Vidudienio sodus užsisakyti tiesiai iš leidyklos. Kaina su persiuntimu—\$4.

Platintojai, kurie norėtų gauti papildomą skaičių, prašomi tuojau pranešti, kad galėtų savo skaitytojus tuojau aprūpinti.

LIETUVIŲ DIENŲ LEIDYKLA

4364 Sunset Boulevard, Hollywood 29, California

STATE DEPARTMENT SETS RECORD STRAIGHT

The following self-explanatory letter was received by Prof. Dr. A. N. Tarulis from the U. S. Department of State, clarifying the U. S. Government's position on the Soviet occupation of the Baltic States. Its Temple Wanamaker, Director of Offices of Public Services.

"I have for reply your letter of November 1, 1961, addressed to the Secretary in which you refer to an alleged position of the Department of State that Lithuania, Latvia, and Estonia are traditional parts of the Soviet Union. This alleged position was supposedly communicated by the Department to the House Rules Committee.

"You are quite correct in your understanding that this allegation does not represent the position of the Department of State. The Department of State has at no time issued a statement referring to any of the Baltic State as being traditionally a part of the Soviet Union. The United States Government does not recognize the Soviet annexation of Lithuania, Latvia, and Estonia. We regard these countries as having been forcibly deprived of

their national independence. The diplomatic representatives abroad of their formerly independent government continue to be recognized by our own government and a number of others.

"The Department of State informed the Rules Committee of the House of Representatives, in fact, that:

"The position of the United States Government in refusing to accept the STATUS QUO of Soviet domination over other countries within the Soviet bloc as a permanent condition remain clear and firm. This Government has consistently recognized and upheld the right of these peoples to national independence, to governments of their own free choosing, and to enjoyment of fundamental human rights and freedoms. The interest of the United States Government in their cause is deep and abiding and the Department of State has given constant attention over the years to policies and courses of action designed to convey this interest to the peoples of these areas."

KAS TIK TURI GERĄ SKONĮ,

VISKĄ PERKA PAS LIEPONĮ.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Furniture Center, Inc.

Vietinių ir importuotų baldų prekyba.

Baldai siunčiami į visą Ameriką ir už jos ribų.

MARQUETTE PARKE

6211-6219 So. Western Ave.

PROspect 8-5875

BRIDGEPORTE — ved. Ed. Rudaitis

3207 So. Halsted St.

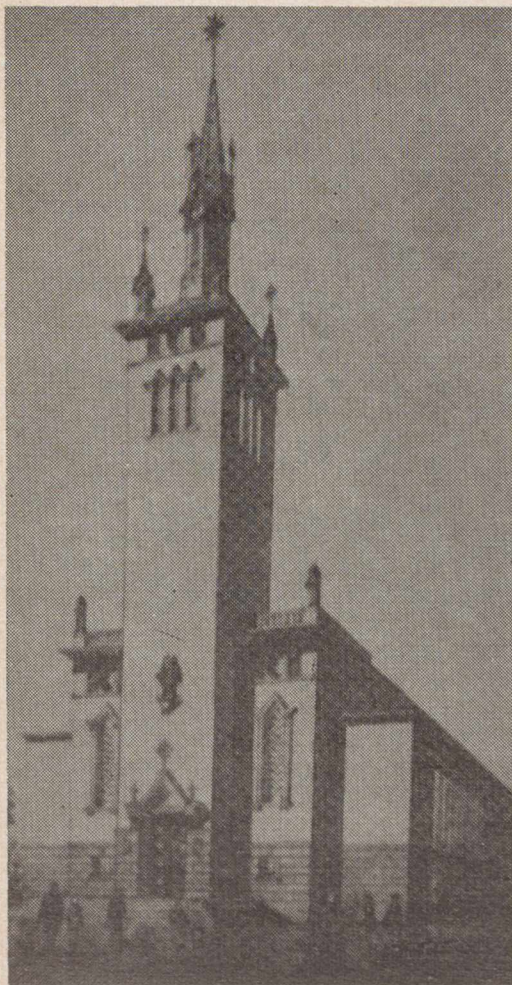
VICTORY 2-4226

MISS REGINA ŽYMANTAITĖ

● Lithuanian Regina Žymantaitė was chosen Miss Freedom at the First Freedom Festival of national folk dancers and singers in Canada in January. She was born in Kaunas in 1944 and is now a student at Jarvis College. Four other Canadian-Lithuanian girls were contenders for the title.

● The Norval Gallery, 53 E. 57 St., N. Y., exhibited the works of the noted Lithuanian artist Vytautas Kasiulis of Paris, France. The value of his paintings ranges from \$350 to \$600 each.

● The Melrose, Mass. Symphonic Orchestra, under the direction of composer Jeronimas Kačinskas, presented on Dec. 1st Menotti's opera Amahl and the Night Visitors.

● On January 5 Manigirdas Motekaitis presented a piano recital at the De Paul Center, Chicago. It was sponsored by the De Paul University. Mr. Motekaitis received his early training from Vladas Jakubėnas and A. Kučiūnas. Later, he spent seven years in the care of the noted composer A. Tcherepnino. His renditions of the works of Bach, Beethoven, Chopin, Čiurlionis and Ravel showed him to be a seasoned concert player.

● Dr. Gabrielius Misevičius was appointed as the director of the Kankakee State Hospital, considered the largest institution in the world with a bed capacity of 4,200.

Dr. G. Misevičius is a native of Lithuania, was graduated from the Gymnasium of Biržai (1941) and attended the University of Vytautas the Great. After a brief interruption because of the war he obtained his degree in medicine from the University of Eberhard - Karls, Tuebingen, W. Germany.

● UPI reported that 11 priests were on charges of "criminal financial speculation and collaboration with anti-Soviet organizations in the U. S.

Rev. L. Povilonis, one of the accused, obtained permission from the Communist government to build a church in Klaipėda. Contributions were obtained from people in Lithuania and the U. S. This, they now consider "Black Market and Speculation".

● Soloist Stasys Baras, who achieved note in the opera "Jūratė and Kastytis", sang a series

«LITHUANIANS MAKE NEWS»

of compositions from the works of K. V. Banaitis. The concert was held on Jan 27. The proceeds realized from this event will go toward the presentation of the above named opera.

● Juozas Daubėnas, actor and part time lecturer at the Barbizon Academy of the Theatric Arts, presented his play "The Man in the Dog Suit."

● Lithuanians are planning to hold a World Congress of Religion in New York during the World's Fair of 1964.

The Committee will consist of Msgr. J. Balkūnas and chairmen Revs. Norbert Pakalnis and Joseph Aleksūnas, treasurer Rev. L. Jankus and secretaries Revs. V. Dabušis and Stasys Raila. Headquarters will be at 225 N. Fifth St., Brooklyn 11, N. Y.

● At Brazil House in New York City an exhibition was held of hand - embroidered portraits, artistic creations by Mrs. Aleksandra Gugevičiūtė-Harrman. The exhibit was sponsored by the Brazilian government. She is a native of Lithuania and came to Brazil at the age of 16.

It takes 6-8 weeks to create a portrait, of which Mrs. H. has 200, among them works of Queen Elizabeth, Mozart, Beethoven, Brahms, Grace Kelly, and reproductions from the works of Van Gogh, Rafael, Velasquez, Murillo, etc.

● Milton Stark, Senior English Editor of Lithuanian Days Magazine speaks over radio station KGGK of Garden Grove, Orange County, Cal. He dispenses Freeway Information each Sunday evening, 8:30—8:45. Mr. Stark holds the position of Information Officer of District VII of

the the California State Division of Highways.

● In Cleveland, at the Ukrainian Hall, The Čiurlionis Ensemble, foremost Lithuanian choral society in the U. S. presented an outstanding program under the direction of Alf. Mikuskis. The beauty of the costumes and richness of the vocal renditions enchanted everyone. Apart from the many folk songs in the rich Lithuanian repertoire, some compositions by noted Lithuanian composers (Naujalis, Šimkus, Žilevičius) were also offered. This was the group's 680th presentation.

Soloists on the program were Mrs. Aldona Stempužis from Cleveland, and Vaclovas Verikaitis from Toronto, Canada.

● Mrs. Susanne P. Shallna of Cambridge, Mass. was appointed by Governor John A. Volpe and confirmed by the Governor's Council as a member of the State Advisory Council, Division of Employment Security.

Mrs. Shallna has a law office in South Boston and had been a member of the Board of Review, Division of Employment Security for 19 years. She had been originally appointed to the Board by Governor Saltonstall and reappointed by Gov. Bradford and Gov. Herter.

● "The Lithuanian Quartet", a book containing short stories by four authors, is being released by the Manyland Book Co. of New York. Stories by Aloyzas Baronas (Dead End Street, The Sixth Generation, Relay Race), Marius Katiliškis (On Whose Side is God?), Algirdas Landsbergis (Words, Beautiful Words), and Ignas Šeinius (The Bishop and the Devil), will appear in it.

MILTON STARK

PASTATĖ NAMELĮ KAIP PASAKOJE...

UŽSITARNAVAU...

(Iš revizoriaus bloknoto)

Einu vakare namo.
Du vagys plytas grobia.
Aš už plytos ir iš paskos.
Priemiestis. Laukai. Nepagavau.
Prie namų su įniršiu numečiau plytą.

Antrą vakarą tas pat.
Trečią vakarą tas pat.
Ketvirtą vakarą tas pat.
Penktą vakarą... Jokių vagių. Ir aš be plytos grįžau.

Tada man žmonelė:
— Na, ir drąsumėlis tavo. Vagis begaudydamos, priešų įsigijai. Jeigu užpuls, ką tu be plytos darysi?
Ji teisi.

Kuo aš ginsiuos be plytos?
Daugiau nė vieną vakarą nebeparečiau be plytos.

Susirinko jų krūva.
Žmonelė man ir vėl:

— Tau bepiga. Tu išeini į darbą, o man?... Neduok dieve, jeigu iš kokio nors miesto pagražinimo ir išlyginimo tresto, aikščių ir sąslavynų valymo valdybos, duobių užlyginimo skyriaus užkasimo inspektūros vyr. įgaliotinio įstaigos kas nors prisistatys ir paklaus: "Kodėl plytos taip netvarkingai suverstos?" — ką aš jiems tada atsakysiu?

Ji teisi. Ką ji, vargšelė, gali atsakyti?

Pradėjome plytas tvarkingai krauti į sienas.

Sienoms beaugant, priminė:
— Neužmiršk, aš, aukštaitė, šilumą mėgstu.

Teko išmūryti šiltą mūrėlį.
Kai išmūrijau, ji ir vėl:

— Pasėdėkim prie šilto mūrelio. Pailsėti reikia.

Iš tikrųjų, reikia, kam persidirbti...

Paprašiau atleisti iš darbo.
Dabar aš nebe revizorius. Pen-sininkas.

Užsitarnavau!

R. Lukinskas

SKAITYTOJAI RAŠO:

Nusipirkęs dėžutę batų tepalo, nepamiršk nusipirkti dar kirvi, plaktuką, atsuktuvą ir ylą. Su šiais prietaisais ją tikrai atidarysi.
Alytaus raj. P. Pranskus

Jeigu gyveni šiauliuose ir tau sugedo laikrodukas, neik į laikrodžių dirbtuvę, o taisyk jį pats. Pataisysi — tavo laimė, sugadinsi — pats kaltas. Užtat jo tau nesugadins, kaip remonto dirbtuvėje Gegužės 1-osios gatvėje.
Šiauliai J. Ramusis

Siūlome premijuoti statybininkus, pastačiusius mūsų namą, už dvi naujoves: 1) kadangi dūmai iš krosnių eina ne pro kaminus, bet pro langus, tai ant kaminų galės sėkmingai susisukti lizdus ir išauginti vaikučius gandrai; 2) statybininkai nutarė, kad elektros šviesa tik trukdo žmonėms ramiai miegoti, todėl jos visai neįvedė. Mes iš tiesų miegame labai ramiai ir esame šiais patobulinimais labai patenkinti.
Kazlų Rūda Naujo KMS-1 namo gyventojai

DŽIAUGSMAS PRO AŠARAS

Gavau butą naujame name. Apsidžiaugiau. Gyvenu patogiai visą mėnesį. Bet štai keliuosi vieną rytą iš lovos ir šmukšt koja tiesiog į vandenį. Tvanas! Pasirodo, trūkės centrinio šildymo vamzdis. Atėjo meistrai iš 7-osios butų valdybos. Apžiūrėjo. Padejavo ir išėjo. Laukiu dar ateinant ir skaičiuoju ne dienas, o mėnesius. Mirksta sienos, lubų tinkas po truputį krenta ant galvos. Taip tęsiasi PENKTAS MĖNUO! Dabar nebežinau — verkti ar juoktis...

Vilniaus g-vės Nr. 26 gyv.

J. Makauskas

SOVIETINĖ REALYBĖ IŠ PO "ŠLUOTOS"

IR VĖL PADĖKA

Tamsi naktis — mėnesiena, nēr mėnulio ant dangaus.
Visur šviesu tartum dieną — argi lyti nepaliaus?

Šis posmas deklamuojamas tam, kad pašnekovas išpėtų, kiek jame yra nesąmonių. Jūsų dėmesiui — panašus uždavinys: išpėkite, kiek nukrypimų nuo tikrovės yra žemiau pateiktame rašinyje.

Priėjęs namų valdybą, fabriko darbininkas Petras Burka siekė rankenos, bet durys pačios atsidarė. Ant slenksčio šypsojosi namų valdytojas:

— Laba diena! Malonu. Prašom į vidų.

Valdytojas paspaudė svečio ranką ir pakvietė atsistoti. Petras pastebėjo prie stalo solidų pilietį.

— Jūs užimtas? Gal po savaitės ateiti?

— Ką jūs?! Tai savas žmogus — mūsų rajono vykdomojo komiteto pirmininkas. Jis palauks. Mes mokame branginti interesantų laiką.

Pirmininkas pridūrė:

— Taip. Namų valdybos — visiems pavyzdys, kaip reikia dirbti su žmonėmis. Čia atėjęs interesantai pailsi. — Ir, pakilęs nuo kėdės, savo vietą užleido svečiui.

Valdytojas darbininkui pasiūlė cigaretę. Abu užsirūkė.

— Na, kokių reikalų draugas?

Svečias nespėjo išsižioti, kai valdytojas vėl:

Iš jūsų veido matau, kad vandentiekis bute sugedo.

Petras nuramino:

— Kai prieš keliolika metų sutaisėt, tai iki šiol nė karto nesugedo.

— Taip, — atsiduso valdytojas. — Kas, kas, o jau namų valdybos tai gerai dirba: jeigu ką remontuoja — tai amžiams. Niekas nieko negali prikišti!

Prabilo ir prie lango bestovįs pirmininkas.

— Aukšiniai žmonės dirba namų valdybose! Jeigu reikėtų, tai jie ne tik vandentiekį sutaisytų, bet ir penkiaaukštį namą pastatytų.

Valdytojas užtraukė dūmą ir meiliai pažiūrėjo į darbininką.

— Na, drauguži, tai prie ko mums reikės pridėti rankas? — Ir, nelaukdamas atsakymo, pridūrė: — Prisiminiau, jūsų krosnis netraukia. Gerai, perstatysim ją!

Petras norėjo kažką sakyti, bet valdytojas vėl:

— Jūs galvojate, kad mes neturim koklių, cemento? Klystate! Kur kur, o namų valdybose niekada nieko netrūksta. Jos visus žmones patenkina. Ir prašyti ilgai nereikia — tik prasitark puse žodžio — ir sekančią dieną sutvarkom.

Petras Burka baigė rūkyti cigaretę. Valdytojas pastūmė peleninę:

— Prašau. Per porą dienų krosnį perstatysim, brangus drauge.

— Žinote, už gerą jūsų darbą aš norėjau įrašyti padėką.

Valdytojas sunkiai atsiduso. Tai rodė, kad interesantai su tokiais reikalais į jį kreipiasi ne kasdien, o tiesiog kas pusvalandį.

— Ir vėl padėka... Jūsų pavardė — draugas Burka?

Burka linktelėjo.

Valdytojas palypėjo laipteliais, pastatytais prie didžiulės spintos ir, aukštutinėje lentynoje suradęs rei-

kiama raide atžymėtą padėkos knygą, įteikė ją Burkai:

— Vienintelis vargas, kuris slegia mūsų pečius, tai padėkos už gerą darbą. O kiek archyvuose tokių knygų mes sukrovėme per penkiolika metų! Tiesiog kalnus!

Į storą knygą savo padėką įrašė ir P. Burka.

Valdytojas su pirmininku jį palydėjo iki durų ir, palinkėję daug laimės, atsisveikino. Abu, grįžę į vidų, sėdo prie stalo ir tęsė savo pokalbį.

PRIERAŠAS. Mieli skaitytojai, šiame rašinyje pastebėję nukrypimus nuo tikrovės, pabraukite juos. Iškirpkite šį rašinį ir, jeigu tinka, nusiųskite savo namų valdytojui.

R. Tilvytis

SVAIGINAMIEJI KOLDŪNAI

Garliavoje, priešais vidurinę mokyklą jau senokai įsikūrė kuklus bufetėlis. Tik susirinkdavo į jį labai jau nekuklūs dėdės ir, prisiuosę visokių svaigalų, taip nekukliai triukšmaudavo ir uždavo, kad mums iš mokyklos net pro šalį būdavo baisu praeiti. Dabar bufetėlio nebėra. Yra kaldūninė. Tik kodėl tie patys dėdės, tų koldūnų privalgę, lygiai taip pat triukšmauja ir užia, kad mums ir vėl baisu eiti pro šalį?

Kokie ten stebuklingi koldūnai? Garliava, Kauno raj. Mokiniai

Gražiname...

Nusipirkau Skaudvilės ūkiškų prekių parduotuvėje bulvėms tarkuoti mašinėlę. Vežu namo ir džiaugiuosi. Pamatė žmona mašinėlę, dar labiau apsidžiaugė. O kai pradėjome tarkuoti — mūsų džiaugsmo kaip nebūta. Guli dabar bulvių tarkavimo technikos stebuklas, pamestas spintelėje. Nežinome, kur ją dėti... Gal gražinti tiems, kurie gamino?

Ariogala V. Saulius

Nusipirkau šuniui būdą

Nusipirkau televizorių. Pastačiau. Įjungiau. Išžiūrėjau... Šnypščia kaip gyvatė, o daugiau nieko. Sukau vienur, sukau kitur, o jis vis tiek šnypščia.

Nuvažiavau atgal į parduotuvę ir klausiu, o iš manęs juokiasi. Pasirodo, jog reikalinga dar ir antena — ir nepaprasta, o sudėtinga. Pasisiūlė čia man toks: "Klok, — sako, — šešis šimtus — padarysiu." "Na, ne! — pagalvojau, — su spekuliantais geriau nesusidėti." Pradėjau ieškoti, klausinėti, kur yra tokia dirbtuvė ar įstaiga, kuri man padėtų.

Po daugelio rūpesčių paaikškėjo: jeigu aš noriu ką nors pamatyti, tai reikia persikelti gyventi į Vilnių. Matote, mano televizorius rodo devintuoju kanalu.

Susipažinau su visomis Kauno radiodirbtuvėmis ir įsitikinau, jog niekur nėra tokios dirbtuvės, kuri galėtų mano televizoriui devintą kanalą padaryti. Nutariau televizorių sugrąžinti parduotuvei. Neima. Nežinau, kur jį dėti — metalo laužui atiduoti ar šuniui būdą įtaisyti. Kaunas A. Dulskis

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis".

Los Angeles, Calif.

LITHUANIAN MELODY HOUR

Transliuojamo šeštadieniais 9 val. ryto
iš KBLA — 1490 kc stoties.

Direktorius Bruno Gediminas, 4023 W. 60
St., Los Angeles 43, Calif. AX 5-2260
Reikalų vedėjas — George Rudelis, 5027
Zelzah St., Encino, Calif.

Amsterdam, N. Y.

Lietuviška programa

WCSS — 1490 klc.

Sekmadieniais 7-8 val. vakaro.
Programos vedėjas — Juozas Olšauskas.
Reikalų vedėjas ir pranešėjas:
Leonardas Hartvigas
17 Eagle St., Amsterdam, N. Y.

Baltimore, Md.

"RADIO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadienių popietėmis 12:30—1:00
WBMD 750 kilocycles
Programos vedėjai: Albertas Juškus,
4515 Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,
Phone: Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore 27, Md. Phone: Circle 2-1779

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos Lietuvių kultūrinė
Radijo Programa
Sekmadieniais — 8-9 val. rytą.
AM bangomis 1190 kilociklų; FM bango-
mis 105.7 megaciklų iš
WKOX, Framingham, Mass.
P. Viščinis, programos vedėjas,
47 Banks St., Brockton 18, Mass.
Tel. JUniper 6-7209.

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. Radijo programa Naujojoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.
vedama Stepono ir Valentinos Minkų, gir-
dima nauju laiku (viena valanda anksčiau):
Sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30.
Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, mu-
zika, dainos ir Magdutės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.
Tel.: AN 8-0489

Lietuvių Radijo valanda
Sekmadieniais nuo 11:00 iki 12:00 val.
WHIL — 1430 banga, Medford 55, Mass.
Jonas J. Romanas, vedėjas
170 H Street, South Boston 27, Mass.
Tel. ANdrew 8-7635

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS

RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio
10:00 — 11:00.
Šeštadienį is sekmadienį 8:00—9:30.
"Vakaruškos" pirmadienio vak. 7:00-8:00.
Visos programos iš
WOPA Stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.
Tel.: HEmlock 4-2413.

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo programa TĖVYNĖS GARSAI

penktadieniais 8—9 val. vakaro
per WXEN-FM stotį 106,5 mc
Vedėjas — Juozas Stempužis.
4249 Lambert Rd., Cleveland 21, Ohio
Tel. 382-9268

Detroit, Mich.

"BALTIC MELODIES"

Detroit WJLB, 1400 kilocycles.
Saturdays 8:30 - 9:15 P.M.

Director: Helen Rauby.

16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.
Telephone: UNiversity 1-1072.

LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėlė
girdima kiekvieną šeštadienį 5 val. p. p.
iš Detroito stoties WJLB — 1400 kil.
Direktorius Ralph Valatka,
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone: BRoadway 3-2224

"LITHUANIAN VOICE"

(iš Inkster, Mich.) — WCHB, banga 1440
Sekmadieniais 16:00 — 17:00 popiet.
Programos vedėjas J. Kriščiūnas,
803 N. Crawford, Detroit, Mich.
Tel.: VI 1-5724

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut valstybės kultūrinė valandėlė
Hartford — WPOP — 1410 klc.
Kiekvieną sekmadienį 11:00 iki 12:00.
Programos vedėjas A. Dragūnevičius,
273 Victoria Rd., Hartford, Tel. CH 9-4502

Madrid, Espana

VYKDOMOSIOS VLIKO TARYBOS RADIO BIURAS MADRIDE TAUTINIS ISPANIJOS RADIJAS

laiduoja lietuviškai 21:30 — 21: 45
Lietuvos laiku (arba 19:30—19:45 Vid.
Europos laiku) 25 ir 42 metrų bangomis.
Kiekv. programa kartojama kitos dienos
rytą 8:30 Lietuvos laiku (6:30—6:45 Vid.
Europos laiku 25 ir 42 metrų banga.

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"

Radijo valanda girdima
kiekvieną šeštadienį 5:00—6:00 val. p. p.
iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kilv.
ir 97.9 meg. (FM).
Direktorius Jokubas J. Stukas,
1264 White tS., Hillside, N. J.
Tel.: WAverly 6-3325

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa BENDRUOMENĖS BALSAS

Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 4:30 iki 5:00 p.p.
Kultūrinės, politinės apžvalgos, žinios,
vietos kronika, muzika ir skelbimai.
Valandėlės vedėjas Adolfas Gaigalas.
Programas tvarko ir praveda redakcinis
kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas", 335 Titan
St., Philadelphia 47, Pa., Tel. HO 7-4176

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles.
Sekmadieniais 12:30—1:00 p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir Gertruda Dargiai.
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16, Pa.

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas

Rochester, N. Y. — WHEC — 1460 klc.

Programos kiekvieną sekmadienį
9:30 — 10:00 rytą.

Klubo valdyba:

Pr. Saladžius, garbės pirm., 309 Alphonse
St. (21); Pr. Puidokas, pirm. 38 St. Jacob
St. (21); A. Cieminis, vicepirm. 226 Lux St.
(21); Vyt. Žmuidzinas, išd. 235 Furlong
St. (21); R. Kiršteinas, sekr. 213 Berlin St.
(21); Br. Krokys, narys 10 Dudley St. (5).
Programas praveda valdybos nariai ir šie
vedėjai: R. Gaidytė, St. Ilgūnas, D. Šiurilie-
nė, H. Žemelis.

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku,
41,15 ir 50,34 metrų bangomis.

Vedėjas Dr. J. Gailius.

Circonvallazione NOMENTANA 162

Sao Paulo, Brasil

"TĖVYNĖS GARSAI"

Lietuviška muzikos valanda

Radio Cometa — Z. Y. R. 217, vidutinė-
mis bangomis 1.130 kcls.; mikrobangomis
(frekvencia modulada) 1071 mg.

Sekmadieniais

13:00 - 14:25 Rio de Janeiro laiku.

Vadovauja "Tėvynės Garsų" kolektyvas.
Caixa Postal 403, S. Paulo, Brazil, S. A.

Adresas:

Ši valandėlė girdima visose Amerikose.

Toronto, Ont, Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Kiekvieną sekmadienį nuo 1 iki 2 pp.
WHLD stotis, Niagara Falls, N. Y. Banga
1270. Programos ved. J. R. Simanavičius,
145 Rusholm Rd., Toronto 4, Ont. Canada
Telef.: LE 4-1274

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku
kiekviena vakarą 20:15 - 20:30 Liet. laiku.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.

Vedėjas Kun. Dr. V. Kaziūnas.

Adresas:

Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

WASHINGTON D.C.

Voice of America — Amerikos Balsas

Voice of America, Washington 25, D. C.
Pusės valandos programa duodama kas-
dien Lietuvos laiku 19 val. 30 min. —
11, 13, 16, 19, 25 ir 31 metro bangomis;
jos kartojamos 21 val. 30 min. — vidutine
251 m. banga ir 6 val. ryto 25, 31, 41 ir
49 m. bangomis.
Pastaba: vasaros laiku, kai Lietuvoj 19:30,
— Washington 12 val. 30 min. dieną,
Chicagoje — 11 val. 30 min. ryto
ir Los Angeles — 9 val. 30 min. ryto,
o Europoj Grinvičo laiku 16 val. 30 vak.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIO PARTIJA

WATR, Waterbury, 1320 kilocycles.

Kiekvieną šeštadienio vakarą

6:40 iki 7:30 p. m.

Programos vedėjas ir direktorius,

John D. Adams-Adomaitis

27 Congress Avenue, Waterbury, Con.
Telefonai: PLaza 3-2787 ir PL 3-8898

žurnalo ir knygu

PLATINTOJAI

JUNGT. AMERIKOS VALST.:

Baltimore, Md. — A. Česonis, K. Bradūnas.
Brooklyn, N. Y. — J. Pašukonis, L.A.P. Klu-
bo Spaudos Kioskas, J. Ginkus.

So. Boston, Mass. — D. Giedraitis, S. M.
kus, kun. J. Klimas.

Chicago, Ill. — K. Babickas, Balys Braz-
džionis, V. Grebliūnas; J. Karvelis; S.
Metrick, Marginiai, P. Švelnys, Terra,
B. Urbonas, V. Būtenas.

Cicero, Ill. — J. Memėnas, E. Stangen-
bergas.

Cleveland, Ohio — Dirva, V. Rociūnas.

Detroit, Mich. — Gaiva, Neringa, St. An-
thony's Parish Library.

Elizabeth, N. J. — P. Kudulis, A. Rudzi-
tas.

E. St. Louis, Ill. — A. Vaitkus.

Grand Rapids, Mich. — J. Belinis.

Hartford, Conn. — VI. Plečkaitis.

Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.

Newark, N. J. — K. Trečiokas.

Omaha, Nebr. — E. Ribokienė, kun. L.
Musteikis.

Philadelphia, Pa. — J. Karaška, B. Raugas.
V. Karalius.

Pittsburgh, Pa. — F. Žilionis.

Rochester, N. Y. — A. Sabalis.

Waterbury, Conn. — J. Gaidys, Spauda.

Waukegan, Ill. — V. Petrauskas.

Wilkes-Barre, Pa. — V. Ramanauskas.

Worcester, Mass. — P. Pauliukonis.

ITALIJOJE:

Rome — Kun. V. Mincevičius.

ISPANIJOJE:

Madrid — Kun. K. Patalavičius.

NAUJ. ZELANDIJOJE:

Auckland — G. Procuta.

VENECUELOJE:

Rev. A. Perkumas, Z. Domeika

ANGLIJOJE:

London — D. Daunoraitė.

KANADOJE:

Toronto, Ont. — A. Kuolas J. Smolskis
Time Cigar Store, V. Aušrotas.

Hamilton, Ont. — Z. Orvidas, J. Pleinys,
S. Bakšys

St. Catherines, Ont. — K. Kudukis.

Montreal, Que. — P. Rudinskas (Parish Lib-
Winnipeg, Man. — S. Bujokas. / rary)

W. Lorne, Ont. — A. Kojelaitis.

Welland, Ont. — K. Žukauskas.

AUSTRALIJOJE:

Melbourne — A. Vingis, B. Zumeris.

Canberra — V. Balsys.

N. Geelong — L. Bertašius.

St. Kilda — P. Bienkevičius, N. Butkūnas

Sydney — Kun. P. Butkus.

Adelaide, Edwardstown, — A. Kubilius.

Rivervale, W. Australia — Kun. L. Kemėšis.

Williamstown — Kun. L. Vaseris.

Cabramatta — J. Skirka.

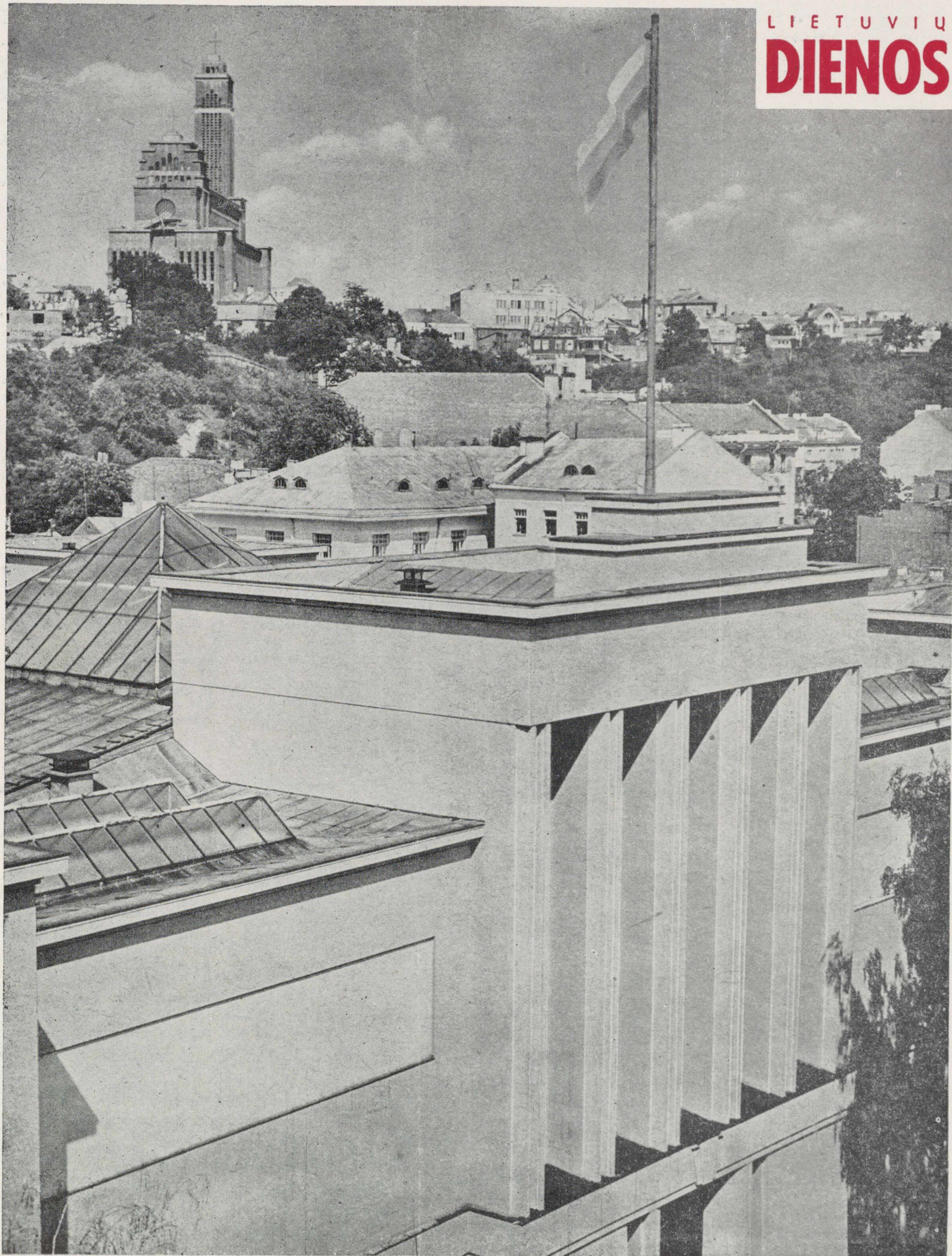
Brisbane — K. Stankūnas.

* * *

SKAITYKITE

"LIET. DIENŲ" LEIDYKLOS

IŠLEISTAS KNYGAS

KAUNAS STATOSI (NEPRIKLAUSOMYBĖS METAIS) • KULTŪROS MUZĖJUS • PRISIKĖLIMO BAŽNYČIA.